श्री वेमगीताप्रथमसहस्रम् ।

SRI VEMAGEETA PRATHAMA SAHASRAM

PART I

ORIGINAL (*Telugu*)

BY

VEMANA

Sanskrit translation by

GANDHAM SRIRAMAMURTY

AND

IRRINKI NARASIMHA MURTY

English translation by

C. P. BROWN

★

PUBLISHER :

SRIRAMA NRUSIMHA GRANTHA RATNAMALA

TOLERU

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला 8.

श्रीवेमनयोगीन्द्राय नमः ।

श्री वेमगीताप्रथमसहस्रे पूर्वार्धम् ।

समूलं, आंग्लविवरणसङ्कलितञ्च ।

आन्ध्रमूलम् :— श्री वेमनयोगीन्द्रः ।

संस्कृतानुवादः :— श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ ।

(गन्धं श्रीराममूर्ति, इरिङ्कि नरसिंहमूर्ति ।)

आंग्लविवरणम् :— श्री चार्लेस् पिलिप् ब्रौन् ।

—: प्रकाशिका :—

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला

तोलेरु ।

1961.

[मूल्यम् रु. ३/-

ग्रन्थप्राप्तिस्थानम्ः—

श्रीरामनृसिंहग्रन्थरत्नमाला,
तोलेरु।
(Via) वीरवासरम्,
पश्चिमगोदावरिजिल्ला, आन्ध्रप्रदेश्

श्रीशारदामुद्रणालये मुद्रितम्।
भट्नविल्लि, अमलापुरं तालूका,
प्राग्गोदावरिजिल्ला।

श्री वेमनयोगीन्द्रः ।

श्रीमत्सनत्कुमारांशं वेदवेदाङ्गवेदिनम् ।
दिगम्बरं कुमाराभं स्तुवो वेमाख्ययोगिनम् ॥

May our praise go unto Vemana,
The spirit of Sanathkumara reborn,
The yogin full of the Vedic lore,
Who, innocent like a child, no clothing bore.

विज्ञप्तिः ।

वेमन–जीवित–संग्रहः ।

पुराकिल वेमनाख्यो महायोगी सुबोधान्ध्रभाषायां पद्यरूपेण ऐहिकामुष्मिकविषयान् सर्वान् मानवलोकाय सम्यक् न्यबोधयत् । तान्येव पद्यानि 'वेमगीता' इत्याख्यया गैर्वाण्यां वाण्यां अनुष्टुप्छन्दसा आवाभ्यामनूदितानि । आन्ध्रभाषायां 'अन्न' इति पदमादरातिसूचकम् । ततो वेमः 'वेमन्न' इति प्रथितो बभूव । 'वेमन' इति च तद्रूपान्तरमस्ति । वेमनकविरान्ध्रदेशे कोण्डवीडुनाम्नि पट्टणे क्री॥ श॥ चतुर्दशशताब्दे नन्दनकार्तिकशुक्लपौर्णमास्यां षडशीत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरादारभ्य षण्णवत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरपर्यन्तं कोण्डवीडुराज्यं पालयतः कोमरगिरि वेमभूपालात् मल्लमाम्बाराज्ञ्यां तृतीयपुत्रोऽजनि । अयमेव षण्णवत्युत्तरत्रयोदशशततमवत्सरादारभ्य चतुर्विंशत्युत्तरचतुर्दशशततमवत्सरपर्यन्तं राज्यं परिपालयतः अनवेममहीपालस्य कनिष्ठसोदरो भूत्वा बम्मेर पोतनामात्यस्य सहाध्यायी सन् सहजप्रतिभया विभ्राजमानः सोमशेखराख्यगुरुशुश्रूषया संस्कृतान्ध्रभाषासाहितीमनर्गळां सम्पाद्य विविधराजभोगाननुभूय स्वसमक्षमेव विंशतिहायनेषु संवृत्तं राज्यपतनमुद्वीक्ष्य मनःपरिपाकेन पुराकृतसुकृतविशेषेण च सम्भूतसमग्रवैराग्यः कालवशात् घटनावशाच्च हृदयकुहरोत्थितं भावोद्रेकमेव पद्यरूपेण व्यक्तीकुर्वन् सहस्रशः पद्यान्युपगीय अन्ते कटारुपल्लीनाम्नि ग्रामे शार्वरि चैत्र शुक्ल नवम्यामष्टषष्ठिवर्षीयो भौतिकशरीरमुत्सृज्य परं पदं प्रापेति प्रतीतिः ।

साहिती – तन्त्रमिश्र ।

संस्कृतीयौ राट्, पालकशब्दावान्ध्रभाषायां 'रेड्डि, कापु' इति व्यवहृतौ स्तः । ततएव प्रभुकुटुम्बगताः 'भूपाल्' इति बिरुदनाम्ना व्यवह्रियन्ते । कोण्डवीडुसंस्थाने एतद्वेमनवंशीयानां भूपालकनामव्यवहृतिर्वेमभूपाल्, कृष्णरामभूपाल् इत्यादिनामभिः व्यक्तीक्रियते । वेमनकुटुम्बस्थः पेद्कोमटिवेमनाख्यः शृङ्गारदीपिकासमाख्यां अमरुककाव्यस्य संस्कृतव्याख्यां सप्तशतीसारसमाख्यां गाथासप्तशतीव्याख्यां च व्यरचयत् । अस्य पेद्कोमटि वेमनाख्यस्य जीवितचरितं वेमभूपालीयनामान्तरेण प्रथितं पार्वतीपरिणयाख्यसंस्कृतनाटककर्त्रा वामनभट्टनामधेयेन विरचितम् । तथा कुमारगिरिभूपालो वसन्तराजीयाभिधेयं संस्कृतकाव्यं विरचयामास । कुमारगिरेर्जामाता काटायवेमनाभिख्यः कालिदासरूपकाणां व्याख्यां विलिलेख । तत एतत्कोण्डवीडुरेड्डिसंस्थानाधीशाः संस्कृतान्ध्रयोः कृतिकर्तारः कृतिभर्तारश्च बभूवुरिति व्यक्तमेव । तस्मात् वेमनयोगी च संस्कृतान्ध्रभाषाद्वितयेऽपि विद्वानित्युक्तिः निर्विवादैव । अतएव एर्राप्रगड, श्रीनाथाद्यान्ध्रकविवरेभ्य एतत्संस्थानमाश्रयमदात् । वेमनकविरान्ध्रवाङ्मयच्छन्दसि संस्कृतवाङ्मयगतानुष्टुप्छन्दस्तुलितेषु ललितेषु विशालभावकलितेषु आटवेलदिनामकपद्येषु अनुपमवेदवाक्यानि प्रकटीकृत्य स्वकीयां प्रतिभामान्ध्रलोके प्राचीकटत् । केवलपारिभाषिकपदगूढं सर्वोपनिषत्सारं वेदान्तशास्त्रं सर्वसाधारणव्यवहारभाषायां व्यक्तीकृत्य महाजनादृतिं प्राप । वेमनकवे रचनायां तत्रतत्र 'मानिनीमनोजमन्दिरानन्दैकलोलुडु, ऊर्ध्वलोकसुखमु, आभिजात्यमदमु, विश्वदाभिराम' इत्यादयस्संस्कृतपद-

प्रयोगास्सन्ति । तथापि प्रायशः संस्कृतभगवद्गीतेव आन्ध्रभाषायां सर्वसुबोधफणित्या वेमनकविता राजते । अपि च तत्र तत्र ज्ञ–क्क, श–प्राण, ऋग्यजु–योग्य, इत्यादिलाक्षणिका यतिविशेषास्सन्ति । प्रकृतिरूपयोः गृहगेहशब्दयोः विकृतौ 'गीमु' इति व्यवहृतिरेवास्ति । किन्तु वेमनकविः 'गुरमु' इति च व्याजहार । एवमादिविषयाः पाठकानां सर्वत्र विशदा भवन्ति ।

वेमनाख्यो महायोगी 'कुत्राऽजनि? कस्यां भाषायां गीतालापमकरोत्?' इत्येवंरूपेण विवादेनालम् । तद्गीतासार एवास्माभिरास्वाद्यः । वेमनकविनाऽऽशुधारया तां तां परिस्थितिमनुसृत्य सद्यएव गुम्फितानि पद्यानि लेखनसौकर्यरहिते तस्मिन्काले केवलमात्रकुसुमसौरभाघ्राणलोलुपशिष्यालयः कियन्मात्रं निर्दुष्टं धारयितुं शक्नुवन्ति? विचिन्तयन्तु । केचन एतन्नमसत्यमनालोचयन्तः 'वेमस्य भावभाषादयो न समीचीनाः' इति वृथा तन्निन्दया तृप्तिमन्तो दृश्यन्ते । सर्वमेतदहं ममेत्यनुसन्धानसहितमेव । 'तत्र ममेत्यनुबन्धमसज्जडदुःखात्मकं शवरूपं च । अहमित्येतत् वस्तु सत्यज्ञानानन्दात्मकं शिवरूपं च' इत्येव वेमनयोगी मुहुर्मुहुः स्वप्रोक्तपद्येषु प्रतिपादयामास । मङ्गळपदपर्यायशिवशब्दव्याहृत्या जातिमतातिगं वेमनयोगिनं शैवमतस्थं मत्वा केचन निन्दन्ति । विना फलापेक्षया परसन्तुष्टिमनुद्दिश्य पराभिप्रायदास्यमनवलम्ब्य अस्थिरबाह्यसौख्यमतीत्य शाश्वतान्तरसौख्यमेव वाञ्छतः अध्यात्मगीतिकां गायतः कविकोकिलस्य लोककृतदूषणभूषणादिभिः का वा हानिः ? को वा लाभः ?

आन्ध्रप्रदेशे सम्यगान्ध्रसंस्कृतभाषानुभूतिमर्जित्वा भक्तिज्ञानघनौ प्रशस्तपद्यपद्यकवी भत्वा 'स्वयं तीर्णः परांस्तारये' दिति न्यायानुसारेण स्वयं तीर्णौ लोके सूक्तिबीजविक्षेपं कृतवन्तौ त्यागय्य वेमननामधेयौ सर्वेषामपि चिरस्मरणीयौ। 'त्यागय्यः नारदांशसम्भूतो वेमनः सनत्कुमारांशसम्भूतः' इति प्रतीतिरप्यस्ति। त्यागय्यमहात्मनः पद्साहित्ये केवलगानकळारिरंसुभ्यो गायकजनेभ्योऽपभ्रंशरूपं प्रापिते आधुनिकाः संस्कृतान्ध्रभाषावेत्तारः तन्निर्दुष्टं कृत्वा सर्वोपनिषत्सारमिति जुघुषुः। पद्संख्यापि षोडशसहस्रपरिमिता लब्धा। वेमनयोगिनस्साहित्यमपि तथैव विभ्रंशितमभूत्। क्री॥ श॥ पञ्चविंशत्युत्तराष्टादशशततमवत्सरादारभ्यैव महतां महता यत्नेन 'वेमनाख्यो महायोगी कविः पण्डितश्च' इति लोके परिचितोऽभूत्। वेमनकवेः पद्यानि द्राविडकर्णाटांग्लप्रभ्यादिभाषासु परिवर्तितान्यभूवन्। श्रीमतां सि. पि. ब्रौन्, क्याम्बिल्, माक्लिन्, त्यागरायशेट्टिकम्पेनी, वाविल्लकम्पेनी, पञ्चाग्नुल आदिनारायणशास्त्रि, वेङ्कटपार्वतीश्वरकवुलु, शेषाद्रिरमणकवुलु, वरदाचार्युलु, वंगूरि सुब्बाराव्, कट्टमञ्चि रामलिङ्गारेड्डि, कूर्मा वेङ्कटरेड्डिनायुडु, रघुपति वेङ्कटरत्नंनायुडु, राल्लपल्लि अनन्तकृष्णशर्मप्रभृतीनां आन्ध्रभाषाभिमानिनां महात्मनां महोद्यमेन वेमनकविसाहितीमहिमा अस्मद्दृष्टिपथमाजगाम। वेमनपद्यानि पञ्चसहस्राणि लब्धानि। व्यावहारिकयामभिव्यक्तानि महात्मनां वाक्यानि संस्कृतभाषायां परिवर्तितानि गण्यतां यान्ति। ततः तेषु प्रतिसहस्रं संस्कृत्य संस्कृतभाषायामनुष्टुप्छन्दसा लोके प्रकटयितुमावयोस्सङ्कल्पोऽजनि। तदनुसारेण वेमगीतायां प्रथमसहस्रं प्रकटय्य महाजनेभ्यस्सम्यगर्पितम्। एत-

प्रथमसहस्रस्य श्रीवाविठ्ठलमुद्रणालयोदितग्रन्थएव मातृकात्वेन गृहीतः । कृपया यदि सहृदया अत्रत्यान् गुणदोषान् सूचयेयुः तर्हि द्वितीय-मुद्रणे द्वितीयसहस्रे च तत्सूक्त्यनुसारेण संस्कर्तुं यतिष्यावहे ।

पञ्चदशशताब्दानन्तरं मल्हणचरित्रकर्ता एडपाटि एर्रप्रग्गडः, एकाम्रलिङ्गशतककविर्लक्ष्मणः, तोभ्यचरित्रकर्ता पिङ्गळि एर्रनार्यः, अन्य-वादकोलाहलग्रन्थकर्ता शिवयोगीन्द्रः, नागरखण्डरचयिता तुरगा रामकविः इत्यादयः केचन आध्यात्मिककवयएव स्वस्वग्रन्थादौ वेमनकविं तुष्टुवुः । शृङ्गारप्रबन्धकवयस्तु न तथा ।

शृङ्गारकविस्तु पामरजनग्राह्यं शृङ्गाररसमेवाभिवर्ण्य तद्रस-पिपासून् प्रभून् प्रजाश्च समाकृष्य धनं हृत्वा भोगलम्पटो भवेत् । आध्या-त्मिककविस्तु यद्यद्वस्त्वस्ति तत्र 'नित्यं किमनित्यं किमिति, सत्यं किमसत्यं कि' मिति च सविमर्शं विदित्वा आत्मरतो भूत्वा लोके सद्रूपं नित्यरूपं वस्तु प्रकटयति । किन्तु प्रभुभ्यो वा प्रजाभ्यो वा धनभोगादिकं नेच्छति । ततः आध्यात्मिककविं विज्ञाय आदृतवन्तः प्राज्ञा अतिविरळास्सन्ति । तत्रेदं निदर्शनं पश्यत । आध्यात्मिक कविः 'योषिच्छरीरे चक्षुः श्रोत्रं घ्राणं उरः पाणिपादं इत्यादयः अव-यवाः सर्वे मांसवसादिविकारा रक्तपूरिता मज्जामेदोऽस्थिश्लेष्मादि-कासह्यवस्तुसमवायसम्भरिताः तस्मात् त्वं स्त्रीलोलुपो मा भूः' इति विरक्तिमार्गं बोधयति । शृङ्गारकविस्तावत् 'स्त्रियश्चक्षुषी पद्मपत्रे, कण्ठः शङ्खसन्निभः, यानं हंसयानसमानं, वचांस्यमृतमयानि, अध-रोष्ठलालाजलममृतमेव, सैव तव आराध्यप्रेमदेवता' इति वर्णयन् प्रागेव मोहाब्धौ स्वतो निमग्नं पुरुषं पौनःपुन्येन मोहे निमज्जयति । सोऽपि

अज्ञानाद्धेतोः तदुक्तिमभिनन्द्य तस्मै बहुलं वित्तं दत्त्वा स्वयमधोगतिं प्राप्नुयात् । अन्धः अन्धाश्रयेण गर्तं न पतति किम्? विषदिग्धस्य नरस्य तिक्तरसः मधुरइव वर्तते । तथैव मोहग्रस्तस्य लालाजलं अमृतं किं न स्यात्? । स्त्रीणामवयवेषु पद्मपत्रशङ्खादिउपमानवस्तून्यारोप्य स्त्रीमोहे संसक्तो भवति । न पुनस्तेषु रम्योपमानवस्तुषु तावन्मात्रमानन्दं प्राप्नोति । अपि च आत्मनो व्यामोहेन केवलस्त्रीपुरुषव्यवस्थया नातिसन्तृप्तः समुद्रपर्वतमेघचन्द्रगुरुबुधादिष्वपि पुंस्त्वं नदीभूमितारादिषु स्त्रीत्वं च आरोप्य कथाः निर्माय स्वयं भ्रान्तो भूत्वा लोकं भ्रामयति । प्रेम्णि सुखमस्तीति वदति । किन्तु तत्प्रेम स्त्रीपुरुषशृङ्गारक्रीडासु परिमितं करोति । मातृप्रेम विश्वप्रेमादिसहजनिष्कलङ्कप्रेम तस्य दृष्टिपथं नायाति । वस्तुतः प्रभवः पण्डिताश्चैव लोकोद्धरणसमर्थाः, यद्येते पतिता भवेयुः तदा लोकस्य अधोगतिं विना किमस्ति? बुद्धाशोकादीन् द्वित्रान् वर्जयित्वा बहवः प्रभवो दुर्व्यसनलोलुपा एवेत्युक्तिः सत्येतरा न भवति । यथा पाश्चात्या भौतिकशास्त्रज्ञानकुशलाः तथा तत्त्वशास्त्रे भारतीयाः पण्डिता इति वचनं विनाध्यात्मिककवीन् केवलशृङ्गारकविषु वृथारोपितप्रभावकविषु वा कथं रूढं भवेत्? ।

आध्यात्मिककविः लोके राजाश्रयमनादृत्य दैवमेव शरण्यमिति चिन्तयन् दैवबलेन-विरुद्धप्रवृत्तिमुपशमयन् आत्मनैव आत्मनि रमते । सामान्यलौकिकज्ञानयुतः प्रभुर्वा जनो वा लोकातिगं तं कथं आद्रियते? प्रभूणां मनस्तत्त्वमेव उपलक्ष्य रचनां कुर्वते कवयेऽनेकाग्रहारादिदानैः प्रभुसत्कारस्सिद्ध्यति । लोकपरिपाटिरेतादृशी ।

वेमनकविः स्वकवितायां सहजोपमालङ्कारादिचमत्कृतिं दर्शयामास। तथापि सि. पि. ब्रौन्प्रभृतिभिः लोकज्ञैः रचिताभिरांग्लादिव्याख्याभिरेव वेमनकविः स्वसाहित्येनसह विद्याधिकारानां दृक्पथमाजगाम। नोचेद्वेमनसाहित्यस्य का वा गतिस्स्यादिति न विद्मः।

वेमनयोगी स्वयमेव वक्ता स्वयमेव श्रोता च भूत्वा 'सर्वं खल्विदं ब्रह्मेति' सूत्रानुसारेण ज्ञानं लोके सर्वत्र प्रकाशयामास। तत एव वेमनपद्यानि आत्मबोधामृतरूपाणि, सर्वोपनिषत्सारभूतानि, सद्योमोक्षप्रदानीति च व्यवह्रियन्ते।

अपि च प्रकृतिपरिशीलनशक्तिः, सृष्टितत्त्वविज्ञानं, शब्दशास्त्रपरिज्ञानं, भावसंशुद्धिः, कल्पनाप्रटिमा, वर्णनाचातुरी, उपमानसन्धानपाटवं, प्रभुमित्रकान्तासम्मितबोधनं, वास्तविकस्थितिग्रहणं, वचस्सौलभ्यं, सहजधारा, लोककल्याणाशयः इत्यादयः अन्ये च गुणाः कविजनाश्रया वेमनकविपुङ्गवे द्योतन्ते।

एकदा विश्वमानवहृदयकुहरेषु यो वेद आनन्दचन्द्रिकाः प्रसारयामास, तस्य प्रभावः, यश्च तदा प्रतिष्ठितार्यपवित्रधर्मविजयध्वजः तस्य प्रभावश्च क्रमेण कालगर्भेऽस्तमितोऽभूत्। केवलपामरजनग्राह्यपौराणिकाचारास्सर्वत्र व्याप्ता बभूवुः। तत आर्याणामाध्यात्मिकशक्तिः पुरुषार्थप्रवणता च विनष्टासीत्। तत्त्वज्ञानं विनश्य मिथ्याज्ञानं ववृधे। अन्योन्यसहकाराभावेन प्रकल्पितगुरुलाघवभावेनासूयापि लोके प्रवृद्धा। आत्मतन्त्रा या भारतीयार्यजातिः पुरैकदा यावत्प्रपञ्चस्य स्वातन्त्र्यसन्देशमदात्, सैव भावदास्यवशा भूत्वा निर्वीर्याऽभवत्। अनुस्यूताचारवशात् श्ववृत्तितुल्या सेवावृत्तिः आर्यजातिं कृपणां कृत्वा अपयशःपङ्के

न्यपातयत् । भूयो वास्तविकदिव्यतत्त्वज्ञानदीधितयो यदा दिक्षु भासन्ते तदैव आर्यजातेः दास्यविमुक्तिः भवति । तत्त्वज्ञानमेव पारतन्त्र्याब्धितरणे नौकायते । तस्य विशेषतः प्रजातन्त्रेण आलम्बनेन भवितव्यम् ।

अस्य वेमनयोगिनः तत्त्वशास्त्रे मनश्शुद्धिविरहितमूर्तिपूजातीर्थयात्राश्राद्धाद्याचाराणां च स्थानं न दृश्यते । विना दैवोपास्तिं, विना सत्कर्माचरणं साक्षाद्देवएवावतीर्य प्रजानां कष्टनष्टानि व्युदस्यतीति अलसानां मिथ्यावादस्य प्रसक्तिर्नास्ति । सत्यशान्त्यहिंसादयाशौचदैवचिन्तादिसद्गुणानां नित्याचरणे यदा स्थानं कल्पयितुं शक्नोति, तदैव तेषां सार्थकता भवतीति एतस्य परमलक्ष्यम् । निखिलप्राणिकोटिषु मानवएव सत्यासत्ये वस्तुतत्त्वं च विमृष्टुं समर्थो बुद्धिमांश्च खलु? आत्मनः कष्टकाले करावलम्बं दत्वा आनन्दभोगानुभवत्यर्थं सर्ववस्तुजातं कल्पयित्वा साहाय्यं कुर्वतो विश्वस्य विश्वसाक्षिणो विश्वेश्वरस्य कृतज्ञताप्रदर्शनमेव मानवस्य नित्यव्रतं हि । आत्मसाक्षिगुरुबोधेन निवृत्ताज्ञानतमसः सन्तः ज्ञानभानूदयेन तत्त्वं गृहीत्वा बन्धैः दुःखैश्च विमुक्ताः शाश्वतानन्दपरिपूर्णाश्च भवितुं स्वस्वरूपानुसन्धानसाधनमेवैतद्ग्रन्थलक्ष्यम् ।

अमलिनेन चित्तेन एतद्ग्रन्थस्थविषयान् स्वीकृत्य प्राज्ञाः इतोऽधिकपवित्रोद्ग्रन्थरचनार्थे आवयोः धृत्युत्साहौ चिकीर्षवः आशीर्भिः अनुगृह्णन्तु भवन्त इति बुधान् प्रार्थयावः ।

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकवी

(गन्धं श्रीराममूर्ति, इरिंकि नरसिंहमूर्ति ।)

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ ।

(शतावधानिनौ, उभयभाषाप्रवीणौ, गद्वालसंस्थानास्थानपण्डितौ)

विद्रुद्रुक्दार्तिसंहरणकृद्योगो ययोर्वर्तते
लोकाराधनतत्परौ खलजनव्यापादनव्यापृतौ ।

लोकेस्मिन्भवतेरतुस्सुमहि प्ररू च यौ
तौ श्रीरामनृसिंहमूर्तिविलसत्संज्ञौ जयेते

Blessed be the twain incarnations
Of graceful Rama and terrible Narasimha,
Who, like the sacred Sri, symbolise
The two-faceted Sovereign Power
That conserves what is good and lovely
And destroys what is evil and ugly.

AN APPEAL

VEMANA'S LIFE AND TEACHINGS

The poet-sage, Vemana embodied his moral and philosophical teachings in simple verses, using the popular Telugu idiom of his day, for the enlightenment of the masses steeped in ignorance. We now place before the reading public a Sanskrit rendering of those verses into the *anustup* metre.

In the Telugu language "anna" is a term of endearment. Thus Vema has come to be affectionately called Vemanna or Vemana.

He was born at Kondavidu on the full-moon day of the month of Kartika in the year Nandana of the fourteenth century of the Christian era. His mother was Mallamamba. He was the third son of King Komaragiri Vema who ruled over the territory of Kondavidu from 1386 to 1396 A. D., and the youngest brother of King Ana Vema who succeeded his father in 1396 and held sway till 1424 A.D. Tradition has it that Vemana was a co-disciple to the great poet, Bammera Potana under Soma Guru with whose aid he drank deep in the literatures of Sanskrit and Telugu and that after enjoying princely pleasures for about twenty years and having seen the decline and fall of the Reddi Kingdoms he became disillusioned and having renounced all material entanglements, lived a life of unblemished spirituality singing his mundane and spiritual experiences till he finally laid down his earthly body at the village of Katarupalli at the age of sixty eight years on the twenty fourth day of the month of Chitra in the year Sarvari.

LITERATURE AND ITS EXTENT

In Telugu the words "Reddi' and 'Kapu" mean the same as the Sanskrit words "Raat' and 'Palak" (Ruler and protector). From the suffix of Bhupala associated with the names of Vema and Krishna Rama as Vema Bhupala and Krishna Rama Bhupala, it is evident that the names of the members of the ruling dynasty of Kondavidu to which our Vemana belonged were suffixed, as a matter of course, with the honorific term, *Bhupala.*

Peda Komati Vemana,the author of the Sanskrit commentary called Sringara Deepika on the 'Amaruka Kavyam', and of the 'Sapta Sati Saram', commentary on the Gadha Sapta Sati came from Vemana's family. Vamana Bhat the reputed author of the Sanskrit drama, "Parvateeparinayam", popularised the life-story of Peda Komati Vemana through his work, called Vemabhupaleeyam. Kumaragiri Bhupala wrote in Sanskrit the well-known Vasantarajeeyam. Kumaragiri's son-in-law, Kataya Vema is the author of Sanskrit commentaries on the dramas of Kalidasa. The ruling Reddi family of Kondavidu was thus resplendent with renowned scholars and reputed poets. It was owing to the cultural eminence of this family that the court of Kondavidu held an attraction to such great Andhra Poets like Erra Praggada and Srinatha. These facts prove indisputably that Vemana was himself a scholar of no mean order in Telugu and Sanskrit

The Telugu metrical form called " Ataveladi" helped Vemana to bring out his profound thoughts with natural ease and elegance as the *Anustup* metre provided a means of straight and unhindered expression to Sanskrit poets. He enshrined the most intricate and abtruse metaphysical ideas of the various Upanishads and other philosophical

treatises in the simple and popular spoken idiom of his day. His skill in the art of employing simple but meaningful expressions excites the admiration of scholars. No doubt in his writings we meet here and there, with high sounding Sanskrit words and phrases as *Manineemanoja mandiranandykaloludu* (revelling in thoughts and acts of unbridled concupiscence), *Urdhvaloka sukhamu* (the happiness of heavenly life) *Abhijatyamadamu* (Pride of blue blood) and *Viswadabhirama*, (Beloved of the Universal Benefactor) Nevertheless his Telugu style is suave and simple as the Sanskirt diction of the Bhagavadgita. There are also a few examples of intricate rhymings which the writers on poetics usually refer to-such as the rhyming of *jna with mka* of *A* with *Prana* and of *Rigyazu* with *Yogya.* While the rest of the Telugu writers hold *geemu* as the Telugu derivation of the Sanskrit words *griha* and *geha*, Vemana spells it as *guramu.* These peculiarities come prominently to the notice of the readers throughout his writings.

However, the questions of Vemana's descent and locale or the peculiarities of his poetic diction are not of primary interest to us. Our object of enjoyment is the priceless wisdom clothed in his verses. He was not a poet by profession. His songs burst forth from the depth of his soul under a natural impulse dynamised by unusual and insufferable circumstances. The main repository of the impromptu verses was the untrained memory of his disciples who gathered around him, not to become pandits of literature, but merely to be enlightened by his teachings. When such were the conditions, when writing materials were too meagre to be thought of, it is quite probable that his original verses might have suffered, in course of time, from many alterations, interpolations and excrescences. Failing to recognise

even this naked truth,some derive satisfaction in deriding Vemana's ideas as queer and his language as unelegant.

The self and ego permeate all the phenomena. The ego projects itself out as dead matter and is unreal, while the self constituting truth, knowledge and bliss is real. This basic truth is explained very frequently in Vemana's verses. He denounced casteism and religious sectarianism with all the vehimence of his nature; yet, there are some persons who do not hesitate to read Saivite Sectarianism into his verses from the occurrence of the word Siva, eventhough the poet used it merely to connote grace and auspiciousness. What does praise or abuse matter for such a sage who cared little for his mundane existence or physical pleasures and who was too engrossed in the contemplation of the spirit to find time to court adulations or shun indictments? As a cuckoo breathes forth its melodies from the natural springs of its heart, so did Vemana sing his spiritual songs without the slightest tinge of self-conceit.

Every Andhra knows Thyagayya and Vemana as the torch bearers of spirituality, who not only realised the highest ideal of their earthly existence, but worked for the emancipation of the ignorant by disseminating seeds of wisdom - the one through his musical songs and the other through his metrical verses. According to a traditional belief, Thyagayya was born of the spirit of Narada and Vemana of that of Sanathkumara. The songs of Thagayya got into the mouths of persons whose enthusiasm for music was not matched by a regard for literary proprieties and acquired several blemishes which have since been cleared by the labours of Telugu and Sanskrit scholars. The songs collected by these scholars now number more than sixteen thousand and it is admitted

that they contain the essence of the Upanishadic wisdom. The literature of Vemana met with the same fate as that of Thyagayya. Nevertheless, since 1825, renowned scholars have done their best to recover and resuscitate the writings of Vemana and through their labours he is now widely known as a poet and a scholar. His verses have been translated into Tamil, Canarese, English, Persian etc. Scholars like C. P. Brown, Cambell, Macclin Panchagnula Adinarayana Sastri, Venkata Parvateeswara Kavulu, Varadhacharya, Vanguri Subba Rao, Kattamanchi Ramalinga Reddi, Kurma Venkatareddi Naidu, Raghupati Venkataratnam Naidu and Rallapalli Ananta Krishna Sarma, and Publishers like Thyagaraja Chetty Company and Vavilla Company have worked hard to bring to our notice the beauties of Vemana's literature. His verses, which have been collected so far, number more than 5000.

The noble sayings of great men have gained wider publicity by being translated into Sanskrit. Therefore we have thought it desirable to revise and translate into Sanskrit, in the *anustup* metre, the verses of Vemana and publish them in batches of a thousand each. We now place in the hands of readers the first volume containing one thousand verses under the title, VEMAGITA. Our source-book for these verses is the edition published by the Vavilla Press. We invite suggestions from generous readers. The errors that might have crept into the present edition would be rectified in the next one.

Subsequent to the fifteenth, century some of those poets who treated philosophical subjects have commemorated the name of Vemana in their books with a sense of admiration for him. They are Edapati Errapraggada,

the author of Malhana Charitra', Lakshmana kavi, the author of 'Ekamralinga Sataka', Pingali Erranarya, the author of 'Thobhya charitra', Sivayogeendra, the author of 'Anyavada Kolahala' and Turaga Rama Kavi, the author of 'Nagara Khanda'. No writer of romance has referred to the poet-sage.

Ordinarily, the writers of romance write to feed their patrons with coprological themes for earning earthly reward. The poets who deal with spiritual matters use their artistic inspiration as an aid to themselves for contemplating truth and untruth and as a means for illuminating the souls of the ignorant by infusing into them a sense of the Eternal. The spiritualist, who pays scant attention to the earthly potentate and to the rewards and honours he may bestow, often suffers from neglect and oblivion.

To the spiritualist the various limbs of the body are just what they are-made up of so much flesh and blood, phlegm and lymph and fat and bone- and his injunction is to beware of Cupid's poisonous arrows. To the romantic poet the eyes are beautiful like lotuses, the gait is graceful like the swan's, the neck is shaped like the conch, the words are sweet like honey, and from the lips springs the very ambrosia which is the mead of Gods; and his suggestion is that the titillation of love should be the desideratum of life.

Such erotic poets play upon the natural weakness of man and madden him more and more until he reaches a stage where redemption is impossible. If a blind man chooses another of his kind for his guide, in no time will both land themselves in a ditch. What is sour, tastes sweet in the mouth of a cobra-bitten man. Similarly, the deluded mind tastes ambrosia in the gall of saliva,

It cannot see the natural beauty of the lotus and conch but in the context of its sexual conception. Sex is so pervasive that man projects it in his mental associations even to the inanimate objects like the sun and the moon and the mountains and the earth. When he says that love is blissful should he not take into its purview the selfless love of the mother and the father? Why should he delimit its range to the propensities of sex alone ?

The rulers and scholars alone can lift humanity from the slough of ignorance. If they have lost their bearings and fallen into degradation, what will be the fate of the common man ? It is not far from true that the rulers of mankind with the exception of a few like the Buddha and the Emperor Asoka, have wasted their lives in sin and sensuality. If the spiritualist-poets are left out of the picture, can our romantists who are enjoying an unduly inflated importance substantiate the common belief that the Indians have done so much for development of metaphysical sciences-as the Westerners for the physical sciences ?

The spiritualist-poet cares little for the protection that an earthly ruler can afford. God is his prop; he lives always in communion with the Omnipresent Bliss having subdued the conflicting elements of his nature. How can the ruling magnates or their subjects, whose knowledge is limited to a few worldly matters understand and appreciate the transcendentalist ? The poets that could bend their thought currents to suit the tastes of the rulers have come to enjoy their gifts of free-holdings and other rewards. This is the state of affairs in our topsyturvy world.

Though the poetry of Vemana is full of literary graces and figures of speech like similes and metaphors,

it was not till his works had been translated into different foreign languages, by well-informed scholars like C. P. Brown, that the poet and his poetry came to the notice of our intelligentsia. We can well imagine what would have happened to this literature if those scholars had not spent their labours on the subject.

Addressing himself as his own listener, Vemana popularised through his verses the highest transcendental wisdom culled from the Upanishadic lore. The basic truth explained in his writings is that the objective world is but a manifestation of Brahman.

We see in Vemana's writings a keen eye for the beauties of nature,a deep knowledge of the creative processes, a scholarly treatment of the language, a cultivated purity of thought, a pleasant imagination, an ability for picturesque portrayal, a dexterity in handling similies, a power to reach the readers' sensibility, a clear understanding, a simple and natural expression and an unswerving devotion to the service of humanity—these are the qualities that go to make a true poet.

The great Vedic lore that had once filled the human mind with light and joy and the banner of the Aryan Dharma,that had once flown aloft, lost their chastening influence and, as ages passed, fell into utter oblivion giving place to the polity of the *Puranas* which required no strenuous effort to understand or follow. This transition resulted in the loss of the spiritual energy and the social solidarity, which were characteristic of the Aryan race. Real wisdom fell to ruins wherefrom sprang up chimerical fancies. The ideas of human equality and fraternity disappeared giving rise to social inequalities, intolerance and friction. The Aryan race,that once held the torch of freedom of thought and action,

stooped to imbecile imitation. Blind orthodoxy superseded reason and the most despicable intellectual slavery throttled the soul and hurled down the race from its pedestal of glory. The race cannot come to its own, until it eschews all the delusions born of ignorance and inertia, and revitalises itself with the manna of true wisdom. It is that true wisdom that the reader should crave for.

In the ideal world of Vemana, there is no place for hypocritical idolatries, thoughtless pilgrimages and ritualistic formalities. He did not subscribe to the belief that God would automatically take an incarnation for the easy redemption of lazy persons. He taught, again and again, that man's path to his redemption lay through truth and nonviolence and his own mercy and self-realisation. Of all the creatures man alone is endowed with the faculty of critical reasoning for distinguishing truth from untruth. Should he not be grateful to the all-pervading - Omniscent Lord who is the ever wakeful protector in times of distress and the all-giving Beneafctor in times of need ?

The aim of this book is to help the seekers in liberating themselves from the bonds of ignorance and illuminating their path with wisdom on their march to self-realisation. We hope that the blessings of generous and enlightened readers will give us strength and encouragement to be more serviceable to the cause of sacred literature.

Sanskrit Poets,

G. Srirama Murty and I. Narasimha Murty.

(Translated by Sri K. Narasimha Raju)

VEMANA, THE REFORMER

Vemana lived at a time, when India was passing through the darkest period of her history. The Hindu society had been cut up into a thousand fragments. The educated classes were more ignorant than the uneducated masses. An extraordinary situation indeed! How much Vemana was irritated by this unnatural condition can be seen from his saying that a washerman is greater than an educated man.

In his own way, Vemana tried to show light to the society that was steeped in darkness. He condemned the social evils in the sharpest terms. He was not a mere wishful poet or an arm-chair philosopher. He led the active life of an avowed reformer and must have braved all the perils of an enthusiast. He was a precursor of Raja Rama Mohan Roy and Veeresalingam Pantulu. When a proper history of the reform movement in India comes to be written, he will, no doubt, occupy a very conspicuous place in it.

The Andhra masses have always had a spirit of veneration for Vemana. What the work of scholars has done, in the later years, is to enlighten the educated classes about the noble teachings and venerable personality of Vemana of whom they have been pitiably ignorant.

Sri G. Sriramamurty and Sri I. Narasimhamurty have rendered remarkable service to the cause of the Indian culture by translating Vemana's literature into the Sanskrit language which is the common heritage of every Indian. My admiration for Vemana's spirit of enquiry and love of an enlightened life has made me bold enough to undertake to render into English the verses not covered by Mr.C.P. Brown's translation. Even to a modern reader the verses of Vemana are really a treasure-trove of thought-provoking ideas.

K. Narasimha Raju.

आदरोक्तिः ।

इमौ वेमगीतारचयितारौ श्रीरामनृसिंहाभिधेयौ शतावधानिनौ (संस्कृतान्ध्रभाषयोरनर्गलनिरवद्याशुकविताप्रबन्धचातुरीधुरीणौ) उभयभाषाप्रवीणौ (आन्ध्रविश्वविद्यालयप्राच्यभाषापट्टभद्रौ) श्री गद्वाल संस्थानास्थानकविवरेण्यौ (महाराज्ञ्या आदिलक्ष्मीदेव्याः परिपालनकाले युवराजा साहेब कृष्णराममूपालेन गौरवसमर्पितास्थानकवियोग्यतापत्रौ) व्यासप्रोक्तसंस्कृतभागवतसंहितां सलक्षणया शैल्या यथातथमान्ध्रभाषायां पद्यकाव्यरूपेणानूद्य चरितार्थतां प्राप्तौ व्यासप्रणीतमहाभारतमध्यभागस्थितां भगवद्गीतां (पूर्वगीतां उत्तरगीतां च) यथावदान्ध्रभाषायां तेटगीतपद्येषु अनूद्य च स्वप्रतिभां आध्यात्मिकानुभूतिं च प्रकटयामासतुः। अपि च महात्मा गान्धी (परिष्कृतश्रीकृष्णावतारतत्त्वम्) इत्याख्यं खण्डकाव्यं स्वतन्त्रभावैः संस्कृतभाषायां विरच्य स्वकीयं भावगाम्भीर्यं सहृदयेभ्योऽदर्शयताम्। एवमेतौ सहृदयलोकस्य इतःपूर्वमेव सुपरिचितौ।

पञ्चदशशताब्दे आन्ध्रयोगी वेमनाख्यः स्वकीययाऽनुभूत्या तत्कालस्थसांघिकदुराचारान् उद्घाट्य आर्थिकव्यावहारिकनैतिक-आध्यात्मिकादिविषयान् संस्करणपूर्वकं यथेच्छमान्ध्रभाषायां आटवेलदिपद्यरूपेण जगौ। तेषु वेमनकविगीतेषु आटवेलदिपद्येषु प्रथमसहस्रं संस्कृतीकृत्य प्रकटय्यच यावत्प्रपञ्चेऽपि वेमनयोगिवरस्य निरुपमां प्रतिष्ठां सम्पादितवन्तौ इमौ श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविवरौ अतीव प्रशंसनीयौ ।

अनयोरेवंभूता वेमगीता स्थालीपुलाकन्यायेन मया पर्यवलोकिता। संस्कृतभाषायामनुवदितायाः एतयोर्वेमगीताया अनुवादसौष्ठवं (समूलप्रचुरणात्) विज्ञानां विशदमेव भवति। ततः तदुद्घाटनमप्रस्तुतमिति मन्ये। इयं वेमगीता यासु यासु भाषासु व्याख्याता भवति तत्तद्भाषावेत्तृभिः तत्प्रतिभा सुविदिता भवति । अथ वेमनयोगिनो जीवितं,

साहिती, तद्व्याप्तिः इत्येते अन्ये च अंशा ग्रन्थकर्तृभ्यां कथितपूर्वा एव। ततः पुनरुल्लेखनं चर्वितचर्वणमेव स्यात् । एतत् प्रथमं श्लोकसहस्रं प्रसङ्गशुद्धिविराजमानं सम्यक् मनः प्रविश्य मानवं अज्ञानान्धतमसात् निवर्त्य हृदयपरिवर्तनेन सत्पथानुगामिनं कर्तुं सर्वदा शक्नोतीत्युक्तिर्निर्विवादैव ।

प्रभावप्रकटनार्थं प्रगल्भवचांस्युक्त्वा वृथा कल्पितबिरुदानि धृत्वा पामरजनपठनीयानि यानि कानिचित् शृङ्गारकाव्यानि विरच्य लोलात्मनः प्रभून्प्रजाश्च वशीकृत्य धनं हृत्वा दुरभ्यासवशंगतानां शृङ्गारकवीनां मध्ये एतादृशामाध्यात्मिकसत्कवीनां स्थानं न लभेतेति नग्नसत्यमेव । तथापि पद्यद्यकवित्वयोः भक्तिज्ञाननिजानुभूतिकलिताध्यात्मिकतत्त्वप्रोत्थितभावतरङ्गैः आत्मानन्दायैव स्वयं गानं कृत्वा मुक्तिपथं गतौ आन्ध्रदेशीयौ त्यागयवेमनाख्यौ पुण्यपुरुषौ भासेते । तथैव प्रकृतकवी स्वसुखायैव स्वरचना इति प्रकटयन्तौ अचिरादेव संस्कृतान्ध्रयोः अनेकान् उद्ग्रन्थान् रचयित्वा सर्वेषामपि अभिनन्द्यौ भवतः । जातिमतबाह्यन्यायधर्मसत्यप्रतिपादनायैव उद्दिष्टः अयं ग्रन्थः जनानां मौढ्यतमो निवारयति । नात्र संशयः ।

आन्ध्र्यां तत्रापि व्यावहारिकभाषायां पामरजनसुबोधार्थं पण्डितजनानामपि दुरवगाहानि तत्त्वरहस्यानि निक्षिप्य स्वप्रतिभांवेमनयोगी विशदयामास । व्यावहारिकभाषातः संस्कृतानुवादः अतिक्लेशजनक इति तद्विदां विदितमेव । तमिमं क्लेशकरमनुवादं श्रीरामनृसिंहमूर्तिकवी सहृदयहृद्यं यथातथा साधयामासतुरिति वक्तव्यम् ।

तथाचानयोः सकलभाग्यसन्धानाय भगवन्तं प्रार्थयन् साञ्जलिबन्धमेतौ अभिनन्दंश्च ।

I. Narayanaswamy, M. A.,
MAHARAJA'S COLLEGE, VIJAYANAGARAM

ॐ

श्री वेमनयोगीन्द्राय नमः ।

श्री वेमगीताप्रथमसहस्रे पूर्वार्धम् ।

समूलं, आंग्लविवरणसङ्कलितं च ।

श्रीरामनृसिंहमूर्तिकविकृत श्री वेमनयोगीन्द्रस्तुतिः ।

श्री वेमाह्वययोगिवर्य ! पतितानुद्धर्तुकामो जनान्
तत्त्वार्थं प्रतिपादयन्प्रवचनैः हृद्यान्ध्रपद्यात्मकैः ।
सन्देशं भुवि यं त्वमद्भुतमदाः प्राक् द्राक्तमेवाधुना
गैर्वाण्यां गिरि भाषितुं प्रदिश नो दार्ढ्यं नमस्ते नमः ॥

O Vemana, Prince of sages
Give us sufficient strength and courage
To say in the Sanskrit language
The message of truth you sang
In sweet Telugu in days by gone.

—• नैतिकविभागः •—

आत्मशुद्धिलेनि याचारमदि येलः?, भाण्डशुद्धिलेनि पाकमेलः? ।
चित्तशुद्धिलेनि शिवपूज येलरा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आत्मशुद्ध्या विनाऽऽचारः पाको भाण्डे शुचिं विना ।
चित्तशुद्ध्या विना वेम! शिवपूजा निरर्थिका ॥१॥

Observances void of purity of heart! to what end are they? to what end is the preparation of food without cleaning the vessel? Void of purity of mind, to what end is the worship of God? 1.

2. निक्कमैन मंचि नील्मोकटे चालु, तळुकुबेळुकुराश्ळु तट्टेडेल? ।
चदुव बद्यमरय जालदा योक्कटि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

एकेनालं जातिनीलमणिना किं बहूपलैः ।
रसयुक्तं पद्यमेकं पठितुं वेम! युज्यते ॥२॥

One real and good sapphire is enough, why collect a basketful of glittering, sparkling stones? CONSIDER THEN, is not one verse, if worth reading, sufficient? 2.

3. गाजुकुप्पेलोन गडगुचु दीपंब, देट्टुलुंडु ज्ञानमट्टुलुंडु ।
देलिसिनट्टिवारि देहंबुलंदुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

काचगोलगतो वेम! यथा दीपो विभासते ।
तथैव विदुषां चापि ज्ञानं देहेऽवतिष्ठते ॥३॥

Even as a lamp shines in a glass vase, thus shineth wisdom dwelling in the bodies of men of understanding. 3.

4. पेट्टिपोयलेनि वट्टिनरुलु भूमि, बुट्टनेमि वारु गिट्टनेमि?
पुट्टलोन जेदलु पुट्टवा? गिट्टवा? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

दानधर्मक्रियाहीनैः पुंभिर्वेम! निरर्थकैः ।
जातैः किंवा? मृतैः किंवा? वल्मीके तु घुणैर्यथा ॥४॥

Profitless are those men who will bestow neither food nor drink; what though they be born in the world? what though they die? are not the white-ants of the hillock also born? and do they not die also? 4.

5. तामुगन्नवारु दम्मुगन्नवारुनु, जच्चुटेल्ल दमकु साक्षिकादे ?
ब्रतुकुलेल्ल दमकु ब्रह्मकल्पंबुला ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मृतिस्स्वपितृपुत्राणां साक्ष्यं भवति चात्मनः ।
वेम! नृणां जीवितानि ब्रह्मकल्पावधीनि किम् ? ॥५॥

Is not the dying of all those we bring forth and of those who bring us forth, an evidence to us? Shall our life be to us as the eternity of God. 5.

6. एरुकमालु मनुजुडेमेमि जदिविन, जदिविनंत सेपे सद्गुणि यगु ।
गद्दिसि तामरंदु गप्प कूर्चुन्नट्लु, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम ! ॥

अज्ञस्त्वधीतिसमये द्योतते गुणवानिव ।
वेम ! पद्मस्योपरिष्ठात् निषण्णो दर्दुरो यथा ॥६॥

Whatever he may read who is devoid of understanding, his virtue continues only so long as he is reading; even as a frog IS DIGNIFIED ONLY SO LONG AS IT is seated on a lotus leaf. 6.

7. वेरुपुरुगुचेरि वृक्षंबु जेरचुनु, चीडपुरुगुचेरि चेट्टु जेरचु ।
गुरिसतुंड्रु चेरि गुणवंतु जेरचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृमिकीटावधश्चोर्ध्वं ध्वंसेते वृक्षमाश्रितौ ।
तथा नाशयतेऽभ्येत्य गुणिनं वेम! कुत्सितः ॥७॥

The root-worm destroyes the tree; the sap- worm destroys the herb: and the backbiter ruins every good quality. •7.

8. उप्पुकप्पुरंबु नोक्कपोलिकनुंडु, जूडजूड रुचुल जाडवेरु ।
पुरुषुलंदु बुण्यपुरुषुलु वेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कर्पूरं लवणं चैकरूपं भिन्ना रुचिस्तयोः ।
वेमैवं पुण्यपुरुषाः पुरुषेषु विलक्षणाः ॥८॥

Salt and camphor are of one resemblance; but if you examine and try the flavours, their tastes are diverse; thus do the excellent differ FORM OTHER MEN. 8.

9. अनुवुगानिचोट नधिकुलमनरादु, कोंचेमुंडुटेल्ल गोदुव कादु ।
कोण्ड यद्दमंदु गोंचेमै युंडदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनानुकूल्ये स्वाधिक्यं न वाच्यं वेम ! नम्रता ।
न लोपाय महाद्रिः किं? न याति मुकुरेऽल्पताम् ॥९॥

In an unsuitable place never let us hold oursel-ves superior. To be low is no humiliation. Small is the image of a hill in a mirror. 9.

10. चंपदगिनयट्टि शत्रुवु तनचेत, जिक्केनेनि गीडु सेयरादु ।
पोसग मेलुजेसि पोम्मनुटे चावु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदृच्छया रिपुर्वध्य आत्महस्तगतोऽपि चेत् ।
न हिंस्यात्तं वेम! सम्यग्गच्छेत्युक्तिश्च तद्वधः ॥१०॥

Though a foe worthy of death fall into thy hand, afflict him not; conciliate him by goodness and bid him depart. This is death to him! 10.

11. ताममिंचि चेयदगदेद्दिकार्यंबु, वेगिरिंप नदियु विषममगुनु।
पच्चिकाय देच्चि पडवेय फलमौने, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अविमृश्य कृतं कार्यं मौढ्याद्धि विषमं भवेत्।
लूनश्शलाटुर्विन्यस्तः फलं भवति वेम! किम्? ॥११॥

It is fit to perform no act tardily; if thou hurry it, it will itself become evil. If thou take and cast down a raw fruit, will it ripen? 11.

12. नीख्ळलोन नोड निगिडि तिन्नग बारु, बैट मूरिडैन ब्राकलेदु।
नेल्वुदप्पुचोट नेर्परि कोरगाडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जले धावति वेम! द्राक् नौस्स्थले न मनागपि।
अस्थाने तु प्रवीणोऽपि न किंचिदुपयुज्यते ॥१२॥

In the waters a ship will float and swim smoothly: but if out, it cannot crawl even a cubit. Thus where he is not at home, the skilful is of no avail. 12.

13. नीख्ळलोन मोसलि निगिडि येनुगुबट्टु, बैट गुक्कचेत भङ्गपडुनु।
स्थानबलमुकानि तनबलिमि कादया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जले ग्राहो गजं कर्षेत् स्थलेत्वाकृष्यते शुना।
तत् स्थानबलमेव स्यात् वेम! न स्वीयमण्वपि ॥१३॥

A crocodile while swimming in water will seize AND DESTROY an elephant; but out OF THE STREAM it is discomfited EVEN by a dog. Its might THEN IS local, not individual. 13.

14. कुलमुलो नोकंडु गुणवंतुडुंडेना, कुलमु वेल्यु वानिगुणमुचेत ।
वेल्यु वनमुलोन मलयजंबुन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुले यद्यस्ति गुणवान् तद्गुणैश्शोभते कुलम् ।
वेम! चन्दनवृक्षेण भासितं काननं यथा ॥१४॥

If there be in a tribe one of excellence, the tribe becomes illustrious by reason of his virtues, as the grove is distinguished for the sandal tree therein. 14.

15. पंदि पिल्लीनु पदियु नैदिटिनि, कुञ्जरंबु पेट्टु गोदमनोकटि ।
उत्तमुडगु पुरुषुडोकडु चालडा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्रोडी वेम! सकृत्सूते दश पञ्च च शावकान् ।
करिण्येकं तु कलभं पुंसैकेनाप्यलं सता ॥१५॥

A pig will bring forth young at five or ten at a time; an elephant produces but one. Is not then one man truly excellent, enough? 15.

16. एल्लवानिदेल्प नेऽवडैनानु जाल्लु, नोरुल वशमे मुर्विनि नोगु देल्प ।
एटिवंक दीर्प नेऽवरि तरमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ज्ञानी सुबोध्यस्सर्वेषां नाराध्यो हि जडस्तथा ।
कस्समर्थो वेम! नदीवक्रगत्यपनोदने ॥१६॥

Any one can instruct a man of understanding, but it is not in the power of others to teach the vile: Is it possible for any one to straighten the bend of a river? 16.

17. अल्पुडेपुड्डु बल्कु नाडम्बरमुगानु, सज्जनुंड्डु बल्कु जल्लगानु ।
कंचुम्रोगुनट्लु कनकंबु म्रोगुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अल्पस्साडम्बरं ब्रूते सज्जनस्तु प्रशान्ततः ।
यथा कांस्यं निस्वनते तथा वेम ! न कांचनम् ॥१७॥

The light man will always talk big, but the excellent speaks coolly. CONSIDER, will gold, ring like bell metal? 17.

18. ओगुनोगुमेच्चु नोनरंग नज्ञानि, भावमिच्चि मेच्चु बरमलुब्धु ।
पंदि बुरदमेच्चु बन्नीरु मेच्चुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

असाधुं श्लाघतेऽसाधुः अज्ञानी लुब्धमेव च ।
प्रस्तौति शूकरः पङ्कं पन्नीरं वेम ! नैकदा ॥१८॥

The vile countenances (or applauds) the vile, and agreeably to this does the hard miser laud the mind of the fools: the swine delights in mud, will it take pleasure in rose water? 18.

19. गङ्ग पारुचुंड्डु कदलनि गतितोड, मुरिकिवागु पारु म्रोततोड ।
दात योर्चिनट्लुघमुडोर्वगालेड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मन्द्रगत्या वहेद्गङ्गा मलकुल्या रवेण च ।
यथा दाता क्षमावांस्स्यात्तथा वेम! न चाऽधमः ॥१९॥

The Ganges flows with a tranquil course, but a foul STREAM rushes with a roar. Thus the base can never be mild as the noble. 19.

20. कानिवानिचेत गासु चीसमु वेट्टि, वेंट दिरुगुटेल्ल वेरितनमु ।
पिल्लि पट्ट कोडि विलिचिन वल्कुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वित्तं दत्वाऽसते पुंसे मौढ्यं तत्पृष्ठगामिता ।
वेमाऽऽहूतोऽपि किं ब्रूयात्? मार्जालो धृतकुक्कुटः ॥

If you have given your money to an evil man to follow him about is all folly. if a cat has seized a fowl will it answer to your call? 20.

21. पिसिनिवानि यिंट पीनुगु वेडलिन, गट्टुवुकोलकुनु गासुलिच्चि ।
वेच्चमाये ननुचु वेक्किवेक्किेड्चुरा!, विश्वदाभिराम! विनुर वेम! ॥

शवे भूते लोभिगेहे धनं दत्वेन्धनादये ।
'अहो! मम धनं नष्ट' मिति वेम! प्ररोदिति ॥२१॥

If a corpse leave a miser's house when he has given the money for the shroud and bier, "alas for the fees!" cries he, sobbing and sobbing as he weeps! 21.

22. कष्टलोभिवानि कलिमिकिनाशिंचि, बडुगुवाडु तिरुगु बरिणमिंचु ।
तगरुवेंट नक्क तगिलिन चंदंबु, विश्वदाभिराम! विनुर वेम! ॥

दरिद्रोऽनुसरेत्कांक्षन् सम्पदं कष्टलोभिनः ।
वेमाऽनुसृत्य गोमायुः मेषपृष्ठं गतो यथा ॥

Coveting the gains of the hard miser the poor man follows him and bends HUMBLY: this attachment is like that of the fox to the ram. 22.

23. लोभिवानिजंप लोकंबुलोपल, मंदुलेदु वेरे मार्गमुगल्दु ।
पैकमडुग वेग भग्गुनडिचच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विषावैर्लोभिनं हन्तुमलमस्ति पृथक्कृतम् ।
स यदाऽभ्यर्थ्यते वित्तं चेद्वाऽऽशु म्रियते तदा ॥२३॥

Would you kill a miser: no poison in the world is requisite: there is another mode: ask him for a penny, and he will instantly fall down dead. 23.

24. कन्नियु गानलेडु कदलिंपडानोरु, विन्नियु विनगलेडु विस्मयमुग ।
संपदकल्वानि सन्निपातकमदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शृण्वन्न शृणुते चेमां पश्यन्नपि न पश्यति ।
रुद्धवक्त्रो धनी तिष्ठत् सन्निपातज्वरी यथा ॥२४॥

Seeing he cannot see, he will not open that mouth OF HIS. Hearing heareth not through arrogance. Such is the disorder of the man of wealth! 24.

25. तानु गुडुवलेक तगवेदि याप्तुल, जेरनीयडट्टि चेनटिपशुवु ।
चेन्निक्लोन बोम्मजेसि कट्टिनयट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वयं न भुंक्ते चाऽन्येभ्यो न ददातीह यः खलः ।
स पशुर्बैम्मः सस्येषु न्यस्तपाञ्चालिकोपमः ॥२५॥

He who neither eats for himself, nor will let his friends approach, the vicious brute, is like to a LIFELESS image (scarecrow) made and set up in a field. • 25.

26\. पूर्वजन्ममंदु बुण्यंबु सेयनि, पापि धनमु काशपडुटयेल्ल ।
वित्तमरचि कोय वेदकिनचंदंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेन ! ॥

पूर्वजन्मनि यः पुण्यं नाऽकरोदिह वेम! सः ।
नाप्नोति धनमन्युप्तबीजः फलमिव ध्रुवम् ॥२६॥

If a sinner in his former brith performed no virtue, all his longing for wealth is like seeking to reap when you have forgotten to sow. 26.

27\. भूपतिकृपनम्मि भूमिजेरचुवाडु, प्रजलयुसुरुदाकि पडुनु विरप ।
एगुरवेय बंति येंदाकनिलुचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृपां भूपस्य विश्वस्य प्रजाद्रोही विनश्यति ।
कन्दुको वेम! विक्षिप्तः कियत्कालं वसेद्दिवि ॥२७॥

He that, relying on the prince, ruins the land, the sorrows of the pecple shall reach him, and at last he shall fall. How long shall the bounting ball retain its elevation. 27.

28\. इनुमु विरिगेवेनि निनुमारुमुम्मारु, गाचि यतुक बंच्चुगम्मरीडु ।
मनसु विरिगेनेनि मरियंटनेर्चुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तप्त्वा द्विस्त्रिरयो भग्नं सन्धातुं लोहकारकः ।
शक्नोति न मनो भग्नं वेम! सन्धीयते क्वचित् ॥२८॥

Though iron break twice or thrice, the smith knows how to heat and weld it. If tho spirit break who shall restore it? 28.

29. नीळ्ळलोनजेप नेरि मांसमाशकु, गाल्मंदुजीक्कि कूलुगादे ।
आशपुट्टि मनुजुडारीति जेडिपोवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मांसाकांक्षी जले मत्स्यो बडिशे वेम! बध्यते ।
आशापाशशतैर्बद्धो विनश्यति तथा नरः ॥२९॥

Like as the fish in the waters, through desire of the delicious bait, is fixed on the hook and perishes: so a man if seized with desire is also ruined. 29.

30. नरहरि यनवच्चु नाराय णनवच्चु, मेलुमेलटंचु मेच्चवच्चु ।
कोंगु काशुविडिचि गोब्बुन नीरादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वक्तुं शक्या नृसिंहेति वेम! नारायणेति च ।
साधु साध्विति श्लाघोक्तिर्न तथा स्याद्धि दातृता ॥३०॥

He may call Nara Hari or Naryana (a name of the deity), and we may, in seeing him, say Good! Admirable! and laud HIM: but he is in no hurry to open his purse and bestow a farthing. 30.

31. मेडिपंडुजूड मेलिमैयुंडुनु, पोट्टविप्पिचूड पुरुगुलुंडु ।
पिरिकिवानिमदिनि बिंकमीलागुरा, विश्वदाभिराम! विनुर वेम! ॥

औदुम्बरफलं रम्यं तद्गर्भं क्रिमिसंकुलम् ।
तथा भीरोश्च मनसि दार्ढ्यं वेम कथं भवेत् ? ॥३१॥

If you behold the fig (FICUS GLOMERATA) it is like pure gold: if you open its belly and look in, it is all worms. Such is the ostentation of a reserved man. 31.

32. तलनुपागे पेन्न गुत्तुवडमु बोज्ज, चेवुलपोगुलरसि चेरनर्थि ।
शुद्धपशुवटंचु बुद्धिलो नेरुगक, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मूर्ध्न्युष्णीषं कर्णयोश्च भूषे शाटीं महोदरम् ।
वीक्ष्यार्थी वेम; संयाति पशुरित्यविमर्शयन् ॥३२॥

When he beholds a turban on the head, a well fitting coat, a fair belly and rings in the ears, the beggar approaches him, little supposing what a mere brute THE MISER really is. 32.

33. भूमियंदु बुण्यपुरुषुलु लेकुन्न, जगमुलेलनिल्चु? पोगुलुगानि ।
अंत तरचु दरक राडनाडनुगानि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यद्युर्व्यां पुण्यपुरुषाः न वसन्ति जगन्त्यहो ! ।
कथं तिष्ठन्ति ? ते वेम ! तत्र तत्र वसन्ति हि ॥३३॥

were the earth void of the excellently virtuous, how should the world stand nor be burnt with FIRE? They are not so very frequent: but only here and there. 33.

34. चित्तशुद्धिकलिगि चेसिन पुण्यंबु, कोंचेमैन नदियु गोदुवकादु ।
वित्तनंबु मर्रिवृक्षंबुनकु नेंत, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

चित्तशुद्ध्या कृतं पुण्यं न स्वल्पमपि हीयते ।
कियन्मात्रं वेम ! बीजं न्यग्रोधस्य महातरोः ? ॥३४॥

A good work perfomed with a pure heart, though small, is not trifling. How large is the seed of the banyan AND THE mustard tree! 34.

35. इंटियालि विडिचि यिल जारकांतल, वेंट दिरुगुशाडु वेर्रिवाडु ।
पंटचेनु विडिचि परिगे येरिनयट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

विहाय गृहिणीं वेम! जारकांतासु यो रतः ।
स स्यात् सस्यं परित्याज्य उंछग्राहीव भग्नधीः ॥३५॥

He that leaves his wife at home and roams after incontinent women in the world is a madman. It is like leaving his fruitful field to go and gather mere gleanings. 35.

36. राजवरुल केपुडु रणरंगमुल चिंत, परमयुनुलकेल्ल बरमु चिंत ।
अल्पनरुल केप्पु डतिवलपै चिंत, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

राज्ञां रणाङ्गणे चिन्ता परे चिन्ता तपस्विनाम् ।
अधमानां नृणां वेम ! चिन्ता योषित्सु सर्वदा ॥३६॥

The thoughts of kings are perpetually on the battlefield. Eminent saints are constantly thinking on the Most High. But light men are always thinking on women ALONE. 36.

37. तल्लिदंड्रुलपयि दयलेनि पुत्रुंडु पुट्टनेमि? मरियु गिट्टनेमि? ।
पुट्टलोन जेदलु पुट्टवा? गिट्टवा? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

माता पित्रोः कृपा येषां नास्ति तैर्नीचमानवैः ।
जातैर्वेम ! मृतैः किंवा ? वल्मीके तु घुणैर्यथा ॥३७॥

The son who hath no regard for mother and father, what matter though he be born, what though he perish? Do not the white-ants in a hillock come forth and perish AS WELL AS HE? 37.

38. आभिजात्यमुननु नाडुवुगलनाल्लु, दिरुगुचुंदुरु भ्रम द्रिप्पलेक ।
मुरिकिभांडमंदु मुसरु नीगलभंगि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आभिजात्यमदेनाऽज्ञाः यावज्जीवं भ्रमन्ति हि ।
मलभाण्डे परिव्याप्ता वेम ! वै मक्षिका इव ॥३८॥

Through strong desire do men wander all the days of their life, unable to rid themselves of delusion: like to flies that settle on a vessel defiled WITH WINE. 38.

39. कुण्ड पगिलेनेनि ग्रोत्तदिकुदुरुनु, मृतलंबुनंदु बोंदुगानु, ।
कूलबडिन नरुडु कुदुरुट यरुदया, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम ! ॥

भिन्ने कुम्भे नवं कुम्भं प्राप्तुं शक्यं यथोचितम् ।
प्रभ्रष्टो मानवो वेम ! न प्राप्नोति यथास्थितिम् ॥३९॥

Though a vessel be broken a new one is EASILY procured. Is it then marvellous that after a man's death he should acquire A NEW BODY 39.

40. दोंगमाटलाड दोरकुना मोक्षंबु ? चेतकानिकूत चेल्लदेपुडु ।
गुरुवुपद्दुकादु गुणहीनमदिकानि, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम! ॥

किं स्यान्मुक्तिश्छद्मवाक्यैः ? न युक्तं व्यर्थजल्पितम् ।
तद्गुरोर्लक्षणं न स्यात् वैगुण्यं वेम ! केवलम् ॥४०॥

If thou use the words of hypocrisy, how shalt thou attain beautitude? thy vain babbling shall never pass as good; this is no dignified undertaking, but only a fruitless inclination. 40.

41. अनगननगराग मतिशयिल्लुचुनुंडु दिनगदिनग वेमु तीपिनुंडु ।
साधकमुन बनुल्लु समकूरु धरलोन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गीते गीते रागवृद्धिः भुक्ते भुक्ते च माधुरी ।
निम्बे तु स्यात् क्रियास्सर्वा वेम ! वश्यः कृते कृते ॥४१॥

Musical knowledge increases on constant singing or as you continue to eat EVEN THE BITTER Nimba LEAF, it becomes sweet; so by practice may we succeed in any art WHATEVER. 41.

42. तेने तेरलजाड देनेटीगयेरुंगु, घुमरसंबुजाड भ्रमर मेरुगु, ।
परमयोगिजाड भक्तुडेरुंगुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सरघा मधुकोशानां भृङ्गस्सुमरसस्य च ।
भक्तिमान् योगिवर्याणां वेम ! जानाति पद्धतिम् ॥४२॥

As the bee knows the direction of the hive; and as the humble bee seeks where the sweetest sap is found; so does a devoted spirit seek after the perfected saint. 42.

43. शिवुनि यनुभवंबु सृष्टिलोपललेक, संशयंबु चेडदु साधकुलकु ।
चेल्गु दिव्वे लेक चीकटिवायुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विना शिवानुभूतिं स्युस्साधका नास्तसंशयाः ।
विना दीपं दीप्तिमंतं तमः किं वेम ! नश्यति ॥४३॥

If, while on earth, he attain not the enjoyment of God, never shall the aspirant be freed from doubt: Can a house be luminous devoid of a candle? 43.

44. गंगिगोवुपालु गरिटेडैननु जालु, कडवेडैननेमि खरमुपालु ? ।
भक्तिकलुगु कूडु पट्टेडैननु जालु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दर्वीमितं च गोक्षीरं योग्यं कुम्भमितेन च ।
खरक्षीरेण किं वेम ! श्रद्धान्नं लघुमितम् ॥४४॥

A single spoonful of milk from a good cow is enough; of what use is a pailful of ass's milk? a single handful of food given with faith (zeal or affection) is enough 44.

45. बंडमीद्चेलम पटिंचि त्रविन, नलयि केमकुडपु न राशलेदु ।
गुंटपट्टुजुचेलम कुलमुद्धरिंचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पाषाणे कूपखननात् फलाभावः पृथुश्रमः ॥४५॥
पूर्ते निम्नस्थले कूपं वेमा कुलमुद्धरेत् ॥४५॥

If you painfully ding a well in a rock devoid of a spring you will suffer great weariness, but not gain your desire; but a pit dug in low ground will support a tribe. 45.

46. माट दिद्दवच्चु मरि कंकलेकुंड, दिद्दवच्चु रायि तिन्नगानु ।
मनसु दिद्दराडु मर्हिनेतवारिकि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निर्वक्रा क्रियते वाग्मा पाषाणः क्रियते ऋजुः ।
ऋजुं कर्तुं मनो वेम ! न शक्यं खलु कस्यचित् ॥४६॥

Speech may be corrected SO AS TO BE without irregularity a stone may be carved into a fine form; but the mind can never be altered, no, not in the best of men. 46.

47. स्वानुभूतिलेक शास्त्रवासनलचे, संशयंबु चेडदु साधकुनकु ।
चित्रदीपमुनकु जीकटि चेडनट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वानुभूतिं विना शास्त्रवासनाभिः परैषिणः ।
संशयो वेम ! नापैति चित्रदीपात्तमो यथा ॥४७॥

without personal experience the mere savor of the scripture will not remove the fears of the aspirant; as darkness is never dispelled by a mere painted flame. 47.

48. पुरुषु डेन्नो गतुल बुट्टिंदि मोदलुग, पापचिंत जेयु बामरमुन ।
मदिनि गुंटिकुक्क मांसंबु दिन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

जन्मनः प्रभृतीहाज्ञः पुरुषः पापचिन्तनम् ।
करोति वेम ! श्वा पंगुः हृदि मांसाशनं यथा ॥४८॥

However often he bere-born in the human form, stupidly does he meditate on sin alone; like a lame dog who in imagination eats flesh. 48.

49. परग रातिगुंडु पगुलगोट्टगवच्चु कोंडलन्नि पिंडिगोट्टवच्चु ।
कठिनचित्तु मनसु करगिपगारादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

भेत्तुं शक्यश्शिलागोलः शैलाश्चूर्णयितुं तथा ।
कर्कशानां मनो वेम ! द्रवीकर्तुं न शक्यते ॥४९॥

A stone ball may be broken. the very hills may be reduced to dust; but the heart of the cruel man can be melted by nothing! 49.

50. मिरेपगिंजजूड मीद नल्लगनुंड्डु, गोरिकिचूड लोन जुरुकुमनुनु ।
सज्जनुल्लुवारि सारमिट्टुल्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

मरीचोपरिभागस्तु वर्णतो वेम ! मेचकः ।
दृष्टो रूक्षो भवेदन्तस्सतां सारो हि तादृशः ॥५०॥

If you look at a grain of peper, it is externally black; if you bite it, you perceive that internally it is pungent. Thus imperceptible is the worth of the excellent. 50.

51. मृगमदम्बुनु जूड मीद नल्लगनुंड्डु, परिढविस्लु दानिपरिमळंबु ।
गुरुवुलैनवारि गुणमुलीलागुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

कस्तूरी वर्णतो नीला तस्या गन्धो मुदावहः ।
ये तु सद्गुरवो वेम ! तेषामेतादृश गुणाः ॥५१॥

Look closely at musk; its hue indeed is dark, but its fragrance perfumes all things. Thus hidden are the virtues of men of weight. 51.

52. इच्चुवानियोद्द नीनिवाडुंडिन, जच्चुगानि यीवि सागनीडु ।
कल्पतरुवुकिंद ब्रबचेट्टुन्नट्लु, विश्ववाभिराम विनुर वेम ॥

यद्यदाता वसेद्दातुः पार्श्वे दानं न वर्तते ।
अधः कल्पतरोर्वेम ! यक्षाक्षीव निरुध्यते ॥५२॥

If a covetous men dwell near the liberal, he will die rather than endure to see his benevolence; as the thron bush perishes if planted near the tree of desire. 52.

53. कल्पबुद्धिवानि कधिकारमिच्चिन, दोडुवारिनेल्ल दोलगगोट्टु ।
चेप्पुत्तिनेडिकुक्क चेरकुतीपेरुगुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

अल्पबुद्धावधिकृते श्रेष्ठान् सर्वान् व्यपोहति ।
पादरक्षाशनश्वा किं वेत्तीक्षोर्वेम ! माधुरीम् ? ॥५३॥

If authority be given to a lowminded man, he will chase away all the honourable can a dog that gnaws shoes taste the sweetness of the sugarcane? 53.

54, तप्पु लेन्नुवारु तंडोपतंडंबु, लुर्विजनुलकेल्ल नुंडुदप्पु ।
तप्पुलेन्नुवारु तमतप्पु लेरुगरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दोषस्सर्वजनानां स्यात् सर्वे दोषगवेषिणः ।
वेम ! दोषान्वेषिणस्तु स्वदोषं न विदन्ति हि ॥५४॥

There are crowds upon crowds of those who reckon the faults of others; yet every one in the world has his failings. Those who look to the faults of others are often ignorant of their own. 54.

55, आलिवंकवार लात्मबंधुवुलैरि, तल्लिवंकवारु तगिनपाटि ।
तंड्रिवंकवारु दायादु लौदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वबान्धवा दारपक्षे मातृपक्षे यथोचिताः ।
पितृपक्षे जना ये तु दायादा वेम! सर्वशः ॥५५॥

Your connections on your wife's side are your most intimate relations; those of your mother's kin are but so and so; but your connections on your father's side belong to the side of your enemies. 55.

56. पदुगुराडुमाट पाटियै धरजेल्लु, नोक्कडाडुमाट येक्कदेंदु ।
ऊरकुंडुवानि कूरेल्लनोपदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनेकोक्तं वचो ग्राह्यमेकोक्तं वेम! नेष्यते ।
तूष्णींभूतं नरं जेतुं पुरं सर्वं न शक्यते ॥५६॥

What ten men affirm passes current in the world: is the assertion of a single witness ever valued? the whole town detests the mere interminable talker. 56.

57. कोंडेगाडु चाव गोंपदनुकबोवु, वंतुकितेगानि वगपु लेदु ।
कोंकनक्क चाव गोर्रेलेमिटि केड्चु. विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नास्ति चिन्ता जनो गेहं प्राप्नोति पिशुने मृते ।
वृके मृते किं रुदन्ति ? मेषा वेम ! स्वचेतसि ॥५७॥

When a backbiter dies, you should go to the funeral at his house, but merely for decency's sake; it is impossible to grieve in reality; can the sheep lament the death of the wolf? 57.

58. कोतिबट्टि तेच्चि कोत्तपुट्टमु गट्टि, कोंडमुच्चुलेल्ल गोलिचिनट्लु ।
नीतिहीनुनोद्द निर्भाग्युलुंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चोरा गिरिचरा नीत्वा कृत्वा नूतनाम्बरं कपिम् ।
यथार्चन्ति तथा वेम ! निर्भाग्या नीतिवर्जितम् ॥५८॥

If you catch a monkey and dress it in a new robe, the hill apes will all worship it. Thus are the luckless subject to the senseless. 58.

59. चाकिवाड्रु फोक जीकाकुवडजेसि मैलबुच्चि मंचिमडुवुजेयु ।
बुद्धिजेप्पुवाड्रु मुद्दिननेमया ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

रजको लुलितं कृत्वा वस्त्रं शुद्धं करोति हि ।
हितोपदेष्टा शिक्षेत यदि स्यात्तेन वेम ! किम् ? ॥५९॥

The washerman torments a cloth to take the stains out, and then folds it properly; what then though he who teaches thee chastise thee. 59.

60. पालु पंचदार पापरपंड्ललो, जाल बोसि वंड जविकि रावु ।
कुटिलमानवुनकु गुणमेट्लु कलुगुरा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शर्कराक्षीरसम्मिश्रगोतुम्बीपाक एव च ।
न रोचते हि ; दुर्बुद्धः गुणो वेम ! कथं भवेत् ? ॥६०॥

Though you pour milk and sugar over bramble berries and boil them, they will acquire no flavour; how then can good qualities be produced in the crooked heart by any kindness. 60

61. पट्टनेर्चु पामु पडग नोरगजेयु, जेरुपजूचुवाड्रु चेलिमिजेयु ।
जंपदलचुराजु चनुविच्चुचुंडुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

साचीकरोत्यहिर्भोगं दिदंक्षुर्वेम ! नाशकः ।
मैत्रीं करोति राजा च जिघांसुः कुरुतेप्रियम् ॥६१॥

A serpant when ready to strike sidles its crest: he who seeks to destroy you contracts friendship with you; and the prince who meditates your destruction allows you every freedom. 61,

62. पूर्वभासन कल पुण्यात्मुनि कलिमि, यूटचेलमरीति मूरुमैपुडु ।
पंदरिकोसगिननु नेप्यटियट्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्राग्वासनायुतस्य श्रीर्वेम ! पुण्यात्मनस्सदा ।
झरीव स्यन्दतेऽन्येभ्यो दत्ताप्यास्ते यथातथम् ॥६२॥

The wealth of him who is virtuous, and retain a conciousness of his former birth, shall flow continually like a well-spring. To how many soever he gives, he shall still remain wealthy. 62.

63. कानिवानितोड गलिसिवर्तिचेना, हानिवच्चु नेंतवानिकैन ।
तादिक्रिंदबालु त्रागिनचंदमौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि तिष्ठेत्समं दुष्टैः भवेद्धानिस्ततोऽपि च ।
वेमाधस्तात्तालतरोः पयःपानसमं हि तत् ॥६३॥

If he joins himself to the vile, and associates with him, he will be ruined, whoever he be. It is like drinking milk under a palm-tree. 63.

64. एरुक लेनिदोरल नेन्नाल्लुगोलिचिन, मतुकु लेदु बट्टिश्रांतिकानि ।
गोड्डुटावु पालु गोरिन नेपुना ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अज्ञान् प्रभून् कियत्कालं भजतोऽपि न जीविका ।
आकांक्षतोऽपि वन्ध्या गौः वेम ! प्रस्नौति किं पयः? ॥

However long you serve a prince void of sense you will gain no living, but mere expectations if you stroke a dry cow's udder will it produce milk? 64.

65. गोड्डुटावु निदुक गुंडगोपोयिन, बंड्लनूडदन्नु बालुलेवु।
लोभिवानि नड्डुग लाभंबु लेदया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वन्ध्याधेनुं वेम! दोग्धुं घटे नीतेऽङ्घ्रिभिर्दतः।
पातयेन्न पयो दत्ते न लाभो लुब्धयाञ्चया ॥६५॥

If you go with a pail to milk a dry cow it may kick your teeth but, out you will get no milk. Such is all that you will gain by begging of a miser! 65.

66. हीनगुणमुवानि निलुसेरनिच्चेना, हानिवच्चु नेंतवानिकैन।
ईग कडुपुजोच्चि यिड्डट्टुजेयदा? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥
यदि गेहे विशेन्नीचो हानिस्स्यान्महतोऽपि च।
प्रविश्य मक्षिकः कुक्षौ क्षोभं वेम! करोति हि ॥६६॥

If you suffer a low-minded wretch to creep into your house, you will lament it who ever you be. If a fly enter the stomach, will it not torment you? 66.

67. धार्मिकुनकुगानि धर्मंबु गनरादु, कष्टजीविकेट्लु कानबडनु?।
नीरुजोरक लोतु निजमुगा देलियदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥
वेद्यो धर्मो धार्मिकेन न तथा कष्टजीविना।
अप्रविश्य जले वेम! ज्ञायते न ह्यगाधता ॥६७॥

A good deed is valued by the good alone: how should the vill sinner parceive its excellence? unless you enter the water (I protest to thee) its depth cannot be known. 67.

68. तनकु ब्रासिलेक दातलीयरटंचु, दोषबुद्धिचेत दूरुटेल्ल ।
मुक्कुवंक.जूचि मुकुरंबु दूरुटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

प्राप्तिं विनैव दातारो न दास्यन्तीति गर्हणम् ।
स्वनासावक्रतां वीक्ष्य वेम! दर्पणदूषणम् ॥६८॥

If by your own misfortune the patron bestows nothing on you, to revile him out of an evil heart is like abusing the mirror because it reflects your own crooked nose. 68.

69. तंड्रिकन्न सुगुणि तनयुडु गल्गोना, पिन्नपेद्दतनमु लेन्न दगदु ।
वासुदेवु विडिचि वसुदेवु नेंतुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गुणी पितुस्सुतश्श्लाघ्यो न गण्या बालवृद्धता ।
वेम! त्यक्त्वा वासुदेवं वसुदेवं स्मरन्ति किम् ॥६९॥

If the son be more excellent than the father, why should we consider which is younger and which is the elder; who would esteem vasudeva high than his supposed son Krishna? 69.

70. चेप्पुलोनिरायि चेविलोनिजोरीग, कंटिलोनिनलुसु कालिमुल्लु ।
इंटिलोनिपोरु निंतिंतकादया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

उपानहि शिला वेम! श्रोत्रे च पशुमक्षिका ।
कण्टकं पद्यक्ष्णि रेणुः दुर्भरः कलहो गृहे ॥७०॥

A stone in the show. a gadfly in the ear, a mote, in the eye, a thorn in the foot, and a quarrel in a famil\ however sm ill in themselves are unspeakably tormenting. 70.

71. आकटिकिदोलंगु नाचारविधुलेल्ल, जीकटिकिदोलंगु जितशुद्धि।
वेकटिकिदोलंगु वेनुकटि विगुवेल्ल, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सदाचारः क्षुधा वेम! तमसा चित्तशुद्धता ।
गर्भोत्पत्त्या च पूर्वस्थं दार्ढ्यं देहस्य नश्यति ॥७१॥

He that is hungry forgets every religious tie' all purity of heart disappears in the dark, and pregnancy destroyes all former plumpness of body. 71.

72. कोपमुननु घनत कोंचुमैपोवुनु, कोपमुननु मिगुल गोडुजेंदु ।
कोप मडचेनेनि गोरिकलीडेरु, विश्वदाभिराम! विनुर वेम! ॥

कोपेन घनता नश्येत् कोपेनैति व्यथां भृशम् ।
यदि संहरते कोपं वेम! सिध्यति वांछितम् ॥७२॥

Through anger we suffer degradation; wrath leads to grief; repress anger, and all thy wishes shall be attained. 72.

73. परग लेमिचेत बंधुवुलपगवारु, परग लेमिचेत बरमु दप्पु ।
परग लेमिचेत बरपति तप्पुरा, विश्वदाभिराम! विनुर वेम! ॥

दारिद्र्ये बान्धवो वैरी दारिद्र्ये हीयते परम् ।
दरिद्र्ये वेम! मर्त्यानां विनश्येदात्मगौरवम् ॥७३॥

Poverty makes a man's relations his foes; by poverty we fail of attaining heaven; and through want we lose credit with the lender. 73.

74. चिक्किकयुन्नवेळ सिंहंबुनैननु, प्रक्क गुक्क सेरि बाधजेयु ।
बलिमिलेनिवेळ बंतंबु सेलदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृशीभूतं मृगेन्द्रं च पार्श्वे श्वा वेम बाधते ।
यदा बलं विलुप्तं स्यात् तदा प्रज्ञा न शोभते ॥७४॥

When a lion is emaciated, even a starved dog can torment him; when we are powerless all our undertakings are vain. 74.

75. एदुटि तनबलंबु नेंचुकोनेरक, दीकोनि चलमुन नेदिर्चैनेनि ।
एलुगु दिव्वेसेव केगिनचंदमौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बलं परस्यात्मनश्च न जानन्योऽभिवर्तते ।
स वेम! दीपिकासेविभल्लूकसदृशो भवेत् ॥७५॥

If, ignorant of his own powers, and those of his opponent a man blusters and indulges in wrath, he is like a bear performing the torch dance, in which he will of course be burnt. 75.

76. दुंडगीनिकोकडु कोंडीडु चेलिकाडु, बंडराजुनकुनु पाडुमंत्रि ।
कोंडमुच्चुनकुनु कोतियु विंदौनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

धूर्तस्य सूचको मित्रं कुमन्त्री मूढभूपतेः ।
वानरो बान्धवो वेम! चोरस्य गिरिचारिणः ॥७६॥

The talebearer is the associate of the villain; a stripling is a fit minister for an inflexible king; and the monkey is the only companion for the baboon. 76.

—• सांस्कृतिकविभागः •—

77. कल्लगुरुडु कट्टु नेलकर्मंबुल, मध्यगुरुडु कट्टु मंत्रचयमु ।
उत्तमुंडु कट्टु योगसाम्राज्यंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! कर्मसु सर्वेषु निबध्नात्यधमो गुरुः ।
मन्त्रेषु मध्यमश्चैव योगसाम्राज्य उत्तमः ॥७७॥

—:Cultural Section:—

A false teacher restrins us in all our acts. The middling, ordinary teacher makes a multitude of senseless spells. But the good one combines the whole power of excellence. 77.

78. ता वसिंचुचोट दग नल्जडायेना, सौख्यमुकलभूमि जनगवलयु ।
कोल्कु लिंकेनेनि गोंगलुंडुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वनिवासस्थले कष्टं भवेद्यदि सुखस्थलम् ।
व्रजेत् शुष्के ह्रदे वेम! बकास्तत्र वसन्ति किम् ॥७८॥

If the place where you are is troubled, you should pass to a more comfortable land. If the pond dry, will the cranes remain in it? (An allusion to a fable in the Hitopades) 78.

79. काकिगूटिलोन गोकिलमनिनट्लु, भ्रमरमवुचु बुरुवु ब्रतिकिनट्लु ।
गुरुनिगोल्चुवेनुक गुरुवु तानौनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यथा पिकः काकनीडे कीटः कुड्यामलेर्यथा ।
गुर्वर्चानन्तरं छात्रस्तथा वेम! स्वयं गुरुः ॥७९॥

Like a cuckoo lives in a crow's nest like the worms live that are hidden by a wasp; * is he who honours a teacher: he shall himself become a master. 79

---

* It is imagined in India that the caterpillers placed by a wasp in its nest themselves turn into wasps.

80. अधिकुडैनराजोकरुनि जेपट्ट, वानिमाट चेल्लु मुघलोन।
गणकुलोप्पियुन्न गव्वलु चेल्लवा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

महाराजस्वीकृतेऽल्पे तदाज्ञा परिपाल्यते ।
गणकाङ्गीकृतो वेम ! वराका मूल्यसंयुताः ॥८०॥

If a mighty prince takes a light man by the hand, his word will pass current in the world; if merchants own them, are not even shells accepted for money? 80.

81. उत्तमुनि कडुपुन नोगु जन्मिंचिन, वाडु चेरुचु वानिवंशमेल्ल।
चेरकुवेन्नुबुट्टि चेरचदा तीपेल्ल ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यद्युत्तमस्य कुक्षौ स्यात् खलो वेम! स तत्कुलम् ।
हिनस्तीक्षोः खलूद्भूय मञ्जरी हन्ति माधुरीम् ॥८१॥

If wicked son is born from the womb of the excellent, he will destroy his entire race; as an empty ear growing on a sugarcane destroys all its sweetness. 81.

82. पल्लुगुतोल्लुदेच्चि यैंदाकनुतिकिन, नल्लुपुकाक येल तेल्लुपुगल्गु ? ।
कोय्यबोम्मदेच्चि कोट्टिन गुणियौने ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

प्रक्षालितं भल्लुकस्य चर्म नैति वलक्षताम् ।
ताडिता प्रतिमा दारोः किं वेम! गुणिनी भवेत् ? ॥८२॥

If you take a bear-skin and wash it over so long will it, instead of its native blackness ever become white? If you beat a wooden image will it hence acquire any good quality? 82.

३४. कुक्कतोक देच्चि गोट्टबु जेर्चिन, ब्रोविरीतिनुंडु गोंतवडवु ।
एंतजेप्प जेङ्गु पंतंबु मानुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यावच्छ्वपुच्छं नालस्थं तावदेव भवेदृजु ।
बहूपदिष्टोपि खलस्स्वधां किं वेम मुञ्चति ? ॥८३॥

If you take a dig's tail and put it into a bambu tube, it will remain straight but for a while; say what you will, a bad man will not lose his cooked disposition! 83.

· मृच्चु यात्रपोयि मुलेविप्पुनुगानि, म्रोक्क प्रोद्दुलेदु मोनसियेपुड्डु ।
कुक्क यिल्लुसोच्चि कुंडलुवेदकदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चोरो यात्रास्थलं प्राप्य हर्तुं वित्तमुपक्रमेत् ।
प्रभुं नेक्षेत वेम! श्वा भण्डान्वेषीव गेहगः ॥८४॥

A thief, if he goes to a holy place, will only pick the pockets of the comers; he has no leisure to draw near and bow to the God. If a dog enters a house, will he tend the hearth? 84.

३६ गुणयुतुनकु मेलु गोरंत जेसिन, गोंडयौनु वानि गुणमुचेत ।
कोंड कोद्दि मेलु गुणहीनु डेरुगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम।॥

कृतं गुणवते श्रेयः लघ्वप्यद्रिसमं भवेत् ।
निर्गुणः किं विजानाति वेम! श्रेयोऽद्रिसन्निभम् ॥८५॥

If you do the smallest service to a worthy man his worth makes it in his eyes a mountain of benefits: but will the unworthy acknowledge even the heaviest obligations? 85.

86. माट निलुपलेनि मनुजुंडु चंडालु, डाग्रलेनिराजु नाडुमुंड ।
महिमलेनिवेल्पु मंटजेसिनपुलि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चण्डालोऽस्थिरवाङ्मर्त्यः ध्वस्ताज्ञो भूप अङ्गना ।
वेम! दैवं निर्महिम व्याघ्रो मृन्निर्मितः खलु ॥८६॥

The man who cannot keep his word is vile as a pariar; a king devoid of authority is as a lone widow women; and a God not acknowledged in the land is no better then a clay image of a tiger. 86.

87. इंचुकंत बोन मीश्वरार्पणमन्न, पुण्यलोकमुनकु बोवुनतडु ।
अन्नदानमुनकु नधिकदानमु लेदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शिवार्पितात्किञ्चिदन्नात्पुण्यलोकं व्रजेन्नरः ।
अन्नदानान्महोत्कृष्टं दानं वेम! न विद्यते ॥८७॥

If he offer ever so little of his meal to the Lord, he shall go to the blessed abodes in heaven Thus no charity is superior to that of bestowing food. 87

88. वेर्रिवानि मिगुल विसिगिंचगाराडु, वेर्रिवानिमाट विनगराडु ।
वेर्रिकुक्कवट्टि वेटाडवच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नोद्वेजयेत् खलुन्मत्तं नेयादुन्मत्तजल्पितम् ।
अलर्केण समं वेम! किं कार्या मृगया रतिः ॥८८॥

Why utter benidictions (teasing words) one worthless wretch? Why listen to the words of a fool? Who can pursue the chase with mad dogs? 88.

89. खरमु मेनिनिंड गंधंबु बूसिन, नेमि येरुगलेक येगसि तन्नु ।
ईडुकानिवानि इष्टमीलागुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्वाङ्गे गन्धं विलिम्पन्तं खरस्ताडयतेऽघृणा ।
कृताऽनर्हजनाभ्यर्चा वेमैवं स्याद्धि दुष्फला ॥८९॥

Though you anoint an ass all over with perfumes, it feels not your fondness, but will turn again and kick you; and equally fruitless is love shown to a young girl. 89.

90. विडुववलयु नूरु विश्रांतिलेकुन्न, विडुववलयु नालि विषमुदेलसि ।
विडुववलयु राजु वितरणि काकुन्न, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सुखापेतं त्यजेद्ग्रामं त्यजेद्भार्यामसद्गुणाम् ।
राजानमप्यदातारं त्यजेद्वेमाशु बुद्धिमान् ॥९०॥

You should go from a town where you are not at ease; quit a wife whose temper you have found out and leave a prince who is devoid of liberality. 90.

91. एड्डु देलुपवच्चु नेडादिकैननु, मौनि देलुपवच्चु मासमुनने ।
मोप्पे देलुपरादु मुप्पदेंड्लकुनैन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

बोध्यो जडो वत्सरेण बोध्यो मौन्येकमासतः ।
त्रिंशदब्दैरपि मनाग्वेम! मूर्खो न बोध्यते ॥९१॥

A blockhead may be taught in year's time; a silent recluse may be led in the path; but an idiot can never be instructed, no, not by thirty year's teaching. 91.

92. आडितप्पुवार लभिमानहीनुलु, गोडेरगनिवाडु कौद्रिकाडु ।
कूडि कीडु सेय गूरुण्डु तलपोय, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रतिश्रुतं ये त्यजन्ति वेम! ते मानवर्जिताः ।
परदुःखाऽनभिज्ञोऽल्पो मित्रद्रोही खलः खलु ॥९२॥

Those who give their word, and break it, are lost to all shame; he who disregards distress is vile; and cruel is he who, after contracting friendship, grieves his friend. 92.

93. वान राकड मरि प्राणंबु पोकड, कानबडदु वनुनकैनगानि ।
कानबडिनमीद गलि येट्लु नडचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! वर्षागमं चैव प्राणनिर्गममेव च ।
मनीष्यपि न जानाति ज्ञाते तिष्ठेत्कलिः कथम् ? ॥९३॥

The coming of rain and the departing of the spirt are not to be foreseen even by the wisest. Could we perceive the future, surely this iron age (Cali Yuga) would not proceed as it does. 93.

94. नोटिपुप्पिकेल्ल नोप्पि लेकुंडगा, आकु पोक सुन्न मौषधंबु ।
पेट्टकुंडेनेनि पेनुरोत वेयुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

वक्त्रदुर्गन्धनाशाय नागवल्लीदलं सुधाम् ।
क्रमुकं चौषधं देयान्नोचेद्वेम! जुगुप्स्यते ॥९४॥

Paun, areca, and chunam, serve as a medicine against decay of the teeth; and not to use this is very uncleanly. 94.

95. परुल मोसपुच्चि घर घनमार्जिचि, कडुपुर्निपुकोनुट कानिपद्दु ।
ऋणमुजेयुमनुजु डेक्कुवकेक्कुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वञ्चयित्वा परान्वित्तमार्जयित्वोदरम्भरिः ।
प्रतिष्ठां नाप्नुयाद्वेम! ऋणी प्राप्नोति किं प्रथाम् ॥१५॥

To deceive your neighbour, heap up wealth, and so fill your belly, is infamous. He who is free from all debts, shall rise higher than all others in distinction. 95.

96. पाल्नीडिगिंट ग्रोल्चुनुंडेना, मनुजुलेल्लगूडि मद्यमंड्रु ।
निलुवदगनिचोट निलुव निंदलुवच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शौण्डिकस्य गृहे पीतं क्षीरं मद्यमितीर्यते ।
अस्थातव्यस्थले वेम! स्थितिर्निन्दास्पदा खलु ॥९६॥

Were you to drink milk at a tavern, all would imagine it to be wine; so he who stands where he ought not, will inevitably incur reproach. 96.

97. तुम्मचेट्टुमुंडल्लु तोडनेपुट्टुनु, वित्तुलोननुंडि वेडलिनट्लु ।
मूर्खुनकु गुबुद्धि मुन्दुगबुट्टुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बीजादेवोद्भवन्त्याशु कण्टकाः कण्टकद्रुमे ।
मूर्खस्य खलबुद्धिश्च वेम! सञ्जायते तथा ॥९७॥

As thorns are produced along with the mimosa tree, springing from the same seed, so does the evil mind of the stubborn fool grow up along with him. 97.

९८ ओकटिकिंदनोकटोनर लब्बमुबेट्टि, बलनुग गुणियिंप बरुस पेरुगु ।
अट्टिरीतिनुंडु नौदार्यफलमुलु, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम ! ॥

एकया गुणिता वेम ! एकसंख्या ह्यधस्स्थया ।
वर्धते खलु तद्रूपमौदार्यस्यापि सत्फलम् ॥९८॥

As surely as figures added to figures form a total, so surely shall liberality and beneficence lead to wealth. 98.

९९. वंटकुदुरुनपुडु वंटकममृतंबु, कंटिकिंपुगानु कानुपिंचु ।
ओडल दिनिन तिंडि बडिमिंचगनुदोरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

सुपक्वं भक्ष्यममृतं लोचनप्रीतिदायकम् ।
भोजनेनामितेनाशु वेम ! सम्प्राप्नुयान्मृतिम् ॥९९॥

In its due season food is represhing as ambrosia and appears agreeable to the eye; but it disagrees with us, it is poison. 99.

100. वंट तप्पुनपुडु वंटकमु विषंबु, कंटजूडगाने कंटगिंचु ।
कंटकमुन दिन्न कडि गंडमैवच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दुष्पाकेन विषं भक्ष्यं लोचनग्लानिदं भृशम् ।
तादृग्भक्ष्ये वेम ! भुक्ते कबलं मृत्युदायकम् ॥१००॥

If eaten out of due time even food turns to poison; if we even see it with the eye we loath it; whatever you eat with disgust is fatal as venona. 100.

101. प्रभुवु कोतियैन ब्रगडलु पंदुलु, सैनिकुण्डु पक्कि सेन पशुलु ।
एन्गुलश्वचयमु लेलुकलु बिल्लुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रभुः कपिश्चेत्सचिवाः क्रोडा वेम भटाः खगाः ।
सेना च पशवश्चाश्वाः गजाश्चाखुबिडालकाः ॥१०१॥

Where the king is an ape, his ministers are mere swine; where the general is a chicken, his trops are mere cattle; his elephants and horses are no better than mice and cats set in array. 101.

102. चंपदलचुराजु चनुवगालंबिच्चु, चेरुपनुन्न पगर चेलिमि जेयु ।
करवनुन्नपामु नेरि गाचुकोनियुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वधोद्युक्तो नृपो वेम ! दत्त प्रीतिं विनाशकृत् ।
मैत्रीं कुर्याद्रिपुर्भोगी दंशोद्युक्तो निरीक्षते ॥१०२॥

The king that wishes to slay you will cherish you liberally he shows kindness to those enemies he hopes to destroy; like a snake that lies in wait will he conceal his designs. 102.

103. दिक्कुलेनि रोगि दीनत बापिन, पुरुषु डिहमुनंदु बूज्यु डगुनु ।
परमुनंदु वानि भाग्यमेमनवच्चु ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदि क्षिणोत्यनाथस्य रोगिणो दीनतां नरः ।
वेमेह स पुमान्पूज्यः परत्राप्युरुभाग्यवान् ॥१०३॥

The man who relieves the poverty of the sick and destitute shall be honoured even in this life but who can tell the happiness he shall enjoy in the next world? ·103.

104. इम्मु दप्पुवेळ नेम्मे लन्नियु दप्पि, कालमोक्करीति गडुपवलयु ।
विजयु डनुवुदप्पि विरटुनि गोल्वडा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

अनानुकूल्ये त्यक्तेष्टः नयेत्कालं कथञ्चन ।
वेम ! जिष्णुर्नानुकूल्ये विरटं किं न सेवते ? ॥१०४॥

If you have missed your opportunity, it is best to lay aside all pretences, and pass your time privately. Did not Arjuna, when unsuccessful, enter into the service of Virata? 104.

105. गूब येक्किनट्टि गृम्मु बाडुग बेट्टि, वेलिपोदुरेन्त वेर्रिवारो ।
गूब येमिचेसे गुरमेमि चेयुनु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

घूकेनाऽधिष्ठितं गेहं त्यक्त्वान्यत्र व्रजन्त्यहो ! !
पश्योन्मादं मनुष्याणां ताभ्यां वेमेह किं कृतम् ॥१०५॥

They leave a house desolate if an owl perches upon it; they flee as if mad: what mischief has the owl done? what fault is there in the house? 105.

106. वेमु बालु बोसि वेय्येंड्लु बेंचिन, जेदु विडिचि तीपि जेंददेप्डु ।
ओगुगुणमु विडिचि युचितज्ञुडुनु काडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

क्षीरेण वर्धितो निम्बो वेम ! वर्षसहस्रकम् ।
तिक्तं त्यक्त्वा न मधुरस्तथा दुष्टस्य नौचिती ॥१०६॥

Though you were to nourish a margosa tree with milk for a thousand years, will it lose its bitterness and become sweet? never will the sinner change his nature, however instructed. 106.

पंद नधिकु जेसि पवरंबुनकु बंप, बारिपोवु गार्यभंग मगुनु ।
पारुवाडु बंटु पनिकिराडेंदुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शूरं कृत्वा वेम ! भीरुं यदि युद्धे नियोजयेत् ।
पलायते कार्यहानिर्नालं भीरुभटोद्यमे ॥१०७॥

If a coward is made a general and sent to battle, he will fly, and all will be ruined: of what avail is a soldier who flees the enemy? 107.

कुंटिकुक्ककेल कुंदेटिपरुवुलु ?, पिरिकिबंटुकेल बिरुदुगोडुगु ? ।
मुसलिमुंडकेल मुसिमुसिनगवुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम पङ्गोः कुक्कुरस्य किं वा शशकधावनैः ? ।
भीरोः किं शूरबिरुदैः ? वृद्धायाः किं दरस्मितैः ? ॥१०८॥

Can a lame dog equal the swiftness of the hare what has a cowardly soldier to do with HONOURABLE insignia and the Golden unbrella; of what end is smile to an old lady. 108.

—• आर्थिकविभागः । •—

कलिमिनाडु नरुडु कानडु मदमुन, लेनिनाडु मोदलु लेदु पेट्ट ।
कलिमि लेमि लेनि कालंबु गल्गुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

न पश्यति मदाद्भाग्ये दारिद्र्ये दातुमेव न ।
सम्पद्दरिद्रताबाह्यः कालो भवति वेम ! किम् ? ॥१०९॥

—: Economical Section. :—

In the day of wealth a man is puffed up, and cannot see others; when in poverty, he has nothing left to bestow: is there any season free from the ills both of riches and those of poverty? 109,

110. अरय दरचु कल्ललाडेडुवारिडल, वेडलकेल लक्ष्मि विश्रमिंचु ? ।
भिन्नघटमुनीरु चन्नचंदंबुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनिर्गम्य कथं वेम ! प्रायशोऽनृतभाषिणाम् ।
गृहेषु विश्रमेल्लक्ष्मीः ? भिन्नकुम्भे जलं यथा ॥११०॥

How should fortune dwell in the house of those who perpectually tell lies? It is like drawing water in a leaky vessel. 110.

111. धनमु गूडबेट्टि धर्मंबु सेयक, तानु दिनक लेरस दाचुगाक ।
तेने नीग गूर्चि तेरुवरिकिय्यदा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्वयं न भुक्त्वा चादत्त्वा सश्चिनोत्यकृती धनम् ।
मधु सञ्चित्य सरघा न दत्ते पथिकाय किम् ? ॥१११॥

He heaps up wealth, and gives none in charity: he consumes it not himself, but hides it! Will not the bee that stores up honey yield it by force to the traveller? 111.

112. कनुल लेनिवाडु गाल्लुपोयिनवाडु, उभयुलरयगूडि युंडुनट्लु ।
पेद पेद गूडि पेनगोनियुंडुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अक्षिहीनोऽङ्घ्रिहीनश्च यथोभौ सहचारिणौ ।
तथा दरिद्राश्चान्योन्यं वेम ! तिष्ठन्ति सङ्गताः ॥११२॥

He who has lost his eyes, and he who has lost his legs, unite to aid one another; so the beggar unites with the poor man. 112.

113. पाग पच्चडंबु पैन कूसंबुनु, पोगु लुंगरमुलु बोज्जकडुपु ।
गलिगिनट्टिवानि गंदुरु चुट्टालु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शाट्युष्णीषं कञ्चुकं च ताटङ्कं चांगुलीयकम् ।
यस्य लम्बोदरं तं हि वेम ! कांक्षन्ति बान्धवाः ॥११३॥

A turban, a quilted dress, and a fine coat, necklaces, rings, and a fair round belly. He that has these virtues is looked to by all his kin. 113.

114. कलिगि मनुजुंडु कामुंडु सोमुंडु, मिगुलतेजमुननु मेरयुचुंडु ।
वित्तहीनुडैन रित्तयैपोवुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कामस्सोमो धनी मर्त्यः भृशं राजति तेजसा ।
वित्तहीनो नरो नूनं रिक्तो वेम ! प्रवर्तते ॥११४॥

The man of wealth is considered fair as cupid or the regent of the moon; he shines illustrious by his possessions but if he losas his riches, how vile he becomes! 114.

115. विड्डव मुड्डवलेक कुडुव गट्टग लेक, वेरपु लेक विद्य नेरयलेक ।
वेडललेनिवानि नडुपीनुगंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

दातुं गोपयितुं वेम ! भोक्तुं धर्तुमशक्नुवन् ।
अविद्यो निरुपायश्च गच्छञ्छव इतीर्यते ॥११५॥

He who can neither open nor close his purse: who will neither feed nor clothe himself; devoid of genius and unpolished by learning; he who thus walks is like a walking corpse. 115.

116. लेनिकालमुननु लेकिमनमुनोंदु, नीनिनपुलिरीति नेरुगकुंडु ।
कठिनबुद्धिकलुग गलिमेट्लु कलुगुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ।।

दारिद्र्ये लघुचित्तस्स्यात् सुता व्याघ्रीव वर्तते ।
वेम ! कर्कशचित्तस्य कथं सम्पद्भवेदिह ? ।।११६।।

In time of poverty the heart it self becomes poor, and senseless as a cubbed tigress; how should any good accrue to one so base-minded? 116.

117. प्रियमु लेनि विंदु पिंडिवंटलचेटु, भक्ति लेनि पूज पत्रिचेटु ।
पात्रमेरुगनीवि बंगारुचेटुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ।।

भोजनादप्रियाद्वेम ! भक्ष्यनष्टिरभक्तितः ।
पूजनात्पत्रनष्टिश्चाऽपात्रदानाद्धनव्ययः ।।११७।।

A feest given without kindness is a mere waste of flourcakes; worship devoid of piety is a waste of the sprouts used in sacrifice; and gifts given to unsuitable are a mere waste of gold. 117.

118. पूसपोगुलैन पुट्टंबु विडियंबु, गायपुष्टि मिगुल गल्गियुन्न ।
हीनजातिनैन निंदुरम्मंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ।।

क्षौमाम्बराणि ताटङ्कं कायपुष्टिश्च वीटिका ।
यस्य सन्तीह तं हीनमपि वेमाह्वयन्ति हि ।।११८।।

If they see a man wearing beads, earrings, and a vest with a roll of betel, and plumpness of body, be his caste what it may they invite him to sit by them. 118.

119. मासिनतल्लोड मलिनवस्त्रमुतोड, नोडल जीड्डुतोड नुंडेनेनि ।
अग्रजन्मुडैन नट्टे पोम्मंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शिरो वस्त्रं शरीरं च मालिन्यकलितं यदि ।
वेमाऽग्रजन्मानमपि वदन्त्यपसरेत्युत ॥११९॥

But if unshaven, with soiled garments and a foul body, like a hermit, he his brith what it may, they bid him be gone. 119.

120. अप्पु दीय रोत हरिहरादुलकैन, मोप्पेतोड मैत्रि मोदले रोत ।
तप्पु बलुक रोत ताकट्टिडुट रोत, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ऋणादानं मूर्खमैत्री दुष्योक्तिन्यास एव च ।
एह्या हरिहरादीनां वेम ! नैवात्र संशयः ॥१२०॥

To fall in debts is vile even to the noblest; intimacy with fools is an utter abomination, a lie is disgusting; and to give a pledge is intolerable. 120.

121. तनदु भ्रातलेल्ल दानंबु जेयंग, दनकु गल्दटंचु मनगरादु ।
तनदु कालु गोय दनतम्मु डेड्चुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

दत्ते स्वभ्रातृभिर्वेम ! ममेत्येवं न चिन्तयेत् ।
कृत्ते स्वपादे किं दुःखादात्मभ्राता प्ररोदिति ? ॥१२१॥

If your elder brothers by charity become doers of good do not suppose that the reward of this will accrue to you; the younger brother might well feel a wound inflicted on the elder?

122. दातकानिवानि दरचुगा वेडिन, वाडु दातयौने वसुधलोन ।
अवुरु दर्भयौने ? यब्धिलो मुंचिन, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

यदि याचेददातारं दाता भवति किं पुनः ? ।
निमज्जितं वेम ! वार्धौ दर्भस्स्यात्किं च चीरणम् ? ॥१२२॥

However importunately you prey relief of an illiberl man, will he ever become bountiful? will plunging them in sacred sea convert bulrushs into darbha grass. 122.

123 दोड्डवार मनुचु द्रोव डोंकलु कट्टि, अड्डमैन जनुल नंटगट्टि ।
दोचुकोन्ननट्टि दोषमेटकु बोवु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अधिकोऽस्म्यहमित्युक्त्वा मार्गं गुल्मैर्निरोधयन् ।
पान्थान्निहत्य तद्द्रव्ये हृते स्याद्वेम ! दोषभाक् ॥१२३॥

You think yourselves brave men when you obstruct a road with bushes, bind the people who come up, and plunder them: how shall the guilt of robbery be removed from you? 123.

124. एंत सेव जेसि येपाटु बडिननु, राचमूक [illegible]राडु रन्न ।
पामुतोटि पोंदु पदिवेलकैननु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सेवां श्रमं च बहुधा कृत्वेदं राजमण्डलम् ।
न विश्वसेद्वेम ! सर्पमैत्री स्यात्सा सहस्रशः ॥१२४॥

Whatever obedience you use, whatever toil you undergo for them, never, O my brother, trust the assembly of kings; it is always hazardous as intimacy with a serpent would be. 124.

125. वेर्रिमोद्दु केल वेदशास्त्रंबुलु ?, मुद्दरालिकेल मुसलिमगड्डु ?
चलिदि मिगुलनिंट संसार मेलरा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जडस्य शास्त्रैः किं ? वृद्धभर्त्रा किं तरुणीमणेः ? ।
यद्गेहे नास्ति शीतान्नं तत्संसारेण वेम! किम्? ॥१२५॥

What has and to what end is the knowledge of Vedas for stupid young and beautiful girl to--an idiot--to do with an old husband? and what sort of family is that where nothing Is kept for the morrow? 125.

126. मोद्ट नासबेट्टि तुद लेदु पोम्मनु, परमलोभुलैन पापु लिल्लु ।
वारि युसुरुदाकि वगजेडिपोदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृत्वाशाकलितानादावन्ते नास्तीति वादिनः ।
लुब्धान् दुष्कृतिनो वेम ! तेषां नाशयति व्यथा ॥१२६॥

Those who first excite hopes in the poor, and at last say "Go, I have nothing for you;" those sinners, the hard misers, shall ultimately feel the effect of the sighs of men, shall lose their hopes and perish. 126.

127. बड्डगु नेरुगलेनि प्राभवं बदियेल ?, प्रोदियिडनि बंधुभूति येल ?
व्याधि देलियलेनि वैद्युडु मरियेल ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

दीनाऽनभिज्ञभूत्या किं ? किमनाश्रयबन्धुना ।
वेम ! व्याध्यनभिज्ञेन वैद्येनापि च किं फलम्? ॥१२७॥

To what end is wealth if unknown to the poor? of what profit is the prosperity of a relation who shows no liberality? and of what good is a physician unknown to the sick? 127.

128. तनदु दान मवनि दनकूतुरुसमंबु, तंड्रिदान मेल्ल दनकु दोड्डु ।
अन्यु लिच्चु दानमदि तल्लिवंटिदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वस्य दानं सुतातुल्यं पितुश्च भगिनीसमम् ।
अन्येषां वेम ! यद्दानं तन्मातृसदृशं भवेत् ॥१२८॥

Consider the gift made by thyself such as endowments for charitable uses, granted in life time, as thy daughter they father's bequests, as thy sister; and those of others as thy mother. 128.

129. ओड्डु पोडुगु गल्गि गड्डंबु बोडुगैन, दानगुणमुलेक दात यौने? ।
एनुमु गोप्पदैन नेनुगु बोलुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दैर्घ्यस्थौल्ययुताङ्गोऽपि वेमोच्चैश्श्मश्रुवानपि ।
न दाता दातृताहीनः नेभो हि घनकासरः ॥१२९॥

Be he stout or tall or wearing a long beard, devoid of liberality he is no noble; however large a buffalo be, it cannot compare with an elephant. 129.

130 कुलमु गलुगुवारु गोत्रंबु गलवारु, विद्यचेत विर्रवीगुवारु ।
पसिडि कलुगुवानि बानिसकोडुकुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कुलवन्तो गोत्रवन्तो विद्यावन्तश्च सर्वशः ।
वेमास्ति काञ्चनं यस्य तस्य दासीसुताः खलु ॥१३०॥

Men of pure caste, and of high descent, and those who overflow with learning are after all esteemed less than the sons of the handmaid of the rich man. 130.

181. కులములేనివాడు కలిమిచే వెలయును, కలిమిలేనివాని కులము దిగును।
కులముకన్న మిగుల గలిమి ప్రధానంబు, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

धनेन निष्कुलो भाति निस्स्वस्य क्षीयते कुलम्।
वेमात्यन्तं कुलान्मुख्या सम्पदेव सहस्रशः ॥१३१॥

The man of no birth is still honoured for his wealth and he who has nothing, sinks in caste. Thus is wealth honoured above birth. 131.

182. నేయిలేనికూడు నీచాన కసవది, కూర లేని తిండి కుక్కతిండి।
ప్రియము లేనికూడు పిండంపుగూడురా, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

तृणं स्यात् घृतहीनान्नं शाकहीनं श्वभोजनम्।
प्रीत्या विरहितं चान्नं पिण्डान्नं वेम! कथ्यते ॥१३२॥

Rice dressed without neyi (classified butter) is, I protest to thee mare grass; a dinner without harbs is only fit for dogs; food offered with curse are as vile as funeral oblations. 132.

183. అల్పుడైనవాని కధికారమిచ్చినా, దొడ్డ వారి నెల్ల తొలగగొట్టు।
చెప్పు తినెడు కుక్క చెరకుతీపెరుగునా? విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

स्याच्चेदल्पस्याधिकारः सर्वसाध्वपि निन्दति।
किमिक्षोर्माधुरीं वेत्ति? वेम! श्वा चर्मभक्षकः ॥१३३॥

If a light man gain authority, he will not inquire who is worthy or not, he will overthrow all; what should be shoe-gnawing dog know of the sweetness of the sugarcane? 133.

184. दान मडुगुवाडु घरलोन नधमुंडु, दान मडुगडेनि दैवसमुडु, ।
दान मीनिवाडु धन्युंडु काइया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

याचमानोऽधमो भूमौ दैवतुल्यो ह्ययाचकः ।
यो न दत्ते याचितोऽपि वेमाऽधन्यस्स एव हि ॥१३४॥

He who asks for charity, is the lowest of men! he who refuses to ask for it, is independent as a God; and he who bestows nothing, is no rich man. 134.

135. पेक्कुजनुल जंपि पेदल बधियिंचि, डोक्ककोरकु नूळ्लु दोंगिलिंचि ।
एक्कडि करिगिननु नेरिगि यमुडुजंपु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

हत्वा बहून् जनान् दीनान् चोरयित्वा पुराण्यपि ।
यत्र कुत्र गतं ज्ञात्वा वेम ! हन्त्यन्तको ध्रुवम् ॥१३५॥

He who kills many men, and slays the poor' and plunders the villages to fill his belly, go where he will yama will find and destroy him: 135.

136. धनमु लेकयुन्न धैर्यंबु निलुवदु, धैर्य मोदवदेनि धनमु लेदु ।
धनमु धैर्य मरय दगु भूमिपतुलकु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि नास्ति धनं वेम ! धैर्यं किञ्चन तिष्ठति ।
यद्यस्ति धैर्यं न धनं धनधैर्ये नृपोचिते ॥१३६॥

If wealth leave us, resolution will not remain and if spirit be wanting, wealth is nothing. Possessions and valor united constitute a king. 136.

137. कलिमि गल्गनेमि? करुण लेकुंडेना? कलिमि येल निल्चु कर्मुल्कुनु।
तेनेगूर्चि यीग तेरुवुन बोवदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सम्पदा किं निष्कृपस्य ? कथं श्रीर्भाति कर्मिणाम् ? ।
मधु सञ्चित्य सरघा वेम ! याति स्ववर्त्मना ॥१३७॥

If after acquiring wealth he use it not with liberality, how shall the sinner preserve it? Does not the bee, after storing up its honey, go its way, and leave it to others? 137.

138. कुक्क गोवु कादु कुंदेलु पुलिकादु, दोम गजमुकादु दोड्डदैन।
लोभि दातकाडु लोकंबुलोपल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

महानपि न गौश्श्वा स्यात् न व्याघ्रो शशकस्तथा ।
न गजो मशको वेम ! न दाता लुब्ध एव च ॥१३८॥

What comparison in the world is there between a dog and a cow, a hare and a tiger, or a gnat and an elephant, be it as large as it may; or between a miser and a liberal man? 138.

139. तन्नुजूचि योरुलु तगमेच्चवले ननि, सोम्मु लेलमिवेट्ट नेम्मेमीर।
ओरुलकोरके तानु नुब्बुचुनुंडुनु, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम ! ॥

दृष्ट्वात्मानं परे वेम ! श्लाघेरन्निति चिन्तयन् ।
भूषणानि स्वयं दत्ते परेभ्यो हि विजृम्भते ॥१३९॥

He wears many ornaments and is puffed up with delight that others gaze at him. Surely he is unable to know himself: 139.

140. अन्न मरुगनतनि कन्नंबु वेट्टिन वारवेयु दान फलितमेमि ? ।
धनिकुनकु नोसंगु दानमुल्ट्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अजीर्णकुक्षिर्दत्तान्नं वर्जयेद्वेम ! किं फलम् ? ।
धनिकाय प्रदत्तानि दानान्येतादृशानि हि ॥१४०॥

He whose digestion is weak throws away food as unprofitable; and equally useless are presents made to the rich. 140.

141. आकलनवानि कन्नंबु वेट्टिन, हरुनि कर्पितमुग नारगिंचु ।
धनविहीनुनकिडु दानमु लिट्लुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दत्तमन्नं क्षुधार्तो हि भुंक्ते दैवार्पितं यथा ।
वित्तहीनाय दत्तानि वेम ! दानान्यहो तथा ॥१४१॥

To give food to the hungry is has meritorius as offering it in sacrifice; so great is the charity of relieving the poor. 141.

142. कलिगि पेट्टलेनि कर्मजीवुलकेल्ल, तिरिपेमुनु दोरकदु दीनुलार ।
तेलिय जूचुकोनुडु दृष्टांतमिदि मीकु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

वेम ! स्वयमदातॄणां धनिनां कर्मजीविनाम् ।
भिक्षापि न भवेद्दीनाः ! दृष्टान्तं साधु पश्यत ॥१४२॥

Those who have and bestow not (o ye poor!) shall in their next birth not receive even alms. Know and understand this; it is evident to all men: say not that you are deluded. 142.

143. तिरिपेगाऽडयिनतु तिरिपेमेत्तिनयट्टि,तिरिपेमंदु दानु दिरिपेमिडिन।
दिरिपेमु द्रिरिपेमुन दिगबडिपोवुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

भिक्षुर्भिक्षां समाहृत्य तस्यां भिक्षां ददाति चेत्।
भिक्षादोषं हरेद्वेम! भिक्षादानं समन्ततः ॥१४३॥

If a mendicant bestows as alms any part of what he has received in charity, this renders his begging not disgraceful, but honourable. 143.

144. तामु बलिमिवेट्ट दमकु दामेकल्गु,नड्डग निडिन दामु नड्डगगल्गु।
इंदु नीनिवानि केंदुनु गल्गदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! वित्ते बलाद्दत्ते स्वयमेति तदार्थिने।
दत्तेऽर्थिने भवेत्स्वस्मै नेहादातुश्च कुत्रचित् ॥१४४॥

The alms that are bestowed without being asked shall, unsought, return to you; whatever we give, being asked, so much shall return on our asking: and he who bestows nothing shall receive nothing. 144.

145. तामु गडन जेयु धनमु तमदियंनु, नम्मियुंड्रु वेरिंनरुलु भुविनि।
तामोकरिकि निच्चु दानंबे तमदियौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमेह स्वार्जितं वित्तमात्मीयमिति बालिशाः ॥
मन्यन्ते नूनमन्येभ्यो दत्तं वित्तं स्वकं भवेत् ॥१४५॥

If you consider your possessions as your own, fools alone will agree with you. That alone is yours which you have bestowed on others the rest is not at your disposal. 145.

146. अर्थवंतु सोम्मु नासितु रथुल, य्यर्थि कीनिसोम्मु व्यर्थमे सुमि
व्यर्थमैन सोम्मु व्यर्थुल जेरुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अर्थाढ्यस्य धनं वेम ! कांक्षन्ते भृशमर्थिनः ।
अदत्तमर्थिने व्यर्थं व्यर्था नेति वृथा धनम् ॥१४६॥

The beggar naturally seeks for the substance of the wealthy; and that which is bestowed on no mendicant shall perish: and those who are ready to perish shall enjoy that perishing wealth. 146.

147. कलिगि धर्ममीय गाननिवारुनु, कलिगि तिनक चाल मागुवारु
कलिमि नेचट जूड गानक चेडुदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

न दास्यन्ति न भुंजन्ति पैशुन्याद्धनिनो यदि ।
अपश्यन्तश्श्रियं वेम ! नश्यन्त्युत्तरजन्मसु ॥१४७॥

Those who will bestow nothing in charity, who consume not their riches but pine for more, shall perish without enjoying any comfort. 147.

148. धनमुलेमि यनेडु दावानलं बिल, दन्नु जेरुचुनु दरिदापु जेरुचु ।
धनमुलेमि जूड दलचने पापंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम ! दारिद्र्यदावाग्निरात्मप्रान्तीयनाशकः ।
निर्धनत्वे सकृद्दृष्टे स्मृते चाप्यघकारणम् ॥१४८॥

When a man falls into the fierce flame of poverty himself perishes and ruins every one near him; poverty indeed is looked upon as absolutely a sin! 148.

149. माटलाड नेर्चि मनसु गरुगजेसि, परग ब्रियमु बुट्ट बलुककुन्न ।
ओकरिचेतिसोम्मु लूरक वच्चुना ? विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

आलापचतुरो वेम ! द्रवीकृत्य भृशं मनः ।
यदि प्रीतिं न जनयेत् परद्रव्यं लभेत किम् ॥१४९॥

If you learn to speak acceptable, and to melt the heart of your protector, and address him so as to gain his goodwill, you will succeed: but will empty words obtain you any good? 149.

150. अरुदुगा नडिगिन नतडर्थिकाबोडु, तरचुगा नोसगक दातकाडु ।
दातकर्थिकिव तारतम्यमु गरगु; विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सकृदर्थी भवेन्नार्थी सकृदातुर्नदातृता ।
वेमार्थिनश्च दातुश्च तारताम्यमपीदृशम् ॥१५०॥

Occasional requests do not make a man a begger; and he is no benefactor who does not often relieve. There are degrees of more and less between various askers and givers. 150.

151. परग दा नोसगक परुलु चेप्पिनदैन, नीयजालक भ्रमियिंचुनेपुडु ।
पोट्टुदिनेडि लोभि बुव्वलु पेट्टुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न ददाति स्वयं चान्यै रुक्तचापि न यच्छति ।
वेम ! मूढस्तुषाभोजी लुब्धस्त्वन्नं ददाति किम् ॥१५१॥

He will bestow nothing on others, though advised to do so; he cannot give, and is inexorable. Will the convetous wretch, who himself lives on bran, give food to others? 151.

152. धनमु लेमि सुतुलु दप्पुल निड्डुरु, धनमु लेमि पत्नि ताकनीदु ।
धनमुले मेवरिकि दाळिकै युंडदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

निन्दन्ति निर्धनं पुत्राः न स्पर्शं सहतेऽङ्गना ।
वेमाहो ! धनराहित्यं सर्वस्यापि सुदुस्सहम् ॥१५२॥

When a man becomes poor, his very sons find fault with him when he loses his fortune, his wife upbraids him; a poor man is thought utterly intolerable. 152.

153. पच्च जूचुवारु बच्च मेच्चिडिवारु, पच्चमीद वांछ पडेडुवारु ।
पच्च विड्डुचुवानि प्रभुवुगा जूतुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

काञ्चनं वेम! पश्यन्तः प्रशंसन्तश्च सर्वदा ।
वांछन्तश्चेह पश्यन्ति प्रभुं सन्त्यक्तकाञ्चनम् ॥१५३॥

Those who enjoy wealth, those who laud it, and those who long for it, look upon him as a superior who give out wealth. 153.

154. मेलत नडविनुंचि मृगमुवेंटनु बोवु, रामचंद्रुकन्न रसिकुडेडि ।
चेटुकालमुनकु जेडुबुद्धि पुट्टुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तामरण्ये विन्यस्य चानुसृत्य मृगं गतः ।
श्रीराम किं न रसिकः ? नाशकाले ह्यसन्मतिः ॥१५४॥

Rama left his spouse at home, and went to seek the antelope sent to delude him! Yet where is there one of sounder judgment than Rama? in the time of misfortune a man is subject to such temptations! 154.

155. लंकपोवुनाडु लंकाधिपतिराज्य, मंत कीशसेन लाकमिंचे ।
चेटुकालमैन जेरप नरपुडे चालु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

लङ्काविनाशसमये राज्यं लङ्कप्रभोर्धनम् ।
प्लवङ्गसेना चक्राम नाशायाऽल्पोऽलमापदि ॥ ५५॥

On the day when Lanca feel, the kingdom was plundered by an army of apes! when one is in ill luck, the weakest foe is sufficient to destroy us! 155.

156. रामविभुडु पुट्टि रघुकुलं बलरिंचे, कुरुविभुन्डु पुट्टि कुलमुजेरचे ।
एवरि मंचिचेडु लेंचिचूचिन देलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जातो रामो वेम ! चक्रे कुलवृद्धिं सुयोधनः ।
कुलान्तं च स्पष्टमेवं साध्वसाधु विवेचनात् ॥१५६॥

The race of Raghu was prosperous in consequence of the birth of Rama therein, while the birth of Duryodhana ruined his entire tribe. The causes of all good end evil in a family are easily perceived. 156.

157. शुद्धदृष्टि देलिसि शुक्रुंतटिवाडु, पट्टलेक मनसु पारविडिचि ।
कन्नु पोयि तुदकु गाकिचंदबाये, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शुद्धदृष्टिं युतो वेम ! महान् शुक्रोऽपि मुग्धधीः ।
मनो विक्षिप्य चाशक्तः काणोऽभूत्काकवत्पुरा ॥१५७॥

Even so clear sighted a sage as Shukrachari by failing to restrain his curiosity, lost an eye, and was reduced to the condition of a crow. 157.

158. देश देशमुलनु गालिलि तिरुगंग, नात्मयंदु ध्यान मंटुकोनुने ? ।
कासुलकुनु दिरुग गलुगुना मोक्षंबु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

द्राग्देशाटनमात्रेण ध्यानमात्मनि किं भवेत् ।
यो द्रव्यार्थमटे द्रेम ! तस्य मुक्तिर्भवेत्कथम् ॥१५८॥

Though you roam from land to land, how can this fix religion in your heart? how can travelling about for the sake of alms gain you heaven? 158.

159. कन्तेमीद नाश कनकंबुपै नाश, लेनिवाडु पुडमि लेनिवाडु ।
कलिगेनेनि नतडु गानंगराडया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तायां कनके यस्य न तृष्णा भुवि नास्ति सः ।
यद्यस्ति वेम ! तत्त्वज्ञः स कदापि न दृश्यते ॥१५९॥

He who has no desire of women or of riches is no where to be found on the earth; should there be such a one, his virtue would yet be unknown to men. 159.

—• सामाजिक विभागः । •—

160. सत्य ममरियुंड ज्ञान ममरियुंडु, ज्ञान ममरियुंड सत्यमुंडु ।
ज्ञान सत्यमुलुनु सममैन द्विजु डगु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

सत्ये स्थिते ज्ञानलब्धिः लब्धे ज्ञाने ऋतस्थितिः ।
'द्विज' इत्युच्यते वेम ! ज्ञानसत्यसमस्थिते ॥१६०॥

—:Social Section:—

If thou be endued endoued with truth, thou shalt attain wisdom; by gaining wisdom, thou shalt attain the truth. He is the regenerate who possesseth wisdom and truth in an equal degree. 160.

161. हृदयमंदु नुन्न यीशुनि देलियक, शिलकेल्ल म्रोक्कु जीवुलार।
शिलल नेमियुंडु ? जीवुलंदेकाक, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

हृत्स्थमीश्वरमज्ञात्वा शिला नमथ जीविनः ! ।
जीवेष्वेवेश्वरो भाति किं वेमास्ति शिलादिषु ? ॥१६१॥

O! ye who, ignorant of the God who dwells in the heart, bow down to all stones, what is there in a stone superior to what is in a living body! 161.

162. शिष्यवर्गमुनकु शिवु जूपनेरक, कानिमतमुलोन गलुपुनट्टि।
गुरुनि येरुक यरय ग्रुड्डेद्दु जोन्नरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

योऽशक्तश्शिष्यवृन्दाय शिवं दर्शयितुं गुरुः ।
अन्धोक्षजूर्णतुल्यं हि ज्ञानं स्याद्वेम ! तद्गुरोः ॥१६२॥

The teacher who is unable to show the path of holiness to his disciples, and plunges them in an evil creed, his wisdom is like that of a bullock entangled in a field of maize. 162.

163. गुरुवु लेक विद्य गुरुतुगा दोरकदु, नृपतिलेक भूमि तृप्तिकादु।
गुरुवु विद्य लेक गुरुतरद्विजुडौने ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

गुरुं विना नात्मविद्या न भूतृप्तिर्विनानृपम् ।
गुरुं विद्यां विना मर्त्यो वेम ! किं भवति द्विजः ॥१६३॥

Without a teacher learning cannot be accurately gained; as without a ruler the earth is not nourished; without teacher and learning how can one become distinguished among the twiceborn? 163.

164. शूद्रतनमु बोये शूद्रुड गानिनि, द्विजुडनुकोनुटेल्ल देलिविलेमि ।
इत्त डेसगु पसिडि कीडनवच्चुना, विश्वदाभिराम ! विनुर वेम! ॥

न शूद्रता न शूद्रोहं द्विजोहमिति भावना ।
अज्ञानमारकूटं किं ? वेम ! हेमसमं भवेत् ॥१६४॥

To say; "Sudraism has left me, I am no sudra, I am a Brahmin", is all folly; though brass resemble gold can it be esteemed its equal? 164.

165. पचविल्तुचेत प्रबर जनुलेल्ल, द्रब नाडवडिरि धरणिलोन ।
गुलजु डेव्वडिदु गुलहीनु डेव्वाडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमेक्षुधन्वना सर्वे जनाश्च मथिता भुवि ।
कोऽत्र भूमौ कुलीनस्स्यात् कुलहीनो जनश्च कः ॥१६५॥

By cupid, the green-bowed God, are all men in the world suddenly deluded; who, then, in this respect is the noble, who is the abject? 165.

166. जातुलंदु मिगुल जातिये देवकुवो, येरुकलेक तिरुग नेमिफलमु?
एरुकगलुगुवाडे हेचैन कुलजुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुलेष्वग्र्यं कुलं वेम ! न जानन् किं फलं भ्रमैः ?
यस्यास्ति निर्मलं ज्ञानं स एवाग्रकुलोद्भवः ॥१६६॥

Which is the chief caste among all the sects? What is the use of going on without sense? He who has understanding is of the noblest tribe (sect). 166.

167. माल मालकाडु महिमीद नेप्रोद्दु, माटदिरुगुवाडे माल्गाक ।
वानि मालयन्न वाडेपो पेनुमाल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चण्डालो न हि चण्डालः चण्डालो वेम ! नष्टवाक् ।
तं चण्डाल इति ब्रूते यश्चण्डालस्स एव हि ॥१६७॥

Consider not him a Pariar of degraded rank who is so by birth; he who breaks his word is far viler. He who reproaches the Pariar is (go to) worse than him. 167.

168. एन्नि मतमुलैन नेमंत्रमैनन्नु, सत्यमिंतलेक जाडविड्डु ।
सत्यमुन् गलिगिन जगतिलो द्विजुड्गु,विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

मन्त्राधिक्ये मताधिक्ये वेम ! सत्यपि भूरिशः ।
ऋताद्दते न सिद्धिस्स्यात् सत्यवान् वर्तते द्विजः ॥१६८॥

Be thy creed or thy prayers what they may, unless thou have a little truth thou shall not attain the path to happiness. He who possesses the truth is the twiceborn saint. 168.

169. रामनामपठनचे महि वाल्मीकि, परगबोयडय्यु बापडय्ये ।
कुलमु घनमु कादु गुणमे घनंबुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

रामनामजपेनैव किरातोऽपि द्विजोऽभवत् ।
वाल्मीकिर्वेम ! न कुलं घनं किं तु गुणो घनः ॥१६९॥

By Devoutly repeating the sacred name of Rama Valmiki the savage became a Brahmin though Kerat by birth Eminence depends not upon birth but virtue. 169.

170. कलियुगमुन नुन्न कापुकुलमुनकु, वेमन तनकीर्ति विक्रयिंचे ।
उन्न धर्ममेल्ल नुर्विपै वेदजल्ले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कापुवंशे कलौ वेम ! यशस्वीयं प्रपूरयन् ।
चिक्षेप सकलान् धर्मान् लोकेऽस्मिन् वेम धीमणिः॥१७०॥

In this iron age has Veman, by his celebrity rendered the farmer tribe honorable; striving to attain to the supreme good, he has dealt forth to all men every truth reknew. 170.

171. परधनमुलकु जेयिपट्टनु मिक्कलि, सत्यमितलेक जारुडगुनु ।
द्विजुडनुकोनु दानु देजमितयु लेक, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

परद्रव्यापहर्ता च जारश्चानृतवाद्यपि ।
वेम ! निष्प्रभमात्मानं मन्यते द्विज मल्पधीः ॥१७१॥

He constantly stretches out his hand to seize his neighbour's wealth, and devoid of all truth he becomes a roving debauchee. So entirely worthless he still calls himself twiceborn. 171.

172. विप्रवरुल मनुचु वेदंबु जदुवुचु, प्राकृतुलनुजूचि परिहसिंचु ।
धरणिसुरुलकन्न दासरिमत मेच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विप्रोत्तमा वयमिति वेदाध्ययनतत्पराः ।
हसन्ति प्राकृतान्वेम ! तेभ्यो दासमतं वरम् ॥१७२॥

The lords of the earth say, "we are pure, we are learned in the scriptures;" they scorn all who are in their natural state. Truly the poorest palmer is better than such boasters. 172.

173. सोमयाजि ननुचु सोंपुतो वेषंबु, गट्टि मांसमेल्ल गाल्चि तिनुनु ।
द्विजुड नेननग नधिकमेमि तनवल्ल ?, विश्वदाभिराम, विनुर वेम !॥

यज्वा द्विजोऽहमिति यो वेषधारी यथेच्छया ।
दग्ध्वा तु मांसमश्नाति किमाधिक्यं ततो भुवि ॥१७३॥

You call yourself a Somayaji and wear a particular dress: why? because you have roasted and eaten flesh! what are you the better for calling yourself a Brahmin? 173.

174. कलटिकुकु बूदि गट्टिगा बेट्टिन, कंदुलोनि कंपु लडगनट्लु ।
मेडनु द्राडुवेय मेरयुचु द्विजुडौने, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भूतिलिप्तं सुराभाण्डं दुर्गन्धं नोज्झति क्वचित् ।
उपवीते धृतेकण्ठे द्विजन्मा वेम ! किं भवेत् ॥१७४॥

Will the application of white ashes do away the smell of a winepot. will a cord cast over your neck make you twice. born. 174.

175. बिंदुरक्तमुलनु बेरसिन देहंबु, चंद मेरुगक द्विजशब्द मिडुक ।
नडचिननु विडुचुनो नरकंबु मृत्युवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

बिन्दुरक्तभवं देहमजानन्द्विजशब्दभाक् ।
यदि स्याद्वेम ! निरयं निधनं च कथं त्यजेत् ॥१७५॥

If he forget the nature of his body which is composed of flesh and blood, and pride himself on the title of "twice-born" will death and hell hereby lose their power over him? 175.

176. शिवुड्डु गलडंटंचु शिल्लकु म्रोक्केड्डु, वेरिजीवुलार ! वेतलविड्डुडि।
जीवुलंदेकाक शिकल नेमुन्नदि ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शिवोऽस्तीति शिला वेम ! नमस्यन्तो जडा जनाः ।
शिवो जीवेषु चैवास्ति न शिलासु कदाचन ॥१८६॥

O! ye senseless creatures, who bow down to stones imagining that the deity exists therein! cease from these ideas: it may be in living beings, but what is there in a stone? 176.

177. एंबेरुमतमंचु नेरुगि मांसमु दिनि, मारुपेर्ले बेट्टि मधुवु द्रावि ।
वावि वरुस दप्पि बनितपाले चेड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

एम्बेवाख्यं मतमिति मधु पीत्वाऽन्यनामभिः ।
मांस भुक्त्वा क्रमं त्यक्त्वा स्त्रीवशो वेम! नश्यति॥ १७७॥

Those who embrace the Embari sect cat flesh change their names and drink wine: they trans gress the lines of consanguinity and become the portion of the grave! 177,

178. जातिमतमुविडिचि चनि योगिगा मेलु, जातितोने युन्न नीतुलेल? ।
मतमुबट्टि जाति मानकुंट कोरंत, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

त्यक्त्वा जातिमते गत्वा यदि योगी भवेच्छुभम् ।
स्वजातिमतबद्धस्य वेम ! नीतिर्विलुप्यति ॥१७८॥

It is good to forsake tribe and caste and become a hermit: what is the good of instruction so long as you retain your caste? It is base, after embracing a creed, to hesitate about giving up caste. 178.

179. जननमरणम्बुलनु संध्यन्नाड्डनु लेदु, संध्यन्नाड्ड लेदु जननि केपुड्ड ।
तल्लि शूद्रुराळु तानेट्लु द्विजुडगु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यज्ञोपवीतं नास्त्येव जनने मरणेऽपि च ।
मातुस्तन्नास्ति सा शूद्रा स्वयं वेम ! कथं द्विजः? ॥१७९॥

The daily prayers and the braminical cord are wanting both at birth and at the time of death; his mother never enjoyed either of these; and if his mother be a Sudra, how can he be a Brahmin? 179.

180. पेतरयन्न मनुचु बीतितो बिलिपिंचि, काकुलकुनु बेट्टु कर्मुलार! ।
काकुलंदु नेमि ? घनुलकु बेट्टुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पित्रन्नमिति संप्रीत्या काकानाहूय कर्मठाः ।
दध्वे किमस्ति काकेषु ? महद्भ्यो वेम! दीयताम् ॥१८०॥

You call it food for your ancestors but you call the crows together, with all kindness, and give it to them, ye formal professors! what is the good of charity to crows? give rather to good men? 180.

181. पिंडम्बुलनु जेसि पितरुल दलपोसि, काकुलकुनु बेट्टु कर्मुलार ! ।
पेंट दिनेडि काकि पेतर येट्लायेरा, विश्वदाभिराम विनुरवेम! ॥

पिण्डान् कृत्वा पितॄन् मत्वा काकेभ्यो ददतः खलाः ।
कथं पिता भवेद्वेम ! वायसो मलभुग्भुवि ? ॥१८१॥

O! ye! asses! (professors of Karma) why do you make balls of food and give them to the crows in the name of your ancestors? How can a dung-eating crow be an ancestor of yours? 181.

182. पलुगुराल्ळदेचि परग गुडुलकट्टि, चेलगि शिललसेव जेयनेल ? ।
शिलल सेव जेय फलमेमि कल्गुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वेम ! कर्कश पाषाणानानीयालयनिर्मितम् ।
कृत्वा शिलास्समर्चन्ति किं स्यादुपलसेवया ? ॥१८२॥

Why collect slabs of marble, build temples with them and delight to worship stones? what profit have you of adoring a stone? 182.

183. उपवसमुल नुन्न नूर पंदै पुट्टु, दपसियै दरिद्रतनु वहिंचु ।
शिलकु म्रोक्कनगुने? जीवमुगलबोम्म, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

उपवासी ग्रामकिटेर्जन्माप्नोत्यश्नुते यतिः ।
दरिद्रतां वेम ! शिलां प्राणीनाहेति वन्दितुम् ॥१८३॥

He that fasts shall become in his next birth a village pig he that embraces poverty shall become a begger; and he that bows to a stone shall become like a lifeless image. 183.

184. परग बोम्मसुड्डु बरिकिंचि चूचिन, गुलमुलन्नि यंदु गूडि पुट्टे ।
अंदरोकटे कलिय नन्नदम्मुले कदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ब्रह्माण्डे वेम ! जातानि सकलानि कुलान्यपि ।
सर्वेपि सोदरा एव भवन्त्येकत्वमास्थिताः ॥१८४॥

If we carefully observe and examine the universe, we shall see that all castes equally orginated therein; then all are equal; surely all men are brothers? 184.

185. कू डदेमि चेसे गुल मेमि चेसेनु, भूमि येमि चेसे? बोंदे किट्लु ।
नरुडु पडेडु पाट्लु नगुबाट्लु चूडगा, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

किं चक्रेऽन्नं ? कुलञ्चापि ? तथैव वसुधा तनोः ।
तदर्थं यततो वेम ! नुश्चेष्टैत्यपहास्यताम् ॥१८५॥

What matters food, or caste, or country, so as to affect our bodies? Surely the trouble men take about caste is all rediculous. 185.

186. पूजकन्न नेंच बुद्धि निदानंबु माटकन्न नेंच मनसु दृढमु ।
कुलमुकन्न मिगुल गुणमु प्रधानंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

बुद्धिः प्रशस्ता पूजाभ्यो वचनेभ्यो मनो दृढम् ।
कुलादपि च वेमेह प्रधानो विमलो गुणः ॥१८६॥

Wisdom is a surer reliance than empty worship: the mind is more to be depended on than mere words; and a man's virtues are of more importence than his caste. 186.

187. कुलमु हेच्चुतग्गु गोडवल बनिलेदु, सानुजातमय्ये सकलकुलमु ।
हेच्चुतग्गुमाट लेट्लेरुंगगनगु ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शृणु वेम ! कुलस्यात्र किं न्यूनाधिकगाथया ? ।
सानुजातं कुलं सर्वं कथं ज्ञेयोच्चनीचता ॥१८७॥

Disputations as to which caste is the best are all fruitless: all the tribes originated in the same origin; who can decide as to the superiority of inferiority of any one. 187.

188. मालवानि नेल महिमीद निंदिप ? नोडलि रक्तमांसमोकटिकादे?।
वानिलोन मेलगु वानि कुलं वेदि?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

चण्डालनिन्दया किं वा ? रक्तमांसं समं तनौ ।
कुलं किं वेम ! तत्त्वेन चान्तर्देहानुवर्तिनः ॥१८८॥

Why should we constantly revile the pariar? are nct his flesh and blood the same as our own? and of what caste is he who prevades the |pariar as well as all other men? 188.

189. मालवानि नंटि मरि मुन्गुदुरु नीट, मनुजकर्मचेत मालडय्ये ।
एल देलियजाल रीनरपशुवुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चण्डालं वेम संस्पृस्य जले मज्जन्ति पामराः ।
स्वकर्मणैव चण्डालो न विदन्ति कथं त्विदम् ॥१८९॥

Why should you plunge in water to purify yourself if a pariar touches you? He became what he is in consequence of his sins in a fomer birth: how stupid are those who cannot comprehend this? 189.

190. मादिग, यनवद्दु मरि गुण मोनरिन, मादिगनु वशिष्ठमौनि तेडे? ।
मादिगगुणमुन्न मरि द्विजु डगुनया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गुणी स्याद्यदि मातङ्ग इति वेम! न तं वदेत् ।
मेने वशिष्ठो मातङ्गीं मातङ्गोऽपि गुणी द्विजः ॥१९०॥

Call not him an outcast who possesses a good disposition. Did not tha hermit Vasishta take a pariar girl as wsife? how can he be called a Brahmin whose qualities are those of a pariar?1 90.

191. शिलनु प्रतिम जेसि चीकटिंटनु बेट्टि, म्रोक्कवल्दु वेरिमूढुलार !।
उल्लमंदु ब्रह्म मुंडुट देलियुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

शिलां तु प्रतिमां कृत्वा संस्थाप्य च तमोगृहे ।
न भजध्वं जडोन्मत्ताः! ब्रह्म जानीत हृत्स्थितम् ॥१९१॥

O make not a stone image, to be put in a dark chamber and worshipped. Oh ignorant creatures, know ye not that the deity dwells in the heart alone! 191.

192. मालवाडयिननु मरियात्ममीदनु, मनसि निल्पेनेनि मालकाडु ।
मनसि निल्पकुन्न महिमीद मालडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चण्डालोऽपि न चण्डालो यद्यात्मनि मनस्थितम् ।
यस्यात्मसंस्थं न मनः चण्डालः खलु वेम! सः ॥१९२॥

Though a man be by birth an outcast, if he orders his heart aright he is no outcast; he who cannot govern his affecions is the vilest of the vile. 192.

193. तात गन्न तल्लि तन तंड्रिगनुतल्लि, तन्नु गन्नतल्लि तल्लितल्लि ।
तल्लि शूद्रुरालु तानेट्लु बापडु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पितामहस्य माता च वेम! मातापितुस्तथा ।
स्वमाता मातृमाता स्युः शूद्रा विप्रः कथं स्वयम्? ॥१९३

If your grandfather's mother, and your father's mother, your own mother, and your mother's mother's mother, be a Sudra woman how can you be a Brahmin? 193.

194 तनदु तल्लि वेश्य तनयालु मादिग, श्रीपतिकि गुरुवु वसिष्ठु डय्ये
दपमुचेत द्विजुडु तकिंप गुलमेट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जननीगणिका वेम! मातङ्गी चात्मनस्सती ।
गुरुर्वशिष्ठश्श्रीजानेः द्विजः शक्त्या कुलेन किम्? ॥१९४॥

His mother was a prostitute and his wife a pariar yet Vasishtha was the tutor to the noble Rama by austerities he became a Brahmin, (by his hermitage he became Brahmin.) but is you look to his caste, what is it like? 194.

195. जाति वेरु लेक जन्मक्रमंबुनु, नेम्मदिनि नम्मुनि निल्पेनेनि ।
नखिलजनुल केल्ल नातंडे घनुडया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जन्मक्रमेण हृदये विना जातिव्यवस्थया ।
यदि स्थापयते देवं वेम! सर्वेषु सोऽधिकः ॥१९५॥

He is the truly excellent man, and superior to all the sects, who draws no invidious distinctions between the castes. by practising the rites ordained for his tribe he will fix the deity in his heart. 195.

196. उर्विवारि केल्ल नोक कंचमुबेट्टि, पोत्तु गुडिपि कुलमु बोलिय जेसि
तलनु जेयिपेट्टि तग नम्म जेप्परा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुलभेदमधःकृत्य चैकपात्रान्नभोजिनः ।
कृत्वा न्यस्य करं शीर्षे वेम! विस्रम्भय प्रजाः ॥१९६॥

Place one dish before all the men in the world and let them eat together, abolishing their castes lay thy hand on their heads, and convince them that their present distinctions are absurd. 196.

197. गट्टुराल्ळ देच्चि काश्ळ्ळेल्ळनु द्रोक्कि कासेयुल्लचेत गासिजेसि।
मोरपराल्ळ केरगु मोप्पेल नेमंदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आनीय पर्वतशिलाः पादैराक्रम्य सर्वशः ।
टङ्कैस्सन्तक्ष्य ये वेम! भजन्ते ते जडाः खलु ॥१९७॥

What can we think of the fools who bring mountain stones together knock them about with their hands and feet and after tormenting them with mason's chisels, bow down to the rugged blocks? 197.

198. रातिबसवनिगनि रंगुगा म्रोक्कुचु, रूढिबसवनिगनि क्रुम्मुचुंद्रु ।
बसवुभक्तु लेट्टि पापुलो! तलपोयु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

शिलोक्षाणं प्रेक्ष्य वेम! नमस्कुर्वन्ति सर्वशः ।
सत्योक्षाणं घ्नन्ति दण्डैः तद्भक्ताः खलु पापिनः ॥१९८॥

If you see a bull made of marble, you bow down ceremoniousely to it; but if you see a trotting bullock you do not scruple to beat it; surely the worshippers of the bull are wretched sinners. 198.

199. मन्नु मेत्ति करिगि मरिरूपु गाविंचि, गुंट निंटबूड्चि गुरुतुनिलिपि।
मनुजु लेल्लगूडि मरिदेवु डंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मृदा लोहादिना वेम! कृत्वा च प्रतिमां नरैः ।
गर्ते गृहे च संस्थाप्य देवोयमिति कथ्यते ॥१९९॥

You apply clay over the waxen mould, melt it, and form a certain figure; fill the hollow with melted metal and set up the statue as a sign; then people assemble and call this a God. 199.

200. तिरुमलकुनु बोव दुरक दासरिकाडु, काशिकेग लंजे गरित काडु।
कुक सिंगमाने गोदावरिकि बोव ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गतस्तिरुपतिं म्लेच्छो न दासः काशिकां गता ।
रण्डा न साध्वी वेम! श्वा न सिंहो गौतमीं गतः ॥

Though a Turk go to the sacred hill of tripety, he does not become a palmer; going on pilgrimage to Benares will not make a modest woman of a prostitute; though a dog go to the sacred stream of the Godavari will it make him a lion? 200.

201. काशि काशि यनुचु गडुवेडक बोदुरु, अंदु गलुगुदेवु डिंदुलेडे?।
इंदु नंदु गलडु हृदयंबु लेस्सैन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

काशी काशीति गच्छन्ति मूढा देवस्तु तत्रगः।
किं नास्त्यत्र ? हृदि स्वच्छे वेम ! सर्वत्र वर्तते ॥२०१॥

"Banares! Banares!" cry they and delight to travel there; yet is not same God here as there? If thy heart be right he is there and here also. 201.

202. नीरुळ मुनगनेल? निधुलमेट्टगनेक?, मोनसि वेल्पुलकुनु म्रोक्कनेल?।
कपटकल्मषमुल कडुपुलो नुंडगा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुक्षिस्थिते पापपङ्के गङ्गास्नानैर्निधि व्रतैः ।
देवतावन्दनैश्चैव किं फलं वेम ! चिन्तय ॥२०२॥

To what end is it that you plunge in the holy waters? Why go and touch sacred places? Why attempt to worship the deity while your bellies are full of foul hypocrisy? 202.

203. परग जलकमाडि पट्टेनामम्रु दीर्चि, नीरुकाविपंचे नेरयगट्टि ।
बारकांत जूचि व्रतमेल्ल मरचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्नात्वोर्ध्वपुंड्रं निक्षिप्य धृत्वा काषायमम्बरम् ।
वेश्यां वेम ! नरोऽन्वीक्ष्य विस्मरत्यखिलं व्रतम् ॥२०३॥

After religiously bathing and drawing the line and streak in his forehead, and trimly putting on a tinted vest should he chance to see a courtezan, he forgets all his vows! 203.

—• सांसारिकविभागः •—

204. कूटिकि नेडवासि कूर्चुन्न मनुजुड्डनु , वेलदुल गनुगोन्न वेतलजिक्कु।
चेलगि यग्निजूचु शलभंबु चाड्पुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्नचिन्ताज्वरार्तोऽपि वेमान्वीक्ष्य पुमांस्त्रियः ।
ज्वलन्तं ज्वलनं दृष्ट्वा पतङ्ग इव मुह्यति ॥२०४॥

—: Domestic Section :—

At the sight of women the cupidinous man quits his meal, being stricken with the pain of desire, even as the grasshopper delights in viewing the fire that will destroy it, 204.

205. एव्वरिगुणमुलुनु नेमन्न मानवु, चक्कजेयरादु कुक्कतोक ।
गड्डुसुराल्लु मगनि गंपवेट्टियु नम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वगुणा न निवर्तन्ते श्वपुच्छं याति नार्जवम् ।
प्रगल्भा वेम ! निक्षिप्य विक्रीणाति पिटे पतिम् ॥२०५॥

No man's disposition will alter, say what we may; neither can a dog's tail be made straight: the stubnorn woman will even put her husband in a basket and sell him 205.

206. अंग मेल्लु वदलि यट्टु दंतमुलु नूडि, तनुवु मुदिमिचेत दग्गु वणक।
मुप्पुतिप्पल वडि मोहंबु विडुवडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देहे जर्जरिते वेम ! दन्तेषु गलितेष्वपि ।
जरयाङ्गे वेपमानेऽप्यार्तो मोहं न मुञ्चति ॥२०६॥

Though the limbs all wither, the teeth drop out, and the body tremble greatly with decrepitude; though they be infirm with age, cupidity will never leave man. 206.

207. आडुवारि गन्न नर्थंबु वोडगन्न, सारमैन रुचुल चवुलु गन्न ।
अय्यगारिकैन नाशलु पुट्टवा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तां च कनकं दृष्ट्वा वेम ! सारान्वितान् रसान् ।
गुरूणामपि चार्याणां द्रागाशा न भवन्ति किम् ॥२०७॥

If they see women, view wealth, or taste delicious sweets will not desires be produced in all, even the best of men? 207.

208. स्त्रील सुखमु जूचि चित्तंबु निलुकड, सेयनि मनुजुंडु चेडुनिजंबु।
एटिगट्टुमानु केप्पुडु जलनंबे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रीसुखं प्रेक्ष्य यश्चित्तं निग्रहीतुं न शक्यते ।
स नश्येत् कम्पितो वेम ! नदीतीरद्रुमो यथा ॥२०८॥

He who being given up to the pleasures of women, cannot exercise firmness of mind, verily shall be ruined. Like as a tree on the river bank is ever unstable. 208.

209. कूलि नालि चेसि गुल्लापुपनिचेसि, तेच्चिपेट्ट नालु मेच्चनेर्चु ।
लेमि जिवकु विभुनि वेमारु दिट्टुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

भृत्या च सेवया वित्तं अर्जयित्वा भिभर्तिचेत् ।
श्लाघते शतशो भार्या वेम ! निन्दति निर्धनम् ॥२०९॥

If thou wilt work for hire, and slave, and gain, and give it to thy wife, she knows to applaud thee: but a thousandfold will she revile her husband if he falls into poverty. 209.

210. वेर्रिवानिकैन वेषधारिकिनैन, रोगिकैन वरमयोगिकैन ।
स्त्रील जूच्चिनपुडु च्चित्तंबु रंजिल्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

उन्मत्तस्यात्तवेषस्य रोगिणो योगिनोऽपि वा ।
योषितां दर्शने वेम ! द्रवीभवति मानसम् ॥२१०॥

Whether he be a fool or a fop, be he a patient or a preeminent ascetic, instantly on beholding woman is the heart of a man delighted. 210.

211. गुणवतियगु युवति गुरमु चक्कगनुंडु, जीकटिंट दिव्वे चेलगुरीति।
देवियुन्न यिल्लु देवार्चनगृहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

युवती या गुणवती वेम ! तत्सद्म राजते ।
सा दीपिका तमोगेहे तच्च देवार्चनालयम् ॥२११॥

The house of a virtuous young woman is orderly, she is like as a light shining in a dark room: The house in which a first wedded wife dwells is like as the place of divine worship. 211.

212. मगनिकालमंदु मगुव कष्टिंचिन, सुतुलकालमंदु सुखमुनोंदु ।
कलिमि लेमि रेंडु गलवेंतवारिकिन्, विश्वदाभिराम विनुरवेम ॥

भर्तृकाले वेम ! कष्टं यदि प्राप्नोति मानिनी ।
पुत्रकाले सुखं भुङ्क्ते सकलं सुखदुःखगम् ॥२१२॥

If in the time of her husband's life a woman labours, she shall enjoy comfort in the time of her sons; all, however great participate in wealth and poverty. 212.

213. दोंगतनमु रंकु दोरसियुंडु जगति, रंकुलाडि किट शंकपुट्टु ।
दोंग केन्न रेंडु गोप्प कानट्टु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चोरत्वं वेम ! जारत्वं व्याप्तमेतद्द्वयं भुवि ।
जारायास्तु गृहे शङ्का ज्योत्स्ना चोरस्य नेष्यते ॥२१३॥

Theft and whoredome are alike in the world; the adultress is full of apprehension like the thief, who dares not view the beauty of moonlight. 213.

214. आपदंदु जूडु मारसि बंदुल, भयमुवेळ जूडु बंटुगुणमु ।
पेदवडिन वेन्क पेंड्लामुगति जूडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

बन्धून् विपदि वीक्षस्व भटस्यापि गुणं भये ।
सम्प्राप्ते वेम ! दारिद्र्ये गतिं पत्न्या विलोकय ॥२१४॥

In adversity observe well the behaviour of your relations in the time of fear observe the worth of your soldier; and when you fall into poverty, look well to your wife's steps. 214.

215. मगड्डु मदनुडैन मंचिकापुरमैन, सहज मेल मानु जारकांत ।
पाल्लु द्रावु कुक्क पडिपडि पोवदा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पतिर्मन्मथतुल्योऽपि ससौख्यमपि जीवितम् ।
नासत्युज्झति नैसर्ग्यं यथा श्वा वेम ! दुग्धपः ॥२१५॥

Though her husband be cupid himself, and her home be agreeable, how shall the slippery-footed woman change her nature? Though a dog be tamed and reared wlth milk will it not still rove from place to place? **215.**

216. पुरुषु डेरुग जंपु भूपति विन जेट्टु, अखिलनिंदलकुनु नालयंबु ।
परपुरुषुगमनमु प्रत्यक्षनरकंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यदि वेत्ति पतिर्हन्ति विपद्भवति भूवरात् ।
सर्वनिन्दास्पदं वेम ! कौलट्यं निरयं खलु ॥२१६॥

"If my husband knows it, he will kill me: if the king hears it, it will be terrible" To go astray with a strange man is the greatest of infamy; it is hell open before her eyes. **216.**

217. आलि वंचलेक नधमत्वमुन नुंडि, वेनुक वंतु ननुट वेर्रितनमु ।
चेट्टु मुदुरनिच्चि चिदिमिन बोवुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वशीकर्तुमशक्तः स्त्रीं पश्चादित्युक्तिरज्ञता ।
वृक्षः प्रवृद्धो िः नखैश्छेत्तुं किं वेम ! शक्यते ॥२१७॥

If though the baseness of your spirit you fail to subdue your wife in the first instance, it is vain to think of afterwards governing her. If you let a tree grow up, will it move for pinch? **217.**

218. आलु मगनिमाट कड्डंबुवच्चेना, आलुकादु वानि त्रालुकानि ।
अद्रियालि विडिचि यडविनुंडुट मेलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

याऽतिक्रामति पत्युर्कि न सा भार्या ह्यसद्गुणा।
ललाटलिखितं वेम! तां त्यक्त्वा विपिनं व्रजेत् ॥२१८॥

Has the wife opposed her lord's commands? she is no longer his mate but his fate. Having such a wife, dwelling in a wilderness is preferable. 218.

219. माट विननि यालु मगनिकि मृतियौनु, ओरपडगसर्प मौटिमहसु ।
तनकु मानि यालु दानवुरालया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

भार्या त्ववश्या पत्युस्स्यात् मृतिर्दंशोद्यतः फणी ।
देहाविष्टा पिशाची च राक्षसी ह्यात्मवैरिणी ॥२१९॥

A disobedient wife is as the Goddess. Death to her husband; springing hooded serpent; a very demon; a wife at enemity with you is a fit wife for a demon? 219.

220. ओजमालु पोलति योलिमाडल चेट्ु, पोट्ु केडलुवंदु कूटिचेटु ।
पनिकिमालु तोत्तु बत्तेंबुचेटुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

असती शुल्कनष्टयै स्यात् भटो भीतोऽन्ननष्टये ।
भृतिनष्टयै भवेद्वेम! दासीकार्येषु कृत्रिमा वे२२०॥

Upon a wife devoid of consideration the money of the dowry is wasted; if a soldier will not meet the battle, his subsistence is thrown away, and board is wasted on an unprofitable wench, 220.

221. कल्ललाडुवानि ग्रामकर्त येरुंगु, सत्यमाडुवानि सामि येरुगु ।
पेक्कुतिंडिपोतु बेंड्ला मेरुंगुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेमा ॥

मिथ्याभिभाषिणं वेत्ति ग्रामणीस्सत्यवादिनम् ।
स्वामी वेत्ति तथा वेम ! भार्या वेत्त्यतिभक्षकम् ॥२२१॥

He that is a liar is known to the lord of the village; the lord knows him who speaks the truth; but the vile glutton is known to his wretched wife alone. 221.

222. कलिमि कलिगेनेनि गामुगा जूतुरु, लेमिचेत जिक्कि लेवलेनि ।
मदनुबटिमगनि मालगा जूतुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

संपन्नं पुरुषं कामं मन्यन्ते वेम योषितः ।
पश्यन्ति कामसदृशं चण्डालमिव निर्धनम् ॥२२२॥

If one be possessed of wealth, they look upon him as the God of love; but if he falls into poverty, and is unable to rise and help himself, be he cupid himself they look upon him as a pariar. 222.

223. चिलुल कनुल केंतो चिन्नमयेंडु, साटिलेनि पोलति चक्कदनमु ।
कंटिलोनिपाप कुंटेनकाड्या, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

योषिल्लावण्य मत्यन्तं भ्रान्तिदं विटचक्षुषाम् ।
नेत्रे कनीनिका वेम ! तत्र स्यात् पीठमर्दकः ॥२२३॥

How strong a charm cast on the eye of the lover is the form of a matchless beauty: surely the peopil of her eye is the go-between! 223.

224. गुरुवुनकुनु पुच्चुकूरैन नीयरु, अरय वेश्य कित्तु रथमेल्ल ।
గురుడు वेश्यकन्न गुणहीनुडेमोको !, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृमिदष्टं चापि शाकं गुरवे न दिशन्त्यहो ! ।
वेश्यायै ददतेऽत्यर्थं तदूनो वेम ! किं गुरुः ॥२२४॥

To the teacher they will not give even a mess of stale food; but on a courtezan they will bestow their whole wealth: ah! is the teacher degraded than the dancer? 224.

225. तीपिलोन दीपि तेलियंग प्राणंबु, प्राणवितिकन्न वसिडितीपि ।
पसिडिकन्न मिगुल पडतिमाटलु तीपि, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

मधुरेभ्यश्च सर्वेभ्यः प्राणो मधुर एव हि ।
प्राणात्स्वर्णं ततो वेम ! मधुरं तरुणीवचः ॥२२५॥

What is dearest of all things? life: but gold is dearer than a thousand lives: and dearer than gold are the words of a maiden. 225.

226. पनसतोनलकन्न वंचदारलकन्न, धुंटितेनेकन्न जुन्नुकन्न ।
चेरकुरसमुकन्न जेलिमाट तीपिरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शर्करामधुपीयूषपनसेक्षुरसादपि ।
प्रेयसीवचनं नूनं वेमातिमधुरं भुवि ॥२२६॥

Sweeter than the core of the jack-fruit, than refined sugar than the honeycomb, than think cream and than the juice of the sugarcane; sweeter than all these are the words of a beloved damsel. 226.

227. कोम्म द्रिम्मरैन द्रिम्मरुलने कोरु, सरसविटुल नेक्ल सम्मतिंचु ? ।
पेड दिनेडि पुरुगु बेल्ल मेमेरुगुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जारास्त्री कांक्षते जारान् सरसान् वेम ! नेच्छति ।
गोमयाशी कृमिस्सम्यक्किं वेत्ति मधुरं गुडम् ? ॥२२७॥

A woman who is a rover loves none but rovers: how should she be pleased with a delicate lover? The dung-bettle cares not for the sweetness of sugar. 227.

228. कुक्क येमेरुगु गुरुलिंगजंगंबु, बिक्क योडिसिपट्टि पीकुगानि ।
संतपाकतोंत्तु सन्यासि नेरुगुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किं वेत्ति शिवभक्तं श्वा जङ्घा माकृष्य दंशति ।
आपणोर्वीस्थिता दासी वेम ! किं वेत्ति योगिनम् ?॥२२८

Will a dog recognize the Linga Zangam priest it will only snap at him, seize, and tear the colf of his leg. And equally little does prostitute who lives in a booth at a fair care for the saint. 228.

229. तनदु नृपतितोड दगनायुधमुतोड, नग्नितोड बरुनि यालितोड ।
हास्यमाडुटेल्ल ब्राणांतमौ सुम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वनृपालेनायुधेन वह्निना परभार्यया । .
हास्यप्रवर्तनं वेम ! भवेत् प्राणान्तकं नृणाम् ॥२२९॥

If you sport with your prince, with weapons, with fire, or with a strange woman; this will lead. to destruction! 229.

230. वरुणि सोगसुगानि दनयुनि गन्ननु, मरुनिकळलमिंचि मनसुजारु।
पापजातिमनसु बट्टगरादया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अन्वीक्ष्य सुंदरं पुत्रमपि स्यात् स्त्री स्मरार्दिता ।
मानसं वेम ! पापिष्ठं निग्रहीतुं न शक्यते ॥२३०॥

Gazing on the beauty of his wife and on his sons the affection of love increases, and his heart runs on them. How difficult is it to curb the sinful mind! 230.

231. तेने पंचदार तिय्यमामिडिपंडु, दिनगानि तीपि तेलियरादु ।
कन्न निपु वुट्टु गामिनि यधरंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शर्करायां मधोर्वेम ! रसालस्य च माधुरी ।
ज्ञेया नाभुञ्जतो ज्ञेया पश्यतो योषिदोष्ठयोः ॥२३१॥

Whether it be honey, sugar, or a luscious mango, unless we taste it sweetness is not perceived: but at merely seeing the lip of a lovely maid, we feel its sweetness. 231.

232. सुतुलवलन बुण्यसुखमु नोंदुदमनि, मनुजुंडु गर्ममतमुदविलि।
पनुगुपडियुन्न नेत्तुना मशकंबु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भवेत् पुण्यसुखं पुत्रादिति कर्मीह चिन्तति ।
वारणं पतितं वेम ! मशकः कथमुद्धरेत् ॥२३२॥

Imagining that by acquiring some he will attain the happiness that is the reward of merit, a man remains entangled in the creed of works. If an elephant fall into a pit, how can a gnat extricate it? 232.

233. आडकुरिकि तिट्टु वल्दन मोरबेट्टु, मुंदु मगनितिट्टु मुसुगुबेट्टु।
गड्डुसुराड्डु मगनि गंपबेट्टि नम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वीथ्यां निन्देद्वेम ! रुद्धा क्रोशतेऽग्रे पतिं शपेत् ।
स्यात्सावलुण्ठा पिटगं विक्रीणात्यसती पतिम् ॥२३३॥

She runs rangling down the street: if you check her; she screems, she first scolds her husband, and then hides her face in a fury: the shrew is ready to sell her husband in a basket. 233.

234. आलु रंभयैन नतिशीलवतियैन, जारपुरुषु डेल जाडमानु ? ।
मालवाड गुक्क मरिगिनचंदंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वभार्यां साधुशीलापि रंभाभापि स्वैरवसीम् ।
जारो नोज्झति वेम ! श्वा यथा चण्डालवाटिकाम् ।।२३४

Be his wife Venus, and full of fidelity, how shall the fickle husband cease from his habit of rambling; he is like a dog that delights only to roam the Pariar-street. 234.

235. कलिमिनाडु मगनि गामिंचि चूचुनु, लेमिजिक्कुनाडु लेवकुंडु।
मनिनमगनिनैन मडिसिनट्लुग जूचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

सकामा विभवे पत्यौ दारिद्र्ये नाभिमन्यते ।
जीवन्तमपि तं वेम ! पश्येन्मृतमिवाङ्गना ॥२३५॥

In the time of his wealth the wife looks with kindness on her husband; when he falls into poverty she will not even rise to meet him: she looks then upon her living hnsband as though dead. 235.

236. कडु विचित्र मरय गामुनि यंत्रबु, पुव्वुबोडिचुकबोट्टुगन्न।
गांचि वेळुकु गन्न गड्डुसोक्कु पुट्टुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

अहो! चित्रं कामयंत्रं स्त्रीबिन्दुतिलकं पुमान्।
घालघल्यं मेखलाया दृष्ट्वा वेम विमुह्यति ॥२३६॥

Singularly fanciful is the talismen of Cupid to behold; the spot in the forehead of therosy nymph; at the glance of her waist is the heart agitated. 236.

237. कनकमेडल मंचिकांतलयेडलनु, वलचियुंडु रेंतवारलैन।
दोयजाक्षि बायु दोरलेव्वरुनु लेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

कान्तासु कनके चैव मुह्यन्ति खलु पण्डिताः।
योषि द्विमोचितात्मानः केऽपि वेम! न सन्ति हि ॥२३७

All men, be they who they will, desire gold and fine women. Not the mightiest of lords can relinquish a fair-eyed maiden. 237.

238. तोत्तुतोडिपोंदु दोषंबु दोषंबु, लंजतोडि पोंदु लज्जचेडुनु।
जारतोडिपोंदु चावुकु मूलमौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

दासीसङ्गो महान् दोषः वेश्यासङ्गस्त्रपावहः।
जारासङ्गस्तु वेमेह मृत्योर्मूलं न संशयः ॥२३८॥

To associate with a slut is ruin upon ruin; he who has to do with a whore, loses all shame; and joining with an adultress is the source of utter death. 238.

239. साधुचरितयैन सति सत्प्रवर्तन, जार येमेरुंगु ? साधुवैन ।
ब्रह्मनिष्ठ येरुगु प्राकृतु डेरुगुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सद्वृत्तं योषितस्साध्व्याः किं विजानाति पुंश्चली ? ।
साधुर्वेत्ति ब्रह्मनिष्ठां प्राकृतो वेम ! वेत्ति किम् ? ॥२३९॥

As the inconstant woman comprehends not the faithful wife's virtuous conduct; so the natural man cannot understand steadfastness in religion, when he sees it. 239.

240. चक्कदनमुलेल ? संपत्करमुलेल ? विद्ययेल ? भूमिविरिवियेल ?
पुत्रपदविकन्न बुट्टुना पदवुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सौंदर्येण च सम्पत्त्या भूविस्तृत्या च विद्यया ।
किं फलं वेम ! तत्सर्वं किं पुत्रकपदाद्घनम् ॥२४०॥

To what ends is gracefulness of form, or the acquisition of riches, or the knowledge of arts, or extent of landed possessions? can any gain equal that of having offspring? 240.

241. तुंटविंटिवानि तूपुलघातकु, मिंटमंटनडुम मिडुकदरमे ? ।
इंटियालि विडिचि येट्लुंडवच्चुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमेक्षुधन्वनो बाणैः पीडितो न हि शक्यते ।
संस्थातुं भूनभोमध्ये पत्नीं त्यक्त्वा कथं वसेत् ॥२४१॥

There is no living between earth and sky for the pain of the wounds inflicted by cupid. How can a man live who deserts the wife of his home. 241.

242. तगिनकुलजुडैन दलयेत्तु धनमैन, भाग्यपुरुषु नेल पट्टनेंचु ।
परमसाध्वि चूड बरुल नंटदुसुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुलीनं धनिनं चान्यं भाग्यवन्तं च पूरुषम्।
साध्वी च परमा वेम ! ग्रहीतुं कथमिच्छति ॥२४२॥

Though he see wealth heaped as high as his head, the man of pure birth rich in himself, will not touch it; and a chaste, virtuous wife willregard no strange man. 242.

243. कूटिकि गतिलेक कूर्चुन्नवारिकि, नाडुदानिमीद नासयुन्ने ।
अन्नमदमुचेत नन्निमदंबुलौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अन्नाभावान्निषण्णस्य कथं वांछा भवेत् स्त्रियाम्।
सर्वे मदाश्चान्नमदादेव वेम ! भवन्ति हि ॥२४३॥

Can they who have no means of subsistance, feel any desire for women? All our lusts originate in fulness of food. 243.

244. सतुलजूचि नरुडु सौख्यंबु गोरुनु, गतुल गानलेडु कर्ममंदु ।
गतुलु सतुलवलन गानंगलेरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ईष्टे वीक्ष्य सतीसौख्यं गतीः कर्मसु नेक्षते ।
सतीभ्यो नगतीर्मर्त्यो वेम ! नूनं न पश्यति ॥२४४॥

Looking on women, a man desires happiness, but cannot foresee what will there by befall him; by reason of women they are blinded to their destiny. 244.

245. आलिमाटलु विनि यन्नदम्मुल रोसि वेरुबडेडुवाडु वेर्रिवाडु ।
कुक्कतोकबट्टि गोदावरीदुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

विभक्तो दारवचसा वेम ! यो भ्रातृवञ्चकः ।
स उन्मत्त श्वपुच्छेन किं वा तरति गौतमीम् ॥२४५॥

He is a fool who listening to his fractious wife, quits his brothers and separates himself from them. Can a man swim in the Godavary by holding on to a dogs's tail? 245.

246. स्त्रील गल्गुचोट जेर्लाटमुलु गल्गु, स्त्रीलु लेनिचोट चिन्नबोवु ।
स्त्रीलचेत नरुलु चिक्कुचुन्नारया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

यत्र स्त्रियस्तत्र केल्यः रिक्तं स्त्रीरहितं स्थलम् ।
वशा भवन्ति वेम ! स्त्रीमायाकृष्टधियो नराः ॥२४६॥

Where there are women, there is sport: the town would be ruined but for women; men are indeed in the hands of women. 246.

247. करुगकरुग बुट्टु गनकंबुनकु वन्ने, पेनगबेनग बुट्टु प्रेम सतिकि ।
मुदियमुदियपुट्टु मोहंबु लोभंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

तप्तेतप्ते हेम्नि वर्णः मुहुस्सङ्गे स्त्रियाः रतिः ।
जरापरिणतौ वेम ! मोहो लोभश्च जायते ॥२४७॥

By melting and fusing, the huge offine gold is produced; by embracing and clasping, is love produced in a women; and as we grow older and older, cupidity and avarice are produced. 247.

248. अन्नमदमुवलन नतिवलु बुरुषुलु, नेपुरेगि मदनु डेचेनंड्रु ।
अन्नमुडुगुवेनक नतडेंदु बोवुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रियः पुमांसोऽन्नमदादुद्रिक्तभ्रष्टबुद्धयः ।
वदन्ते स्मर इत्याहुः गतेऽन्ने वेम ! कुत्र सः ? ॥२४८॥

When women and men are hasted by fulness of food they say that they are tormented by cupid. But when they have no food to eat, what becomes of that God's p wer. 248.

249. एर्रदानि बुरुषु डेपारजूचिन वेकिगुट्टि चालवेर्रिपट्टु ।
पल्लुदेरचि नगिन बट्टु बेन्भूतंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वर्णाङ्गीं ना यदीक्षेत ज्वरोन्मादयुतो भवेत् ।
भूताविष्टो भवेद्वेम ! विवृते दन्तकुट्मले ॥२४९॥

When we ardently behold a fair female, we feel a thrilling fever we are seized with madness; if she smiles and shows her bright teeth, the great devil seizes us. 249.

250. एट्टिवील गनिन निंतित यनरादु, कालवह्निलक्क करगिनट्लु ।
इट्टि गाढमोह मेंतैन जेयुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्त्रीसान्निध्याद्द्रवेच्चित्तं यथा लाक्षाऽग्निसङ्गतेः ।
वेमैतादृग्गाढमोहः कुर्यात्कियदपि ध्रुवम् ॥२५०॥

We admire all women without discrimination, who ever they be; we melt as sealing-wax would do in the flame of destruction: this strong cupidity plunges us in unspeakable troubles. 250.

851. कांत कुंकयैन कानिकुलंबैन, बायलेक विटुडु भ्रमसियुंडु ।
मरगि भुङ्क्तिकुक मांसंबु दिन्नट्लु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नीचां च निष्कुलां वा स्त्रीं विटस्त्यक्तु मशक्नुवन् ।
भ्रान्तस्तिष्ठति वेमान्धश्श्वेव दुर्मांसभक्षकः ॥२५१॥

Though a woman be a widow, or of a degraded tribe, her spark doats upon her, unable to quit her, like a blind dog that pines after flesh. 251.

252. वारकांतलेल्ल वलचियेवेंतुरा !, पोंदुजेसि धनमु पुच्चुकोरके ।
मारिसोच्चि यिंट्लु मरियूरकेगुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

मोहङ्गता वेम ! वेश्या आगच्छन्ति किमन्तिकम् ? ।
धनं सङ्गेन कर्षन्ति वृथा मारी सङ्ग न गेहगा ॥२५२॥

Is it though affection that courtezans draw near to men? They approach you to plunder your property. If you suffer the Goddess of death to enter your house, will she again quit it? 252.

253. कुलमुवलन गोंत बलमुवलन, गोंत कलिमिवलन गोंत गर्वमुननु ।
रंकुचदुवु चदिवि रंकुन बड्डुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुलाढ्यत्वात् बलाढ्यत्वात् धनाढ्यत्वाच्च गर्वतः ।
व्यभिचारपरां विद्यां वेमाधीत्य विनश्यति ॥२५३॥

Through pride, arising partly from birth, partly from power and partly from wealth, men fallow licentious studies and fall into sin. 253.

254. इच्चि पुच्चुकोन्न हितवैन मनुवुलु, तग्गुलेक यस्लु दामरवले ।
काचि पूचि पंडि कडुरम्यमै युंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दानप्रतिग्रहाभीष्टसम्बन्धाः पद्मिनीसमाः ।
अनल्पत्वेन शोभन्ते वेम ! रम्यं हि तत्फलम् ॥२५४॥

Marriage contracts, given and received with friendship, shall not lead to decrease, but shal flourish, spreading as a lotus plant does over the water, blossoming, budding, and bearing abundant fruit. 254.

255. कूडुगुडिचि लेस्स कूर्चुन्नवाडैन, नाडुदानिगन्न नट्टे तगुलु ।
अन्नरसम योडलि कतिमदंबगुजुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

भुक्त्वान्न सम्यगासीनः स्त्रियं दृष्ट्वा विमुह्यति ।
वेमेन्नरसएवाशु तनोदत्ते घनं मदम् ॥२५५॥

When a man has feasted and sits at his ease, should he see a woman, he is touched with love; the vigour given by food fills the body with cupidity. 255.

256. तल्लिकेदुरुकोनुट तंड्रिकेदुरुकोनुट, अन्नकेदुरुकोनुट लरय मूडु
पातकमुल नेरिगि वर्तिपगावले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमेह मातृधिक्कारः पितृधिक्कार एवच ।
भ्रातृधिक्कार इत्येतान् ज्ञात्वाघां स्त्रींश्चरेन्नरः ॥२५६॥

Conduct thy self so as to beware of three sins-disobedience to thy mother, rebellion against thy father; and dispising thy elder brother. 256.

257. इति तनदुपेरु नेलकालंबुनु, ब्रजलु तल्चुनट्टु ब्रतिभ गांचु।
इंतिकि पतिभक्ति येंतनवच्चुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम ! स्त्रीपतिभक्त्यैव प्रतिभां याति सर्वशः ।
तस्याः कीर्तिर्लोकनुता पतिभक्तिः स्त्रियो धनम् ॥२५७॥

When a woman has by her virtues acquired lasting celebrity and men remember her excllence- how can we too highly esteem her devotion to her husband? 257.

258. इंगलंबुतोड निल नल्पुतोडनु, परुनियालितोड बतितुतोड ।
सरसमाडुटेल्ल जावुकु मूलंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अङ्गारेण तथाल्पेन पतिते नान्यजायया ।
परिहासकथा वेम ! मृत्योर्मूलं न संशयः ॥२५८॥

To sport with fire or with a light man, with your neighbour's wife, or with a fallen wretch-all tends to death. 258.

259. परयुवतिरतंबु बाटिंचि कोरिन, गोटिपूजलेल्ल गोल्वोवु ।
सेगकु बोंत वेन्नचेडदे? तापमुचेत, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कोटिपूजा विनश्यन्ति परस्त्रीरतकांक्षिणः ।
न नश्येत्किं वेम ! तापात् ? नवनीतं शिखान्तिके ॥२५९

If a man meditates adultery with the wife of his neighbour when he gazes at her, all the fruits of his former good deeds, however numerous, shall melt away, as surely as butter in the heat of fire! 259.

260. मंचिशकुनमुलनि येंचि पेंडिलियाडु, वार लोकरु लेरु वसुधलोन।
जनुल कर्ममुलनु शकुनमुल निल्पुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

अन्वीक्ष्य शकुनं सम्यगूढावपि च दम्पती ।
म्रियेते वेम ! नेहस्तः शकुनैः कर्म किं हृतम् ॥२६०॥

Of all those who looked well for good womens at their marriage, has even one survived free from the common fate of mortals? Not one man depend on their conduct alone: can any womens render them stable? 260.

261. वाडवदिनकेल वाविवर्तनमुलु?, चाडिगानि केल जाडबुद्धि ?
मूढमतुल केल मदमुतो ज्ञानंबु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

वाटी वधूनिकायास्तु किं वेम ! क्रमवर्तनैः ? ।
किं सूचकस्य सद्बुद्ध्या? किं ज्ञानेन जडात्मनाम्॥२६१

What can the prostitute know of the feelings of consanguinity? or the talebearer, of propriety and sense? or the stupid fool of discretion? 261.

262. तोलु तोचेकानि दोरसानि कावोदु, इचदेपुडु दानिकैन गुणमु ।
मिसकूल्लदोंग मेलेन्न नेर्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दासी दास्येव वेमाहो ! न स्यात्सा स्वामिनी क्वचित् ।
औचित्यं तु न तस्यास्स्यात् शुभार्थी किं मृतान्नभुक्॥२६२

She who is low by nature can never be made a lady; no good quality can ever attach to her: will one who lives by steeling beggar's morsels ever get anything better? 262.

263. नाजेमैन चेडिये नयमेरिंगि मेलंगु, विटुनिगुप्तसिंचु विकसेरगु ।
बानिसैन तोत्तु पाटिंचलेदया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रेष्ठा तु कुलटा वेम ! न यज्ञा सततं विटम् ।
वेत्ति मर्मात्मसात्कर्तुं न दासी जारिणी तथा ॥२६३॥

An elegant courtezan will conduct herself with civility; she caresses her lover, and is prudent: but who pays any attention to a vulgarslut? 263.

264. कुलकुगुब्ब जूपि गोब्बुन गरगिंचि, चेतिकासुलेल्ल जेर्चुकोंड्रु ।
अतनुचेतिकत्तु लरयंग गांतलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पीनस्तनौ दर्शयित्वा द्रवीकृत्य भृशं मनः ।
हरन्ति वित्तं कान्तास्ताः वेमानङ्गकरासयः ॥२६४॥

At the sight of her charms you are melted with love, and the courtezan strips you of every fathing. Surely lovely women are the darts in the hand of cupid. 264.

265. आनुकूल्यमुगल यंगन कलिगिन, सतिकि पतिकि परमसौख्यममरु ।
प्रातिकूल्यमैन बासिहरिप सुखंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनुकूलसतीप्राप्तौ सतीपत्योस्सुखं महत् ।
यदि स्यात् प्रतिकूला सा वेम ! तद्वर्जनात्सुखम् ॥२६५॥

If the wife be agreeable to her husband, this forms the sweetest happiness to the married pair, but if she be disagreealde, the only happiness is in quitting her. 265.

266. गोप्पपिरुदुगन्न गुचंकुभमुलगन्न, जेप्परानिचोटु चेलमगन्न ।
मुप्पिरिगोनुनय्य मुनिकैन मोहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नितम्बमुन्नतं प्रेक्ष्य कुचकुम्भौ च पीवरौ ।
अवाच्यस्थलगतं च वेम ! मौन्यपि मुह्यति ॥२६६॥

If he sees plump buttocks, a fair breast, and other charms surely three-fould love will enter, and quell even a hermit. 266.

267. मतमुदारिमरचु मधुराधरमुजूचि, मगुव रूपुजूचि मनसु मरचु ।
उक्तु लालकिंचि योगंबु मरचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रेक्ष्य कान्ताधरं रम्यं विस्मरेत् स्वमतं नरः ।
रूपं वीक्ष्य मनो वेम ! वचश्श्रुत्वा तपस्तथा ॥२६७॥

Gazing at a sweet lip he forgets the path of Religion; when he see a woman's face he forgets himself by her sweet words and he forgets the hermitage. 267.

268. तोडल मेरपुजूचि तोरंपु कुचमुलु, वारकोप्पु गलुगु वनितजूचि ।
विटुडुनिल्चुटेट्लु विरहाग्निजोरकनु?, विश्वदाभिराम विनुरवेम!॥

काममूर्वोर्घालघल्यम् पीवरस्तनविभ्रमम् ।
कचं वीक्ष्य स्त्रियो वेम ! नैति किं विरहं विटः? ॥२६८॥

When he beholds the beauty of her thigh and her flowing tresses, how can the lover abstain from loving a beauteous woman? 268.

269. चदुवुलेल्ल जदिवि सर्वज्ञुडैयुंडि ब्रह्म निश्चलेल्ल बदटगलिपि ।
युवतिजूचि पोंगि योगंबु मरचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अधीत्य सर्वशास्त्राणि सर्वज्ञोऽपि मुनिस्स्वयम् ।
योषां वीक्ष्योत्सुको वेम ! योगं विस्मरतीह च ॥२६९॥

After going through all his studies, and attaining cosummate wisdom, after making nothing of divinity, the moment he sees a fair woman he forgets all his sanctity 269.

270. प्रस्तुतंपुवेळ बद्यंबु जदिविन, दप्पुगलिगियुन्न नोप्पेयुंडु ।
वेलदि सुरतवेळ विवरैयुंडदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रस्तुते समये वेम ! यदि पद्यं पठेन्नरः ।
सदोषमपि निर्दोषं न किं धृष्टा रतेऽङ्गना ? ॥२७०॥

If the song suit the occasion, however incorrect, it is acceptable. Where love exists, ornament is superfluous. 270.

—• आध्यात्मिकविभागः •—

271. वेमननगयोगि वेलसे लोकमुलोन, बूज लिड्डु पुण्यपुरुषुलार ! ...n, 276.
पूजलिडिनयंत भुक्तिमुक्तिलनिच्चु, विश्वदाभिराम विनुर वे... समस्मिोवु ।

वेमनाख्यो महायोगी लोकेऽभूत् पुण्यपूरुषाः ! ...विनुर वेम ! ॥
पूजां कुरुत वेमातो भुक्तिमुक्ती ददाति सः ॥ ...ति ।

—: Phylosophical Section :—

...म् ॥२७७॥

The yogi named Vemana hath sh... the world; bow to him, ye men of v... ye reverence him he will bestow on yo...ames meetly: and perfection. Listen, O Vema, dear ...when the body of all: ...ith it. 277.

272. पलुकुमन्न नेल पलुककयुन्नावु?, पलुकु नन्नुगूर्चि प्रबलवाक्कु ।
पलुकुमय्य नीदु पलुकु ने नेरिगेद, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ब्रूहीत्युक्तो न किं ब्रूषे? ब्रूहि मां प्रबलं वचः ।
ब्रूह्यार्य! वेम! ज्ञास्यामि भवदीयमहं वचः ॥२७२॥

When I cry "speak, O God," "why speakest thou not? O speak to me, and powerfully! speak, O father, surely I shall recognize thy voice." 272.

273. निन्नु जूचेनेनि दन्नु दा मरचुनु, तन्नु जूचेनेनि निन्नु मरचु ।
नेविधमुन मनुजुडेरुगु निन्नुनु दन्नु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ॥

त्वद्विस्मृतिस्स्यात्स्वालोके त्वदालोके स्वविस्मृतिः ।
कथं वेम! विजानाति? त्वां चात्मानं च मानवः ॥२७३॥

While he looks to thee, O God, he forgets thee. How shall a man learn to know himself and thee? 273.

268. तेवि पोकमुंदे जीववस्तुवुलिच्चि, जीवि निलुपवलयु जीवमुग ।
विट्टु गेलुवेनुक जीववस्तुवुलेल विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कामम् जीववस्तूनि दत्वा जीवं तु धारयेत् ।
कंच वी । ततो वेम! किं फलं जीववस्तुभिः ॥२७४॥

When
her flowin the spirit depart give vital medicines
from lovir he soul in life; but when the soul hath
o what end are reviving remedies? 274.

275. कल्ल निजमु रेंडु करकण्ठु डेरुगुनु, नीरु पल्लमेरुगु निजमुगानु ।
तनयुनि जननंबु तल्लि ता नेरुगुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्यासत्ये नीलकण्ठो वेत्ति वारि च निम्नताम् ।
पुत्रस्य जननं माता वेम ! जानाति हि स्वयम् ॥२७५॥

Truth and falsehood the great spirit alone knows: water alone truly knows the declivity and the rising ground; and the mother alone knows the generation of her son and who is his father. 275.

276. माटलेल्ल गल्ल मनसुदोंगरिक मिं, केटिप्राण मिंक नेटिब्रतुकु ।
माट सत्यमैन मरि शतायुष्यंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मृषा वचांसि सर्वाणि वेम ! चौर्यं तथा मनः ।
कियान् प्राणः ? कियान् जीवः ? शतायुर्वचने ऋते ॥२७६

All their words are a lie, their whole heart is set on fraud. To what end then is soul any longer? of what good is life? If thy word be truth, this is hundred additional years of life. 276.

277. चमुरु गल्गु दिव्वे सरवितो मंडुनु, चमुरुलेनि दिव्वे समसिपोवु ।
तनुवु दीरेनेनि दलपु दोडने तीरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्वलेत् स्नेहयुतो दीपः गतस्नेहो विनश्यति ।
वासनाक्षयतो वेम ! जन्मनाशो भवेद्ध्रुवम् ॥२७७॥

A lamp, if supplied with oil, flames meetly: a light devoid off oil expires. Thus when the body ceases to live our thoughts perish with it. 277.

278. पापमनग वेरे परदेशमुनलेदु, तनदु कर्ममुलनु दगिलियुंडु ।
कर्मतंत्रिकाक कनुकनियुंटोप्पु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पापोनाम पृथङ्नास्ति विदेशे वेम ! कश्चन ।
स्वकर्मतन्त्र एवातो न स्यात् कर्मवशो नरः ॥२७८॥

what is called sin does not pertain to any peculiar place; it is attached to (or mingled with) our own acts. It is better, then, to keep one's eyes open, than to be a laborious performer of meritorious works. 278.

279 वेल्लिदच्चुनाडु मल्लिपोयेडुनाडु, वेंटरादु धनमु कोंटुबोडु ।
तानु नेडबोनो! धन मेडबोवुनो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सह नायाति जनने न नयेत् मरणे धनम् ।
कुत्र गच्छेत्स्वयं वेम ! कुत्र गच्छेदहो धनम् ॥२७९॥

When he departs this life his riches follows him not, neither when he returns in another transmigration; when he again dies he carries not his wealth with him: where does he go and where does his wealth go? 279.

280. बोंदि येवरिसोम्मु पोषिंप बळुमारु, प्राणमेवरि सोम्मु भक्तिसेय ।
धन मदेवरिसोम्मु धर्ममे तनसोम्मु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कस्य देहं पोषयितुं कस्य प्राणास्तथावितुम् ।
कस्य वित्तं गोपयितुं वेम ! धर्मस्स्वकं धनम् ॥२८०॥

Whose is the body that we should continually nourish it? Whose is the soul that we should be devout to save it? Whose is our wealth? Virtue alone is ours! 280.

281. उसुरुलेनि तित्ति यिसुमंत यूदिन, बंचलोहमुलुनु भस्ममौनु ।
पेद्द लुसुरुमन्न वेनुमंट लेगयवा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमाप्राणा छमभस्त्री श्वसेच्चेत् लोहपञ्चकम् ।
भस्मीभवति निश्वासैः नोद्यन्त्यर्चींषि किं सताम् ॥२८१

By the groaning of a buffalo hide bellows (in the world) the five metals are calcined: when good men grieve, will not a great flame arise to heaven? 281.

282. चेडुवानि मिगुल जेरचुनु दैवंबु, चेडुपडडु वानि कापदैन ।
जेडिन चेनुजूचि योडयडु मेच्चुना ? विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

भ्रष्टान् भृशं भ्रंशयते विधिर्विपदि नोद्धरेत् ।
नष्टं सस्यं किमुद्वीक्ष्य स्वामी वेम! प्रशंसते ? ॥२८२॥

Utterly does the Deity destroy the wicked. God does not interpose if evil befall him. Will the king be pleased at seeing a barren field? 282.

283. एक्कुडैन याश लिनुमडियुंडगा, दिक्कवट्टि नरुडु तिरुगुचुंडु ।
कुक्कनु वले नाश कूचुंडनीय्यदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अत्याशाग्रस्तहृदयो भ्रमते विमतिर्नरः ।
आशा शुन इव स्वास्थ्यं पुंसो वेम! न यच्छति॥२८३॥

When his passions are redoubled, a man is seized with madness and roams the earth. Cupidity makes a man as restless as a dog. 283.

284. तत्त्व मेरुगुवाड्रु दैवंबु नेरुगुनु, सर्वकाममुलनु जंपजेयु ।
गदलि म्रिगुवाड्रु गरळंबु म्रिगुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यस्तत्त्वज्ञस्स दैवज्ञः सर्वकामान् व्युदस्यति ।
योत्ति रम्भाफलं वेम ! स तु ग्रसति किं विषम् ? २८४॥

He who knows the truth knowss the divinity, and this will enable him to slay all his lusts. Will he who has swallowed a delicious plantain swallow bitter Venom? 284.

285. नीरुळमीद बुग्ग निलचिन यप्पुडु, तल्लु वेगवच्चि ताकुचुंड्डु ।
विडेड्डुकुंड किंत विश्रांति पड्डुदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

याव न्न वीचयो घ्नन्ति तावत्तोयेषु बुद्बुदः ।
भिद्यमाने घटे मूढा भ्रमन्ते वेम ! सर्वशः ॥२८५॥

When a bubble stands on water, a rapid rush in passing destroys it. Alas! what affection man feel for the frail earthen vessel of the body. 285.

286. हेमकारविद्य नेरिगिन वारेल्ल, वेतलबडनियट्लु विद्यचेत ।
तत्त्व मेरुगु वेन्क तनकु जिंतेलरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यो हेमकारविद्यां तु वेत्ति न व्यथते हि सः ।
जानन्ति विद्यया तत्त्वं ये तेषां वेम ! का व्यथा ॥२८६॥

Like as all those who comprehend the science of alchymy by reason of that skill suffer no more sorrows, so when thou hast learnt the truth thou shalt no more grieve. 286.

287. जीवभाव मेरुग नेडदेन्नटिकिनि मति, दैवमुनु नेरुंग दनकु बुद्धि।
तेज मुदयमोंद दिमिरंबु निलुवदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जीवभावे तु विज्ञाते वेम ! न भ्रंशते मतिः ।
ज्ञाते दैवे रमेत् बुद्धिः तेजस्युत्थे गतं तमः ॥२८७॥

If thou knowest the nature of life, and that it consists in the temporary union of soul and body, never shall thy mind perish in delusion. If thou knowest the deity, wisdom shall shine within thee: after the light hath arisen darkness shall no more remain. 287.

288. परुस मिनुमुसोकि बंगारमैनट्लु, कप्पुरंबु ज्योति गलिसिनट्लु ।
पुष्पमंदु वावि पोसगिन ट्लगु मुक्ति, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

वेमाऽयस्स्वर्णतामेति स्पर्शेण स्पर्शवेधिनः ।
कर्पूरं ज्योतिषि सुमे गन्धो मुक्तिश्च तादृशी ॥२८८॥

As iron by touching the Philosoher's stone becomes gold: like as camphor unites with the lamp, and both become fire; or like as the odor in a flower is united therewith, such is absorption: It consists in the uniting of our soul with the Divinity. 288.

289. जपमु बाह्यपूज जालजेसिनपिद्प, गपटमु विडलेक कष्टनरुलु ।
मुक्ति नोंदलेक मुनिगिरि तममुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जपं च बाह्यपूजां च कृत्वात्यन्तमनन्तरम् ।
न त्यजन्तश्छलं वेम ! मग्नास्तमसि बन्धिताः ॥२८९॥

After much meditation and external worship wicked men, who cease not from hypocrisy, are unable to attain be atitude, and sink into darkness. 289.

290. ऊर्ध्वलोकमंदु नुचितकर्मंबुन, रूपमेमि लेक रूढिजोन ।
परमयोगि चूचु परमात्मु डितडनि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यथोचितं चोर्ध्वलोके निराकारं निरन्जनम् ।
परमात्माऽयमित्येवं वेम योगी समीक्षते ॥२९०॥

In the world above, after finishing his holy course, the perfected saint shall in reality behold the great spirit, devoid of all form and say this is He! 290.

291. दान मोसगुकन्न देनंबु मरि हेच्चु, देवगानमुकन्न देलिवि हेच्चु ।
तेलिविकन्न नास देगवेसिनदि हेच्चु विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

श्रेयो दानादिह ध्यानं ध्यानात् ज्ञानं विशिष्यते ।
ज्ञानादाशापरित्यागः सर्वधा वेम ! चोत्तमम् ॥२९१॥

Meditation is of superior merit to the bestowing of gifts as understanding is superior to meditation; and to cut off our lusts is superior even to understanding. 291.

292. गालिलेनि दीपकलिकचंदंबुन, नल्लु सुल्लु लेनि जलधिरीति ।
निश्चलात्म युंडु निर्विकारंबुन, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यथा दीपो निवातस्थः यथा निर्वीचिरम्बुधिः ।
तथैवात्माऽचलो वेम ! निर्विकारतया स्थितः ॥२९२॥

Like to the flame of a lamp that is placed out of the wind-like to the ocean free from defiling whirlpools- is the unagitated soul when free from change, This is named beatitude. 292.

293. కలుష మెల్ల దెలియ దలంపులకు మూల, మరయ తత్త్వమెల్ల నాత్మబుద్ధు।
తెలిసినందుకు మరి ధీరుడు కావలె, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

ज्ञाते समस्ते कलुषे मूलं वेम ! शिरोनतेः।
सर्वं तत्त्वं चात्मजातं ज्ञात्वा धीरो भवेन्नरः ॥२९३॥

Know that sin is always the cause of dropping the head; that all true good originates in the spirit, but to comprehend this requires much firmness. 293.

294. అడవిదిరుగలే దదాకాశమున లేదు, అవని దీర్థయాత్రలందు లేదు।
ఒడలు శుద్ధిజేసి యొడయని జూడరా, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ!॥

नारण्येनान्तरिक्षे वा नोर्व्यां नो तीर्थभूमिषु।
पश्य शुद्धां तनुं कृत्वा वेमान्तस्स्थं विभुं शिवम् ॥२९४॥

Though we roam the wilds, sanctity is not in them; nor is it in the sky; nor on earth, in the confluence of holy streams. Make thy body pure and thou shalt behold the king. 294.

295. కప్పురంపు మనసు గాంక్షించు యోగికి, జ్ఞానదీపశిఖయు దా నదించు।
గానవచ్చు నాత్మ క్రమమాణమై నిచ్చ, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ! ॥

कर्पूरसदृशं चित्तं कांक्षिणो वेम ! योगिनः।
ज्ञानदीपशिखा भाति तयात्मा परिदृश्यते ॥२९५॥

The devout man who longs for a heart pure as camphor, shall himself shine as the flame of the lamp of wisdom. By the gradual progress of his soul shall he attain his desire. 295.

296. इंद्रियमुलचेअनेगोंदुचुंडेडु, वेरिमनुजु डेल वेदकु शिवुनि ।
इंद्रियमुल रोसि यीशुनि जूडुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

इन्द्रियैस्स व्यथो मत्तः किमन्वेष्टि सदाशिवम् ? ।
इन्द्रियाणि तिरस्कृत्य पश्य वेम ! परात्परम् ॥२९६॥

Why should the fool, who is still agitated by his lusts, seek after God? Forsake your passions, and ye shall see him. 296.

297. कडुपुनिंड सुधनु प्रममुतो द्राविन, बालमीद नेल पारु मनसु ।
तत्त्वमेरुगुवेनुक तदितर मेटिकि ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुक्षिपूर्त्यै सुधां पीत्वा क्षीरं स्मरति किं नरः ? ।
तथा ज्ञाते वेम ! तत्त्वे तदन्येन ततश्च किम् ? ॥२९७॥

If one have drunk his belly full of nectar, how should his mind run upon milk? When we know the divine essence, to what end are other beings? 297.

298. उत्तमोत्तमुडगु नुचितज्ञु डिलमीद, महिमजूपुवाडु मध्यमुंडु ।
वेषधारि युदरपोषकु डधमुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सर्वोत्तमस्त्वौचितीज्ञः मध्यमस्सिद्धिदर्शकः ।
कुक्षिम्भरिर्वेषधारी वेमाधम इतीर्यते ॥२९८॥

The best of the excellent on earth is he who knoweth the truth; he who displays his own greatness is in the middle state and he who wears a religious garb to nourish his belly is the lowest of all. 298.

299. मनसुनंदु मुक्ति मलयुचुनुंडग, मनसु नेरुगलेक मनुजु लेल्ल ।
मनसु नणचलेक मायमै पोदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मुक्तिरस्ति मनस्येवमजानन्तो मनो नराः ।
अशक्ताश्च मनो रोद्धुं वेम ! नश्यन्ति सर्वशः ॥२९९॥

Though the principlss in which beautitude originates exist in our own heart, all men who are unable to know their hearts, and to restrain their minds, vanish in death. 299.

300. मनसुमुक्तियनुचु मदिनेरुंगगलेरु, मनसुचेत दगिलि नायमैरि ।
मनसु शुद्धमैन मर्मज्ञुडगु योगि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न जानाति मनो मुक्तिरिति तेनैव मोहितः ।
नश्येच्चित्तं यस्य शुद्धं योगी वेम ! स मर्मवित् ॥३००॥

They cannot learn that the heart is the source of perfection; they are entangled in their lusts and perish; he who is converted into pure mind is the saint who knows the great secret. 300.

301. मदि नेरिगिनवानि महि गानमेंदुनु, मदिनेरुंगु नरुडु महिनि नरुदु।
वेदकि तनुवुलोन वेड्कतो निनु जूचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

न पश्यामो मानसज्ञं मनो वेत्तेह दुर्लभः ।
वेमान्विष्य तनौ सम्यक् स त्वां पश्यति निश्चलः ॥३०१

Nowhere do we see one who knows his own heart: he who knows his heart is rarely found. If he search, he shall with joy find thee, O God, even in the body. 301.

308. सज्जनमुल चेलिमि चालिंपगारादु, प्रकृति नेरुगकुन्न भक्तिलेदु ।
पलुन लेट्टिरीति भक्ति निश्चुदुरया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न त्याज्यं साधुसाङ्गत्यं अज्ञात्वा प्रकृतिं नृणाम् ।
भक्तिर्नास्ति कथं मूढा भजन्ते वेम ! तं शिवम् ॥३०८॥

Cease not from friendship with the good: till we understand our fallen nature, we have no faith; how shall a sinner attain firmness in faith? 308.

309. इट्टिकनुल ब्रह्म मेट्टु चूडगवच्चु ?, चूचु कनुलु वेरु चूपु वेरु ।
चूपुलोन नुंचि चूडंगवलवदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कथं ब्रह्म दृगक्षिभ्यां संद्रष्टुं वेम ! शक्यते ।
पृथक् तदक्षिदृष्टिस्स्यात् अन्तर्दृष्ट्या तदीक्षयेत् ॥३०९॥

with such eyes as these how can we view the Deity? the eyes that see him are different, the vision is diverse. Must not we look to him with an internal eye? 309.

310. दूलमुलनुबोलु दुरवस्थलनु नेलु, रोसि याशलन्नि कोसिवेसि ।
वासनल देलिसिन वाडेपो ब्रह्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दुरवस्थास्स्थूणतुल्या हित्वाशापाशवर्जितः ।
वासना यो विजानाति वेम ! ब्रह्म स कथ्यते ॥३१०॥

He who hates all these evil periods of life that are burdensome as a beam; and who cuts off all his passions; who knows the true value of his feelings, he (go to) is become enduced with the divine spirit. 310.

311. माटलाड वेरे मनसुकोलदि वेरे, ओडलिगुणमु वेरे योज वेरे।
एट्लु कलुगुमुक्ति ? येलागु तनलागु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

वचो भिन्नं मनोभिन्नं गुणोभिन्नस्तथा स्मतिः।
कथं वा लभ्यते मुक्तिः ? कथं वेम ! स्वपद्धतिः? ॥३११

Talking is one thing, and the temper of the mind is another; the qualities of the body tend one way, and our intention another! How shall we attain salvation and what path is this we are pursuing? 311.

312. वेलदिचक्कदनमु वेरवैन यीडुनु, दिमुनिकरुणलेक वितगनुंडु।
नीदु करुणलेक नेर्पुलु कोरतावु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अप्रसन्ने विभौ तन्व्याः वृथा रूपं नवं वयः।
नैपुणी वेम ! मर्त्यस्य नाभाति तत्कृपां विना ॥३१२॥

As the beauty of a woman and her lovely bloom; if devoid of grace in her husband's eyes, are all unprofitable; so, devoid of thy grace, all our skill is fruitless! 312.

313. एंतकष्टमुंडु नंतपापपुचिंत, चिंतचेत मिगुल जिवुकु मनसु।
चिंतलेकयुन्न जेडनि संपद जूचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यावत्कष्टं पापचिन्ता तावती वेम ! चिन्तया।
मनो जीर्यति निश्चिन्तः पश्येत् भूतिमनश्वराम् ॥३१३

In proportion to a man's difficulties are his wicked devices; by such thoughts the mind is much weakened; if devoid of anxiety, he possesses an imperishable treasure. 313.

314. पंडवेळ चीकटेक्मै युण्डुलु, निंडुकुंड नीरु निलिचियुंटलु ।
बंडिनि परमात्मतत्त्वंबु देलियुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यथातपे तमो लीनं यथा कुम्भे स्थितं जलम् ।
तथा व्याप्तं वेम ! विष्वक् तत्त्वं तु परमात्मनः ॥३१४॥

Like as when the sun shines clearly, the drakness hides itself; and as when clear water fills a vase; so fully and clearly let us comprehend the essence of the supreme spirit. 314.

315. इंटिलोनि धनमु 'इदि नादि' यनुचुनु, मंटिलोनदाचु मंकुजीवे ।
कोंदुबोडु वेंट गुलकासैननु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

'इदं ममेति' यद्गेहे धनं तत्सर्वमेवच ।
निक्षिपेन्मृदि वेमाज्ञो नान्ते नयति काकणीम् ॥३१५॥

The wicked wretch considers the wealth in his house as his own for ever, and hides it in the earth; yet he cannot carry a cauri or a farthing with him when he dies. 315.

316. देशवेषमुलनु देटसेयक देवु डात्मलोननुंडु ननगि पेनगि ।
वेस मरसिचूड प्रासंबुकोरकया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देशवेषं न विज्ञेया ह्यात्मन्यन्तर्गतो विभुः ।
आवश्यकत्वं वेषस्य ग्रासार्थं वेम ! केवलम् ॥३१६॥

God regards not our country or our garb; he dwells in the soul, intimately entwined there with; an assumed garb is merely worn for the sake of the belly. 316.

317. पर्वतवनवासि परिणाममवर्तन, कूपवासि केट्लु गुरुतुपडुनु ? ।
ब्रह्ममिच्छु वैंट ब्रकुनु डरुगुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

परिणामदशा शैलवासिनः कूपवासिना ।
ज्ञायते कथं ? मन्त्रः किं योगीन्द्रमनुगच्छति ? ॥३१७॥

How can the conduct-so different from his own-of the hermit who abides in the mountains and wilds be comprehended by him who dwells in the pit of secularity? Will the natural man follow after him whose practice is godlike? 317.

318. अल्पसुखमुलेल्ल नाशिंचि मनुजुंडु, बहुलदुःखमुलनु बाधपडुनु ।
परसुखंबुनोंदि ब्रतुकंगनेरडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अभ्यर्थ्याल्पसुखान्यज्ञो व्यथते बहुदुःखभाक् ।
परमं तु सुखं लब्ध्वा जीवितुं वेम ! नार्हति ॥३१८॥

The man who longs after trifling comforts suffers the grief of many sorrows; it is out of his power to attain the highest of bliss, and live for ever. 318.

319. कडगि वट्टियास कडतेरनीयदु, इडुमलंदुवेट्टि यीड्चुगाति ।
पुडमि जनुल भक्ति पोडमंगनीयदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

व्यर्थाशा तरणोपायवारिणी कष्टकारिणी ।
वेमाथ भुवि मर्त्यानां स्याद्भक्त्युदयरोधिनी ॥३१९॥

Vain desire suffers not to attain our end; it only plunges us in troubles, and drags us al[illegible]
it prevents faith from being born in men.

820. धर्म मरसिपूनि धर्मराजादुलु, निर्मलंपुबौढि निल्पुकोनिरि ।
धर्ममे नृपुल्कु दारकयोगंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

प्रतिष्ठां धर्ममाश्रित्य धर्मराजादयो ययुः ।
योगस्तारक इत्याहुः धर्म वेम ! मनीषिणः ॥३२०॥

By practising what was right, did Dharma Raj and other warriors maintain their spotless heroism. Righteousness is to all rulers and means of attaining salvation. 320.

821. दानमुलनुजेय धर जेतुलाडक, बहुधनंबु गूर्चि पातिपेट्टि ।
तुदकु दंडुगनिडि मोदलुचेडु नरुडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अनिच्छन् दातुमर्थिभ्यो सञ्चित्य बहुलं धनम् ।
वेमान्ते नष्टसर्वस्वः पामरो नश्यति ध्रुवम् ॥३२१॥

He will not move his hands to bestow gifts; he collects much wealth, and buries it ultimately he shall pay penalty; the man shall be ruined root and branch. 321.

322. विनु विवेकमनेडु वितगोड्डलिचेत, नल यविद्ययनेडु नडवि नरिकि।
तेलिवियनेडु गोप्पदीपंबु चेपट्टु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शृणु वेम ! विवेकाख्य कुठारेणाद्भुतेन वै ।
अविद्याख्याटवीं छित्वा गृहाण ज्ञानदीपिकाम् ॥३२२॥

Hear! if with the admirable axe discrimination, thou cut down the forest of ignorance, holding in thy hand the great lamp that is called understanding. then shalt thou see perfection. 322.

323. पालनीरुक्कमु परग हंस येरुंगु, नीरुपालक्कमु नेमलि केल ? ।
अज्ञुडैन मनुजु डल शिवु नेरुगुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्षीरनीरक्रमं हंसो जानाति न शिखावलः ।
अज्ञः कथं विजानाति ? वेमेह परमं शिवम् ॥३२३॥

The swan alone can distinguish water when mingled with milk; how should the peacock distinguish these fluids? And how shall the ignorant man discern the deity from his own works? 323.

324. कन्नुलंदु मदमु कप्पि कानरुकानि, निरुडु मुंददटेडु निन्न मोन्न ।
दग्धुलैनवारु तमकंटे दक्कुवा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पश्यन्तोऽपि न पश्यन्ति मदान्धा वेम ! वै मृताः ।
ह्यः परह्योगतेऽब्दे तत्पूर्वे न्यूनाः किमात्मनः ? ॥३२४॥

They cover their eyes with fatness, and cannot see; but are those who were burnt on the funeral pyre (last year, or the year before; yesterday, or the day before) inferior to these, so blind in their pride? 324.

325. एरुदाटि मेट्टकेगिनपुरुषुंडु, पुट्टि सरकुगोनक पोयिनट्लु ।
योगिपुरुषु डेल नोडलु चाटिंचुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नदीं तीर्त्वोन्नतं देशं प्राप्तो नाद्रियते प्लवम् ।
योगारूढः पुमान् वेम ! किमर्थं गणयेत्तनुम् ॥३२५॥

The man who has crossed a river and reached the shore cares no longer for the hide-sewn boat; why should the man who has attained happiness trouble himself about the body? 325.

326. मट्टिकुडवंटि मायशरीरंबु; चच्चु; नेन्नडैन जावदात्म ।
घटमुलेन्नियैन गगनंबदेकमे; विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

म्रियते मृद्घटसमा तनुरात्मा न कर्हिचित् ।
पृथग्घटा वेम ! घटा एकरूपो विहाय सः ॥३२६॥

This false body, like an earthen vessel, will die: never shall the soul die; however many vessels there be, there is but one expanse into which they are ultimately resolved. 326.

327. मा यनुचेरसाल मन सनुगोलुसु, भेदमनेडु बोंड बेरसियुंडु ।
इट्टि बद्धजीवि केन्नडु मोक्षंबु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मायाकारा मनः पाशः भेदबुद्धिस्तु शृङ्खला ।
एतैर्बद्धस्य जीवस्य वेम ! मोक्षः कदा भवेत् ॥३२७॥

We are imprisoned in delusion; our inclinations are as chains; empty distinctions are the shackles attached to us; when shall be the delivernce from this life of bondage? 327.

328. एरुककन्नु सुख मेल्लोकमुन लेदु, एरुक नेरुग नेरवनि केरुकलेदु ।
एरुकसाटि येरुके येरुकये तत्वंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञानतुल्यं सुखं नास्ति ज्ञानं वेम ! न वेत्त्यते ।
ज्ञानस्य सादृश्यं ज्ञानं हि ज्ञानं तत्त्वं हि केवलम् ॥३२८॥

In no world is there a blessing greater than wisdom: none possesses wisdom but he who recognizes its value. Knowledge is comparable to itself alone, wisdom is (tated) the chief good. 328.

329. काकुंट देलिय नुत्तमयोगंबु, मनसंबु कलिमि मध्यमंबु ।
आसनादिविधुले यधमयोगंबुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मौनं स्यादुत्तमो योगः मध्यमो मानसे स्थितिः ।
आसनादिविधानैस्तु वेम ! योगोऽधमस्स्मृतः ॥३२९॥

Quietism is the highest means of attaining absorption; the possession of intellect is the middle grade; postures and other superstitious rites are the lowest degree of worship. 329.

330. मनसुनु निग्रहिंचि मनसुलो सुखियिंचि, कडकु मोक्षपदमु गनुनुवाडु।
चेट्टुवेट्टफलमु चेकूर्कुदुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

धृत्वा जित्वा मनस्तस्मिन् यस्सुखी मुक्तिमेति सः ।
उप्तवन्तस्तरुं वेम ! न किं गृह्णन्ति तत्फलम् ॥३३०॥

He who undertakes to suodue his heart shall find comport therein: at last he shall see the abode of beatitude (mocsha) shall not he who plants a tree obtain its fruit? 330.

331. माटलाडवच्चु मनसु निल्पगरादु, तेलुपवच्चु दन्नु देलियरादु।
सुरियबट्टवच्चु शूरुडु गारादु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शक्नोति वक्तुमन्येषामक्षमश्च प्रबोधने ।
शक्तः कृपाणग्रहणे वेम ! शूरो भवेन्न हि ॥३३१॥

It is easy to talk, but hard restrain to the mind; we may teach others, but cannot ourselves understand; it is easy to lay hold on the sword, but hard to become valiant. 331.

332. गुरुवु चिल्लगिंज कुंभ मीदेहंबु, आत्मकलुषपंक मडुगुबट्ट ।
तेलिसि विरिसेनेनि दिव्यामृतमु तेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

गुरुः कतकबीजं स्यात् अघः पङ्कस्तनुर्घटः ।
तत्पङ्काधःप्रापणात् स्यात् वेम! ज्ञानसुधोदयः ॥३३२॥

The teacher is the clearing nut; the vessel is this body; if the impurities of thy soul sink like mud; through this separation, caused by wisdom, shall divine nectar be produced. 332.

333. जीवि लोननुंडु स्थिरमुनु गानक, तिरुगु नस्थिरंबु वरुस नम्मि ।
स्थिरमु नस्थिरमुनु देलिय जीविकि मुक्ति, विश्वदाभिराम विनुरवेम!

वेमान्तस्थस्थिरं जीवी नोद्वीक्ष्य बहिरस्थिरम् ।
विस्रभ्याटति मुक्तिस्स्यात् स्थिरास्थिरविदो ध्रुवम् ॥

Unable to perceive the immortality of the soul that is within the living body. he wanders, trusting to that which is unstable; our final happiness (mucti) depends on knowing what is eternal and what is temporal. 333.

334. गतमु जूनमंटे कलगन्न यर्थंबु, नडचुकालमेमि नम्मराद़ु ।
क्षणमुलोनि ब्रतुकु संसारविभ्रांति, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

गतं स्वप्नार्थसदृशं वर्तमानं न विश्वसेत् ।
क्षणं हि जीवितं वेम! भ्राम्यते भववर्त्मनि ॥३३४॥

If I say "let me view the fast" it is like a thing seen in a dream: neither can I rely on the time now passing: our attachment to our earthly connections lives but for a moment. 334.

335. तानेवरु नेवरु? तनवारन नेवरु?, तेलिसितेलियलेरु तिक्कलु ।
मरय बसिरिकायपुरुगुपद्धति गाग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

को नामात्मा के स्वकीयाः विदित्वा न विदन्ति हि ।
कुधियो वेम! नश्यन्ति कार्पासकृमयो यथा ॥३३५॥

What mean we by "self" or our own people? knowing, they know not, the madmen! they live like silk worm in a cocoon seemingly secure but in reality helpless. 335.

336. चच्चे, चच्चेननुचु जावुकु वगचेड्डु, दीननरुलनेरिं देलुपराडु ।
प्राणिकरय मृत्युबन्धंबु लुंडुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ये ममार ममारेति शोचन्ते तद्विमूढता ।
किं वाच्या? प्राणिनां वेम! कुतो बन्धः कुतो मृतिः ॥

He grieves for death, crying, "He is dead! He is dead!', the folly of miserable men cannot be told; what, is the soul subject to the bounds of death? 336.

337. जननमरणमुलकु सरिस्वतन्त्रुडु काडु, मोदटगर्तकाडु तुदनुगाडु ।
नडुम गर्तननुट नगुबाटु कादोको!, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जनने मरणे वेम! न स्वतन्त्रो हि मानवः ।
आदौ न कर्ता नान्ते च मध्ये कर्तेति दुर्भ्रमः ॥३३७॥

Neither in his birth or at his death is he free; he is the disposer neither of his origin or his end Is it not ridiculous to talk of lordship in his intermediate life? 337.

३३८. ब्रह्ममेडनचुचु बलुमारु नंदुरु, वेर्रिमूर्खजनुलु विध मेरुगक ।
ब्रह्म मन्निटंदु बरिपूर्णमै युंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

क्वेदं ब्रह्मेति बहुधा प्रपलंत्युन्मदा जडाः ।
सर्वत्र परिपूर्णं हि ब्रह्म वेम! विराजते ॥३३८॥

Mad and idiotice are those whose perpetually enquiring where the deity resides: God dwells in al: things in his complete fulness: 338.

३३९. पसुलवन्ने वेरु पाल्लेल्ल नोकटे, पुष्पजातिवेरु पूज योकटे ।
दर्शनंबुवेरु दैवंबदोकटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पशुवर्णाः पृथक्क्षीरमेकं वेम! सुमाकलेः ।
जातिर्भिन्नापि पूजैका दैवमेकं स्मृतिः पृथक् ॥३३९॥

Kine are of divers colors, but all milk is alike; the speciers of flowers vary, yet all worship is one; systeme of faith are different, but the deity is one. 339.

३४०. पनितोडवुलुवेरु बंगार मोकटे, परग घटमुवेरु प्राणमोकटे ।
यरय विंडलु वेर दाकलियोकटे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भूषणानि पृथग्वेम! हेमैकं स्याद्घटाः पृथक् ।
एकः प्राणो भोजनानि पृथगेका बुभुक्षता ॥३४०॥

Worked chasings are various, but all gold is the same; these earthly tenements vary, but the soul is one; yiands are many but hunger is always the same. 340.

341. कानलेडु नुदुरु कर्णमुल् वीपुनु, मेरुगु गानलेडु मेलिमीद ।
तन्नु गानलेडु तत्व मेमेरुगुनु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नेक्षते निटलं कर्णौ पृष्ठं केशांश्च मूर्धनि ।
नात्मानं वेत्ति किं वेम! तत्त्वं जानाति बालिशः ॥३४१॥

We cannot see our own forehead, our ears, or our backs; neither can we know the hairs of our head; if a man knows not himself, how should he know (tatwam) the deity? 341.

342. तिरिगितिरिगि नरुडु मरलुकोनुटेकाक, अंदुवलन नेमि यासलेदु।
अंतरात्मनिलुपु नंडेपो ब्रह्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मोहजाले मुहुर्वेम! सक्तो भवति दुर्मतिः ।
ततः फलं न किंचित्स्मात् आत्मन्येव ब्रह्म केवलम् ॥

A man roams and rambles, and turns back unsatisfied; he has therein obtained nothing his heart desires; he who has fixed unalterably his inmost heart, go to, he is the divinity. 342.

343. चित्तमनेडु वेरु शिथिलमैनप्पुडे, प्रकृतियनेडु चेट्टु पडुनु विदप।
कोर्कुलनेडु पेद्दकोम्म लेंडुनुगदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

शिथिले चित्तमूले स्यात् पतितः प्रकृतिः द्रुमः ।
शुष्यन्ति हि ततो वांछाशाखा वेम! चिरस्थायाः ॥३४३॥

When the mind, which is the root, decays, the tree of our mortal nature falls; then are its great boughs, the affections dried up. 343.

344. तिट्टिकोट्टिरेनि दिरिगि माटाडक, ऊरकुन्न जूड नुर्विमीद ।
बाड्गुबरमात्म बणिपश्चयमा !, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

दूषितस्ताडितो वापि यत्किंचिदपि चाब्रुवन् ।
तूष्णींभावं गतो वेम! परमात्मेति वर्ण्यते ॥३४४॥

He who, though reviled or struck, returns it not but remaineth unagitated; behold, on earth he is already become the great spirit; can we fitly describe his perfections? 344.

345. कल्मषंबुपोक कन्पिच देंदुनु, रूप मेव्वरिकिनि रूढितोड ।
तामसं बुडिगिन दगगल्गु ज्ञानंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अनिर्गते हि कालुष्ये न रूपं द्योतते ध्रुवम् ।
तमस्यपावृते वेम! ज्ञानं नूनं प्रकाशते ॥३४५॥

Unless impurity be removed, to no one can the divine image become truly visible; when passion leaves thee, wisdom shall be thine. 345.

346. नीटिलोनव्रात निलुवकयुन्नट्लु, पाटिजगतिलेदु परमु लेदु ।
माटमाटकेल्ल सनमु कोरुचुनुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जले रेखा स्थिरा न स्यात् तथेह च परे सुखम् ।
मनो मुहु र्मुहुर्वेम! कामिता न्यभिवांछति ॥३४६॥

Like as what is written in water remains not, so are all the blessings of this life unstable: why does the empty heart desire word upon word? 346.

347. दोंगतेलिविचेत दोरकुना मोक्षंबु ?, चेतगानिपनुल जेयरादु ।
गुरु डनंगवल्दु गुणहीनु डनवले, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मिथ्याज्ञानेन किं मुक्तिर्लभ्यते? वेम! दुष्क्रियः ।
न वक्तव्यो गुरुरिति गुणहीन इतीर्यते ॥३४७॥

Can salvation be attained by him who is false hearted? Labour not in works that are fruitless; the fool that thus acts shall never be called a teacher. 347.

348. आशल देगगोसि यनलंबु जल्लार्चि,गोचि बिगियबेट्टि कोप मडचि ।
गुट्टु मीरवाडु गुरुवुकु गुरुवुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कौपीनवन्तश्छिन्नाशाः प्रशान्ता गतमन्यवः ।
वेमातीतरहस्या ये गुरूणां गुरवो हि ते ॥३४८॥

He who has cut off his desires, who has quenched the fire of passion, who has bound up his loins, and crushed all anger; he who has attained to the great secret is the teacher of teachers. 348.

349. आश लनेडुत्राळ्ळ नमर गोयगजेसि, पारवैनगानि परमुलेदु ।
कोवकु तिडियाश जिक्कि चच्चिनयट्लु,विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आशापाशान् भृशं छित्वा न विसृज्य परं न हि ।
आहाराशावशो वेम! मूषिको म्रियते खलु ॥३४९॥

Unless thou cut away the cords of desire and cast them off, there is no heavn for thee; thou shalt perish like a mole ensnared by the love of food. 349.

350. सूक्ष्मरूप मेरिगि सुख मोंदगलेक, बहुळमुगनु जदुवु बड्डुचुनरुलु।
चावुने टेरुगनि चदुवेल जदुवडो !, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सूक्ष्मरूपमविज्ञाय सुखमप्राप्तुवान्युवा ।
बह्वधीते वेम! विद्याममृतां न पठेत्कथम् ॥३५०॥

A young man who is unanle to see the recondite form of God can enjoy no comport, but studies excessively; why does he study that which would teach him how to die. 350.

351. तनु वदेवरिसोम्मु तन दनिपोषिंप,धन मदेवरिसोम्मु दाचुकोनग।
प्राण मेवरिसोम्मु पायकुंडगनिल्प, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! भर्तुं स्वीयमिति कस्य स्वं देहमीदृशम् ।
कस्य स्वं द्रविणं गोप्तुं प्राणः कस्यावितुं सदा ॥३५१॥

To whom does your body belong which you nourish so carefully? whose is your wealth that you should hide it? to whom does the soul appertain that it sould not leave the body. 351.

352. जीवि जंपुटेल्ल शिवभक्ति दप्पुट, जीवि नरसिचूड शिवुडुगाडे।
जीवुडे शिवुडनुचु सिद्धमु तेलियुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

शिवभक्तिर्जीववधो जीवोनाम शिवः खलु ।
अभेदं जीवशिवयोः वेम! जानीहि तत्त्वतः ॥३५२॥

All killing of animals is a sin against Siva: consider all animals as forms of the deity; indeed every living creature if sinless is as a God. 352.

353. कोंकणिवु बोव कुक्क सिंगमु कादु, काशिकोव बंदि गजमुगादु ।
वेरुगुणमुवाडु विधुंडु काडथा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न सिंहः श्वा कोंकणगो काशीगो न गजः किटिः ।
पृथग्गुणं गतो मर्त्यः वेम ! योगी न कथ्यते ॥३५३॥

Though he roam to concan no dog will turn into a lion; going to Benares will make no pig an elephant; and no pilgrimage will make a saint of one whose nature is different. 353,

354. ईतकंटेलोतु नेंचंग बनिलेदु, चावुकंटे गीडु जगतिलेदु ।
गोचिपातकंटे गोचिंबु मरिलेदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तरणान्नास्त्यगाधत्वं मरणान्नास्ति दुर्व्यथा ।
कौपीनान्नास्ति दीनत्वं वेम ! किञ्चिदपि ध्रुवम् ॥३५४॥

If you know how to swim, there is no necessity to sound the stram; if you know how to die; there is no grief in world form which suicide will not release you. If you are content with a girdle, no poverty will distress you. 354.

355. जाणलेनयट्टि चपलाक्षतालुल, वलपु कांसि चूचि भ्रमयनेल ? ।
बयलिरूपु लेल्ल बरिकिंपगानेल ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रौढानां चञ्चलदृशां विभ्रमान्वीक्ष्य किं भ्रमैः ?
वेम ! बाह्यानि रूपाणि किं निरीक्ष्य वृथाश्रमैः ॥३५५॥

Why, at viewing the charms of the roguish swimming eye, do we become enamoured of its light? why should we so delight to view all external beauty? 355.

356. तरचु जदुवजदुव दर्कवादमेकानि, दिव्यज्ञान मचट देटपडदु ।
पसिरिकाय पुरुगु पगिदिनि जेडिपोवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

बह्वधीतेस्तर्कवादः न तत्र ज्ञानमव्ययम् ।
कोशकारः कृमिरिव वेम! तादृग्विनश्यति ॥३५६॥

Excessive study leads only to disputatious talking; a man does not hereby attain divine knowledge; he is entangled therein like a silk-worm in its shell. 356.

357. एद्दुकन्न दुन्न येलागुतक्कुव ?, एरुपुलेकपोयि तरिगे विलुव ।
नेर्पेरुगनिवानि नेरयोगियंदुरा ? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कथं न्यूनो बलीवर्दान्महिषो वेम! केवलम् ।
नैश्यमेवात्र हेतुस्स्यादज्ञो योगी विमुच्यते ? ॥३५७॥

In what respect is it that buffalo is so inferior to the ox; what is its price lower because it is not red but black! then let no one be called wise who is devoid of understanding his intrinsic value alone should be considered. 357.

358. सुतुलु सतुलु माय सुखदुःखमुलु माय, संस्कृतियुनुमाय चावुमाय,
मायनुकुर्कित माय गल्पिचिति, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

माया वेम! सुता जायास्सुखं दुःखः भवो मृतिः ।
कल्पितैतावती माया मृषा जीवितसङ्गतौ ॥३५८॥

Sons and wives are a mere delusion; pleasure and pain are a deception a family and affections we feel are unreal: thou hast filled this delusive life with empty forms. 358.

359. सिग्गुभरलमनि सुष्टिलोमलिवारु, वेर्रिवेमनगनि वेरगुपडिरि ।
तनकुमलुगुसिग्गु दैव मेरुंगुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ह्रीमन्तो वयमित्येवं वीक्ष्य वेममसाधिकम् ।
विस्मितास्स्युर्जना वेम! दैवं वेत्ति निजत्रपाम् ॥३५९॥

Those who consider themselves decent and reputable look upon the mad Vemana with astonishment, ah, the deity knows his real humility while he appears only to deride others! 359.

360. तन्नु दा नेरुगडु तानेव्वरिकि नेर्पु, प्राल्लुमालितिरुगु पशुवुकोलुकु।
काह्लुकोरकु कादे ? कर्ममुल्गट्टुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

न वेत्ति स्वयमात्मानमन्येभ्यो बोधते कथम् ? ।
पशुतुल्योऽलसो वेम! बध्नात्यर्थाय कर्मसु ॥३६०॥

Being ignorant of himself, how shall he instruct others? he roams about idly, no better than a brute, and performs religious ceremonies for the sake of pitiful fees. 360.

361. एंतो चदुवु जदिवि येन्निविननुगानि, हीनु डवगुणंबु मानलेडु ।
बोग्गु बालगडुग बोवुना मलिनंबु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

बह्वधीत्य बहुश्रुत्या नैच्यं त्यजति नाधमः ।
क्षीरेण धौतमङ्गारं नैल्यं किं वेम मुञ्चति ॥३६१॥

Let him study what he will, or listen to the holy taxts, the sinner will not relinquish his vile nature. Though you wash a coal in milk, will its blackness be removed? 361.

362. आलुबिड्डलु धन मरयु दलियु दंड्रि, कै मनुजुडु मिगुल गष्टपडुनु।
तनकु नेवरुलेरु तानु ब्रह्मुगन्न, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

पितृभ्यां दारपुत्रेभ्यो धनाय व्यथते नरः ।
वेम! ब्रह्मणि सन्दृष्टे नात्मनस्सन्ति केचन ॥३६२॥

A man labours to gain wealth for the sake of his wife his child, his mother, and his father But if he looked to God, these should no longer. exist so as to agitate him. 362.

363. आस पापजाति यन्निटिकं टेनु, आसचेत यतुलु मोसपोरे ? ।
चूचि विडुचुवारु शुद्धात्मु लेंदुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सर्वेभ्यः पातकिन्याशा मुनयो वञ्चितास्तया ।
वेमाद्वीक्ष्य विमुञ्चन्ति तां शुद्धात्मान एव हि ॥३६३॥

Covetousness is a sin of the [illegible]; through lust have not even hermits b[illegible] he who hath vi[illegible] and relinquish[illegible] the pure spirit!

364. निजमुलाडु[illegible] निजमुलाडरादु नीचुतोड ।
निज[illegible], विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सत्यव्रतं ज[illegible] सत्यं ब्रयान्न दुर्जनैः ।
महात्मनेव [illegible] वेम! सत्यं वदेन्नरः ॥३६४॥

He who speaks rough plain truth is reproached by all the world. Truth should not be declared to the vile; but if you meet with a trully great soul, declare the truth to him. 364.

365. भूमि नादियन्न भूमि फक्कुन नव्वु, दानहीनु जूचि धनमु नव्वु ।
कदनभीतु जूचि कालुंडु नव्वुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ममेयं भूमिरित्युक्तौ वेमापहसति क्षितिः ।
धनं हसत्यदातारं भीरुं हसति चान्तकः ॥३६५॥

If he says this ground is my own, the field laughs at him His wealth derides the miser who never bestows a gift! and death laughs at him who is afraid in battle. 365.

366. पंकजाक्षिगन्न बंगारु बोडगन्न, दिम्मुघट्टु वेग देलिविकेल्ल ।
मनुजुलकुनु दत्त्व महि मेट्लुगलुगुरा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

कान्तां च कनकं दृष्ट्वा त्रिवेको वेम! नश्यति ।
नृणां गतविवेकानां तत्त्वस्य महिमा कुतः ? ॥३६६॥

When we behold a bright-eyed girl, or gaze on gold every one's mind is seized with wavering thoughts; how then can the power of truth be felt by men? 366.

367. मोंडिवानिकेल मुंजेतिकडियालु, तोर्रिवानिकेल कर्रपंड्लु ।
गाडिदलकुनेल गड्डमुल् मीसमुल्, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अदतो दारुदन्तैः किं? अपाणेर्वलयैश्च किम् ।
वेम! गार्दभतुल्यानां श्मश्रुभिः किं जडात्मनाम् ॥३६७॥

What has a criple to do with bracelets? of what advantage are wooden teeth to the herelipped will an ass be the better for assuming a beard and whiskers? Mere pretensions are wholly fruitless. 367.

368. मोदल प्रियनुवृद्धिप मोसंबु जेसियु, बोज्जकोरके मनसु बोंदु परचि।
बीदकुक्करीति बेरगुनु मनुजुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

विधिनोक्तं न कृत्वादौ क्ष्वयित्वोदरंभरिः ।
समाधाय मनो वेम! दीनश्श्वेवेह वर्धते ॥३६८॥

He who neglects the highest end of his being, practises guile, and who restrains his inclinations merely for the sake of his belley, such a man lives like a miserable dog. 368.

369. पुट्टिनट्टिकैन बुट्टुनु मोहंबु, पुट्टु मोहमेल्ल बूड द्रोक्कि ।
गट्टिचेसि चूड गनुपिंचु ब्रह्मंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

महतोऽपि भवेन्मोहः तन्मोहं यतमानसः ।
अधःकृत्य यदीक्षेत वेम! ब्रह्माथ दृश्यते ॥३६९॥

Love is produced in the heart of every man whomsoever; but if thou bury and trample upon desire whenever it is produced, and restrain it, then behold the deity shall be displayed to thee. 369.

370. पट्टुकोम्मलेक पलुपाट्ल बडुवारु, पेट्टिपोयलेक नेट्टुवारु ।
मुट्टि शिवुनिपूज मोदले सेयनेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निराश्रयास्संयतन्तोऽप्यदातारो निरोधकाः ।
शिवस्य पूजामारभ्य वेम! कांश्चिन्न कुर्वते ॥३७०॥

Those on the one hand who are without sustenance and suffer distress; and those on the other who will give neither food nor drink, but only revile others; are equally incapable of performing the worship of Siva. 370.

371. आत्मलोनशिवुनि नतुवुगा शोधिंचि, निश्चलमुग भक्ति निलिपेनेनि।
सर्वमुक्तुडौनु सर्वंबु दा नौनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शोधयित्वात्मनि शिवं स्थिरां भक्तिं करोति यः ।
स सर्वमुक्तस्सर्वात्मा भवेद्वेम ! न संशयः ॥३७१॥

He who seeks a-right the God who dwells in the heart, and fixes unalterable faith on him, he shall attain utter absorption; he shall be resolved into the universe. 371.

372. एरिंगिम शिवपूज येम्बडु जेडिपोदु, मोदलबट्टु पट्टु वदलरादु ।
मोदलविडिचि गोड तुदि बेट्टनिच्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नश्येन्नार्हा शिवार्चा हि प्रागारभ्य न तां त्यजेत ।
विहायादौ निर्मितान्ते भित्तिः किं वेम! तिष्ठति ॥३७२॥

Worship of God performed according to knowledge, shall never perish fruitless; never let a man leave the hold he first takes; can a wall be completed if the found ation be neglected? 372.

373. चेट्टुवच्चे नेनि जेडनाडु दैवमुन्, मेलुवच्चे नेनि मेच्चु दन्नु ।
चेट्टु मेलु दलप जेसिन कर्ममे, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कष्टे स्याद्दैवनिन्दालुः आत्मश्लाघापरस्सुखे ।
कारणं कष्टसुखयोर्वेम! कर्म पुराकृतम् ॥३७३॥

If misfortune befall him, the sinner reviles the deity: if he meets with good, he lauds himself for it; but evil and good are the result of his own acts. 373.

374. కడుపుచిచ్చుచేత గామానలముచేత, గ్రోధవహ్నిచేత గుటిలపడక ।
ఒక్కమనసుతోడ నుండినప్పుడే ముక్తి, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

कामानलात् क्षुधाग्नेश्च क्रोधवह्नेरबाधितः ।
वेमैकाग्रेण मनसा तिष्ठेन्मुक्तिमान्नरः ॥३७४॥

Be not ensnared by the fire of hunger, by the flame of desire, or the heat of anger. If thou maintain one changeless disposition, this is freedom. 374.

375. పాలు పెరుగు వెన్న పాయసాన్నము నెయ్యి, జున్ను నెన్నియైన జూడబాలె ।
పాలవంటికులము బ్రహ్మంబు గానరు, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

दधि तक्रं पायसान्नं नवनीतं घृतं तथा ।
सर्वं क्षीरमयं वेम! ब्रह्म वीक्षस्व तत्समम् ॥३७५॥

plain milk; or curds; butter, or rice-milk; neyi or beesting; however many shapes it may assume, it is still milk; men cannot perceive that the deity is thus also capable of various appearances. 375.

376. చదువులందు రాజ్యపదవులందును బాడి, మోదవులందు స్త్రీల పెదవులందు ।
నాశ లుడుగునట్టి యయ్యలు ముక్తులు, విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ ! ॥

क्षुद्रविद्यासु राज्येषु स्त्रीणामोष्ठेषु धेनुषु ।
आशां मुञ्चन्ति ये मर्त्याः मुक्तास्ते वेम! सर्वशः ॥३७६॥

Those who no longer delight in reading, in royal mansions in milch kine, and in the lips of women-these venerable men are the free. 376.

377. कडुपुकेल मनस ! कळवळपडियेदु?, कडुपुकेड दृप्ति कलुगुचुंडु ।?
कडुपु रातिलोनि कप्पकु गलुगदा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

किं त्वं भ्रमसि कुक्ष्यर्थं कुक्षेः तृप्तिर्मनः कुतः? ।
शिलान्तस्थस्य भेकस्य कुक्षिर्वेम! न चास्ति किम्? ॥

Why suffer anxiety, O my heart, for the belly? either here or there the belly will be filled. As to having a belly, the frog that lives in a rock is thy equal.. 377.

378. शांतमानसमुन जलुनै शीतांशु, पगिदिनुन्नवाडु परमयोगि ।
अट्टिवाडु मुक्ति नतिवेग गैकोनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

प्रशान्ते मानसे शीतश्शीतांशुरिव यो मुनिः ।
वर्तते वेम! सोऽत्याशु गृह्णाति परमं पदम् ॥३७८॥

The man of calm mind, whose disposition is benign as a cool temperature, he is the perfect Yogi. Such a man shall very soon attain to holy liberty. 378.

379. मधुसंबुगोरि मक्षिकंबुलुचेरि, चोच्चि वेडललेक सोक्किनट्लु ।
मुनिगि वेडललेरु मोहंबुराशिलो, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

आकांक्ष्य मधु वेमाशु प्रविश्य मधु मक्षिकाः ।
यथा निर्गमनाशक्ता मग्ना मोहाम्बुधौ तथा ॥३७९॥

Like flies that longing for honey, approach it, entet, are intoxicated, and unable to extricate themselves; so, plunged in a multitude of passions, a sinner perishes without escape. 379.

380. ब्रह्ममुन्न चोटु परमंगदेलियक यॆंदो वेदुक ब्रह्म मेलकलुगु? ।
अंजनंबुलेक गासोम्मु दोरकुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अजानन् ब्रह्मणस्स्थानं वेमान्यत्रगवेषणात् ।
किं ब्रह्म दृश्यते? वित्तं लभ्यते किं विनाञ्जनम् ॥३८०॥

If we know not truly the abode of the deity, how should we discover it, search as we may? that object cannot be traced without the requisite divining rod. 380.

381. हीनु डेन्निविद्य लिल नभ्यसिंचिन, घनुडु काडु हीनजनुडे कानि।
परिमळमुल गर्दभमु मोय घनमौने?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अभ्यस्तसर्वविद्योपि वेम! स्यान्न घनः खलः ।
जड एव घनः किं स्यात्? खरो गन्धान्वहन्नपि ॥३८१

Though the man of base heart have learnt all the sciences in the world, he does uot thereby become noble, but is a depraved being. Will ru-bbing perfumes over an ass, at all alter its nature? 381.

382. मनमुलोनुन्न ममतलन्नियु गोसि, दृढमु जेसि मनसु देट्टवरचि ।
कटमु निल्चुवाडु घनतर योगिरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

छित्वा हृत्स्थानि सर्वाणि ममत्वानि दृढं मनः ।
कृत्वा शुद्धं यस्तु देहं धत्ते वेम! स तापसः ॥३८२॥

He how understands all the secrets of his heart who has cut off his passions and pnrified himself; he who restrains his body, this is the ture saint. 382,

383. कागलपनुलेल्ल गा केट्टबोवुनु?, कानिपनुलु काने कावु भुविनि ।
महिम वेरेयुंडे मनतोड नुन्नदा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

न भविष्यन्त्यभाव्यानि नाभावो भाविकर्मणाम् ।
महिमा पृथगस्त्यैव वेमास्माभिस्तु किं भवेत् ॥३८३॥

How should all that is destined to happen fail of occurring? That which is not doomed to us shall never befall us? The ruling power is independent of ourselves. 383.

384. पामुकन्न लेदु पापिष्ठ मगुजीवि, अट्टिपामु चेप्पिनट्लु विनुनु ।
इलनु मोहिदेल्प नेव्वरिवशमया?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नाहेर्जीव्यस्ति पापीयान् यथोक्तं श्रुणुते हि सः ।
मोहिनं बोधितुं वेम! शक्नुवन्ति न केपि च ॥३८४॥

No animal is more vile than the serpent, yet the serpent will obey that which is said to it; but in whose power is it to teach mildness to the lustful man? 384.

385. गतमु चेसिनट्टि कर्मबंधमुलन्नि, परिसिपोवु सत्यगुरुनिवलन ।
कुम्मरि कोकयेडु गुदियकु नोकनाडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

कर्मबन्धानि पूर्वाणि छिद्यन्ते गुरुणा सता ।
वेमैकाब्दं कुलालस्य दण्डस्यैकं क्षणं घटाः ॥३८५॥

All the bonds wherewith our former actions, in an earlier transmigration, have bound us, shall be done away by a teacher of the truth; as they say "a year to a potter and a day to a cudgel". 385.

386. अन्निजाड लुडिगि यानंदकामुडै, निन्नु नम्मजालु निष्ठतोड ।
निन्नु नम्म मुक्ति निक्कंबु नीयान, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

सुखार्थी पद्धतीस्सर्वास्त्यक्त्वा त्वां विश्वसेन्नरः ।
भवद्विस्रम्भणान्मुक्तिः भवेद्वेम ! न संशयः ॥३८६॥

He who gives up every other object, and seeking happiness alone, trusts in Thee with full reliance: by that faith shall (I protcst by Thee) gain perfection. 386.

387. चिप्पलोनबड्ड चिनुकु मुत्यंबाये, नीरुलबड्ड चिनुकु नीरुगलिसे ।
प्राप्तमुंडुचोट फलमेल तप्पुरा ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मौक्तिकं पतितश्शुक्तौ स्यादप्स्वब्बिन्दुरम्मयः ।
प्राप्तं यद्यस्ति वेमेह तत्र किं न भवेत् फलम् ? ॥३८७॥

The drop that falls into the oyster-shell becomes a pearl while the drop that falls into the wave turns to water: if the situation be suitable, the fruit shall not fail. 387.

388. पप्पुलेनिकूडु परुल कसह्यमौ, अप्पुलेनिवाडे यधिकबलुडु ।
मुप्पुलेनिवाडु मोदल सुज्ञानुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

असह्यं सूपहीनान्नं अनृणी स्यान्महाबलः ।
भवबन्धविमुक्तस्तु सुज्ञानी वेम ! कथ्यते ॥३८८॥

Rice without herbs is ungrateful to the guest. one who is out of debt is thereby the more powerful; and he who is free from death, is the no; blest of the wise. 388.

389. मोगमुजूचिनपुडे मोहंबु धनमु[illegible] धनमु जूचिनपुडे तगुलु मनसु ।
कूलिनप्पुडरय गुसुलेल्ल विरुगुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मुखे दृष्टे भवेन्मोहः धने दृष्टे मनो हृतम् ।
पतिते वेम ! सर्वाङ्गग्रन्थयस्स्युर्विभञ्जिताः ॥३८९॥

At beholding her face, love arises in the heart, at viewing money, we are ensnared; we fall into the snare; and all our joints are broken! 389.

390. धर्ममन्न विनरु तमुनम्मि मनरुलु, यमुनिभटुलुवच्चि यडलुनिच्चि ।
चीच्चि कोट्ट दमरु चोरबारगल रोको!, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

विश्वस्य मर्त्यास्स्वैश्वर्यं धर्मं कुर्वन्त्यनादृतिम् ।
वेमैत्य यमभृत्येषु ताडयत्स्विह का गतिः ? ॥३९०॥

The men of the earth trust to themselves, and will listen to no teacher of righteousness, but the messengers of pluto come, and fill them with horror, rushing upon them to destroy them: ah! how shall they escape? 390.

391. कन्नपुत्रुनास कनकंबुमी दास, स्त्रीलमीद नास चित्तमेडलि ।
अमलुविडुवकुन्न ब्रह्मंबु गानरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

औरसे तनये हेम्नि स्त्रीष्वाशाविह्वलाशयः ।
न मुञ्चेच्चेद्भ्रमं वेम ! नरो ब्रह्म न पश्यति ॥३९१॥

Unless thou free thy mind from the love of thy own son, or of gold, or of woman and free thyself from such delusion, thou shalt not see God. 391.

392. चेट्टुचेमगोट्टि चुट्टुगोडलवेट्टि, यिट्टुनट्टु पेद्दयिल्लुगट्टि ।
मिट्टिपडुनु नरुडु मीदि चेटेरुगक, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

छित्वा तरुलताः भित्तीः कृत्वा निर्माय मन्दिरम् ।
वेमाहं कुरुते मर्त्यो न वेत्त्यागामि दुस्स्थितिम् ॥३९२॥

After feelling the trees, and walling in a spot, and building so large a house, a man is puffed up with pride; and forgets the ruin that awaits him. 392.

393. ओक्कतोलु देच्चि योरपु बोम्मनु जेसि, आडुनट्टुलु जेसि यट्टेवेयु ।
तन्नु द्रिप्पुवानि दा नेलगानडो !, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चर्मपाञ्चालिकां कृत्वा नरो भ्रामयते भृशम् ।
वेमात्मानं भ्रामयन्तं न पश्यति कथं शिवम् ॥३९३॥

We take a skin, and form it into an elegant puppet; we make it play, and then throw it away. But who can see him who that plays with us as puppets? 393.

394. परबलंबुजूचि प्राणरक्षणमुन, कुरिकि पारिपोवु विरिकिनरुडु ।
यमुडु कुपीतुडैन नड्डु मेव्वंडया ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

भीरुः परबलं वीक्ष्य प्राणगुप्त्यै पलायते ।
कृतान्ते कुपिते वेम ! निरोद्धुं केन शक्यते ॥३९४॥

When the coward beholds the enemy's army he flees to save his lief. But if Yama be enraged who can oppose him? 394.

395. तल्लि तंड्रि चाव दनयुडु ता नेड्चु, मगडुचाव नालु वगचुचुंडु ।
कार्यवशमेकानि कल्लगदु मोहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमेह मृतयोः पित्रोः पुत्रो रोदिति दुःखितः ।
मृते भर्तरि भार्या च कार्यार्थं न हृदि व्यथा ॥३९५॥

When his mother or father dies, the son weeps; when the husband dies, the wife laments. This, however is selfishness, not real love 395.

396. मनसुलोनि मुक्ति मरियोक्कचोटनु, वेदकबोवुवाडु वेर्रिवाडु ।
गोर्रे जंकबेट्टि गोल्ल वेदकुरीति, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वचेतसि स्थितां मुक्तिं योऽन्यत्रान्वेष्टुमिच्छति ।
उन्मत्तस्स हि कक्षस्थमेषान्वेषीव गोपकः ॥३९६॥

The source of final happiness is inherent in the heart; he is a fool who seeks it elsewhere as at holy places and pilgrimages; he is like the shepherd who searched for the sheep which was in his bosom. 396.

397. आशकन्न दुःख मतिशयंबुग लेदु, चूपु निल्पकुन्न सुखमुलेदु ।
मनसुनिल्पकुन्न मरि मुक्तिलेदया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नात्यन्तं दुःखमाशातः नास्थिरायां सुखं दृशि ।
चेतस्यनास्थिते वेम ! मुक्तिर्नास्ति कदाचन ॥३९७॥

There is no torment greater than that of our lusts: unless thou fix thine eye upon it, thou shalt attain no ease; and unless thy heart be fixed there is no salvation for thee. 397.

३९८. तत्त्वहीनु लुद्दु तरचुगा भुविलोन, तत्त्वमेरुगुवारु तरचुलेरु ।
कलिगिलेनिवारु कन्पिंप रारय, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम ! प्रायस्तत्त्वहीना वसन्ति जगती तथा ।
न तत्त्वज्ञा न दृश्यन्ते यदि सन्त्यपि तत्त्वतः ॥३९८॥

Numerous are those who are ignorant of tatwam the truth and few are those who are aware of it: and it is difficult to perceive who they are that know it. 398.

३९९. तानु निंद्रियमुल दुनर जयिंचिन, तत्त्व मरसिचूड तान यगुनु ।
राजयोगि यिट्लु देजरिल्लुचु नुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

य इन्द्रियाणि जयति तत्त्वमात्मैव वेम ! सः ।
एवं नित्यं राजयोगी राजते भूरितेजसा ॥३९९॥

He who has truly vanquished his lusts, shall, by knowing the truth, be converted into truth. Thus shall he shine illustrious as the exalted Yogi. 399.

400. गुरमु गूडु जेसि गुणमु वत्ति गजेसि, तरचि गर्मसमिति जमुरुजेसि ।
मूल नीकंज्योति मुट्टिंचि चूडरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गेहं च मल्लकं कृत्वा दशां कृत्वा गुणानपि ।
स्नेहं कृत्वा कर्मचयं ज्योतिर्वेम ! प्रदीपय ॥४००॥

Covert thy corporeal dwelling into a candle stick, and the properties of thy nature into a wick let they acts be instead of oil; and finally, be illuminated with a certain divine flame. 490.

401. एन्नि येंचि पूज लेंचि चेसिननेमि?, भक्तिलेनि पूज फलमुलेदु ।
भक्तिकल्गुपूज बहुळकारणमुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गणयित्वा घनाः पूजाः कृत्वा प्राप्नोति किं फलम् ।
भक्तिं विना पूजया किं ? भक्तिर्वेमेह कारणम् ॥४०१॥

However many modes of worship we reckon upon no adoration, devoid of faith, is of avail. Faithful homage is the only true means of attainment. 401.

402. आपगालिवेंट नडवुलवेंटनु, कोंडरालवेंट गोडवदेल ? ।
उल्लमंदुने शिवु डुंडुट देलिसरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तारेषु स्रवन्तीषु शैलेषु किमु गाथया ? ।
चेतस्येव स्थितं वेम ! न विदन्ति सदा शिवम् ॥४०२॥

To what end is this toil of pilgrimages to the confluence of rivers, to holy streams, and round the rocks of the mountains? They know not that God dwells in their own body. 402.

403. गाडिदे मेरुंगु गंधंबुवासन?, कुक्क येमेरुंगु गोप्प कोदि ।
अल्पु डेमेरुंगु हरुनि गोल्चु विरक्ति, विश्वदाभिराम विनुर वेम॥

श्वा किं वेत्त्युच्चनीचत्वं ? खरश्चन्दनसौरभम् ।
तथाल्पो वेत्ति किं वेम ! वैराग्याद्धरपूजनम् ॥४०३॥

Can an ass comperehend the fragrance of perfumes? Does a dog know good form bad? Can the light fool understands the holy separation of him who serves God? 403.

404. मृडुवेळलंदु मुदमुतो शिवुनात्म, बूजसेयुवाडु पुण्यमूर्ति ।
पूजलेक मोक्षभोगंबु दोरकुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कालत्रये शिवं तुष्ट्या योऽर्चयेत् पुण्यएव सः ।
पूजां विना जातु कथं मोक्षभोगमवाप्नुयात् ॥४०४॥

He who at the three times of morn, noon, and night, delights to worship God in spiritual adoration, he alone is absolutely holy: devoid of worship, can we attain the enjoyment of sacred freedom? 404.

405. ओडलु बडलजेसि योगुलमनुवारु, मनसु करमषंबु मान्पलेरु ।
पुट्टमीदगोट्ट भुजगंबु चच्चुना ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

श्रान्ताङ्गा योगिनंमन्याः न व्युदस्यन्ति हृन्मलम् ।
वल्मीकाग्रे हते वेम ! म्रियते किं फणाधरः ? ॥४०५॥

Those who mortify their bodies, calling themselves saints are yet unable to cure the impurity of their hearts. If you merely destroy the outsied of a white-ant hill, will the serpent that dwells therein perish? 405.

406. कुक्क येकतंबु गोवकेर ध्यानंबु, खरमुराग मेत्र गप्प मुनुक ।
आत्म नेरुगुभाव मदियेल गानरो!, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

श्वैकान्तत्वं बकध्यानं रागं वेम! खरस्य च ।
मण्डूकमज्जनं चैव न कुर्वन्त्यात्मभावनाम् ॥४०६॥

The recluseness of a dog! the mediations of a crane! the chanting of an ass! the bathing of a frog! ah, why will ye not try to know your own hearts! 406.

407. सकलशास्त्रमुलनु जदिविवु व्रासियु, देलियगंल्रु चावु देलियल्रेरु।
चावुदेलियलेनि चदुवु लवेलरा?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अधीत्य सर्वशास्त्राणि लिखित्वापि विदन्ति हि।
न विदन्ति मृतिं वेम! किं शास्त्रैः मृत्यवेदिभिः ॥४०७॥

They read the entire (sastras) institutes, they transcribe them. these they can understand; but of death they know nothing! To what end is study that teaches us not how to die? 407.

408. कोंडराल्ळ देच्चि कोरिक गट्टिन, गुरुळ्ळोन दिरिगि कुरुळनेल?।
पायरानि शिवुड्डु प्राणियै युंडग, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शैलाश्मभिरुपानीतैर्निर्मितेष्वालयेष्विह।
भ्रमन्तो यान्ति वेमार्तिं शिवे प्राणिण्युपस्थिते ॥४०८॥

Why should you collect stones from the hill and build fine temples to walk about in them? Why torment yourselves so, while the God, as a living being, constantly dwells within you? 408.

409. विश्वमुनु नडिपेडु विश्वेश्वरुंडुंड, प्रभुवु ने नटंचु बलुकनेल ?।
वनमुलोनि कोति वसुमति नडुपुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

जगन्नियामके देवे स्थितेऽहं प्रभुरित्यहो!।
वक्ति किं? वेम! नाशासेद्वन्यः किं मेदिनीं कपिः?॥

There is but one Lord of the universe who rules the world; is honour due to the rest of the individual an ape of the woods might as well govern the earth. 409.

410. बूदिपूतलेन्न भुंजमुल पोंकालु, त्रालु लिंगमुलनु ब्रहसमतमु ।
लिकहदगुगाक यकडदग वेप्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

चक्राङ्किता भस्मलेपाः लम्बलिङ्गानि सर्वशः ।
अत्रैव मतचिह्नानि वेम! तत्र न तत्प्रथा ॥४१०॥

All this smearing your bodies with holy ashes, these sectarian decorations on yonr shoulder, and images dangling from your necks, in short, your entire creeds, are of avail in this world alone, not in the next. 410.

411. कडक निंद्रियमुल गट्टिवेयगलेक, चावुनच्चुनपुडु सन्यसिंचु ।
आत्मजितमुलेक यंदुना मोक्षंबु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

इन्द्रियाणि स्वयं रोद्धुमशक्तो मरणोन्मुखः ।
प्रव्रजेद्वेम! मुक्तिर्हि विनेन्द्रियजयं कथम् ? ॥४११॥

During life he restrains not his lusts, but when death approaches he turns recluse: unless thou subdue thy heart, how s[illegible] thou attain release. 411.

412. अधिकसूक्ष्ममैन यानंदमेरुगक, मतियुलेक चदिवि मगनु डगुनु ।
अतिरहस्यमहि यरुगु डेरुंगुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सूक्ष्मातिसूक्ष्ममानन्दमजानन्मतिवर्जितः ।
अधीत्य वेम! मग्नस्स्यात् वेत्त्यस्पः किं महद्रहः?॥४१२॥

Reading without understanding, or feeling that delight in wisdom which is the most refined of all, he is plunged in ignorance. How should this man know every recondite mystery. 412.

413. देवपूज जेय दिव्यभोगमु गल्गु, दत्त्व मेरिंगेनेनि दैवसमुडे ।
एमिलेनिनरुन केगतिलेदुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

देवपूजाकृतो वेम! दिव्यभोगो भवेत्खलु ।
तत्त्वज्ञो दैवसदृशः तद्धीनस्य न सद्गतिः ॥४१३॥

Through the performing of divine worship is divine enjoyment attained. He who knows the truth is verily as a God But he who has nothing, shall attain to nothing. 413.

414. चेवेनि विल्लुगाट्टि चेप्पेनु वेमन, बट्टबयलनुंडु ब्रह्म मनुचु ।
बुद्धिकलिगिदानि बोंदे सुखिपुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम !॥

निर्माय सदनं कर्णे वेम! वेमो महाधियः ।
चिदाकाशो मुक्तिधामेत्याह तत्प्राप्य मोदत ॥४१४॥

Incessantly did Vemana speak in our ears, saying "Evident and manifest is the deity; be wise, attain it, and be for ever happy!" 414.

415. पोंकमुगनु मनसु पोनीक सर्वेशु, वंकनिरपुवाडु वंशकर्तु ।
वंकनिरपकुन्न वच्चुना परमुलु ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

निरुद्धयोत्पथगं चित्तं यश्शिवे कुरुते सदा ।
स वंशकृद्भवेद्वेम! नोचेत् ब्रह्मपदं कुतः ? ॥४१५॥

He who duly restrains his heart, and directs it to the Lord of all, is the noblest of his tribe; unless he so direct it, how can he attains to happiness? 415.

416. उंडियुंडि ज्ञानि युगमुलुचनिपोव, प्राणहानि लेदु प्रळयमुननु ।
प्राणहानियैन बरमात्म गलियुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ज्ञानी युगेषु यातेषु तिष्ठन्न प्राणविप्लवः ।
प्राणहानौ च वेमासौ लीयते परमात्मनि ॥४१६॥

He that has wisdom shall live for ever; even in the final destruction his soul shall not perish; at the time of that destruction he shall be united to the Great Spirit. 416.

417. गुरुवु ता नयिननु हरुनि दा जूपुनु, ब्रह्मलोकमु दग बारजूपु ।
शिष्यु नरसिपट्टि चीकटि बापुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यदि स्वयं सद्गुरुस्स्यात् हरं ब्रह्म जगत्तथा ।
दर्शयेद्वेम! शिष्यं स्वं स्वीकृत्य च हरेत्तमः ॥४१७॥

He who is a teacher will instruct others, regarding God, he will plainly reveal the celestial abode; he looks well to his pupil, and dissipates the darkness of his ignorance. 417.

418. नीरुलुपोसि कडिगि नित्यंबु शोधिंचि, कूडुबेट्टि मीद गोकगट्टि ।
दृमिपाटुलु बडुदु रीदेहमुन किल, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

स्नपयित्वा च संशोध्य भिस्सां दत्वाम्बरान्वितम् ।
कृत्वाचास्मै शरीराय वेम! यान्ति कियच्छ्रमम् ॥४१८॥

We continually pour water over our bodies, and wash, feed? and dress them; how many cares we suffer for the perishable body! 418.

419. लेडु लेडनिननु लेडु लेनेलेडु, काडु काडटन्न गानेकाडु ।
तोडु तोडनिननु तोडने तोडौनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नास्ति नास्तीति यो ब्रूते तस्य नास्त्येव वेम! सः ।
अस्त्यस्तीति सविस्रम्भं वदतोस्ति सहायवान् ॥४१९॥

If thou say of the divinity that he exists not, he is no more accessible; if thou say he is not then with regard to thee he is of no avail; if thou call him thy helper, he will surely aid thee. 419.

420. लोभमोहमुलनु ब्राभवंबुलु तप्पु, दलचिन पनुलेल्ल दप्पि चनुनु ।
ता मोकटितलचिन दैवमोंडु दलंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

प्राभवं लोभमोहाभ्यां नश्येत्कर्मफलं तथा ।
वेमात्मचिन्तितं कार्यं दैवमन्यत्र चिन्तयेत् ॥४२०॥

Avarice and lust are sufficeint to ruin any dominion; all that we have devised shall fail and perish; the thoughts of men are one way, and the providence of God is another. 420.

421. तासु दिनक यट्टुले धर्मंबु जेयक, कोडुकुलकनि धनमु गूडबेट्टि ।
तेलियजेप्पलेक तीरिपोवुनु दानु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्वयं न भुंक्तेऽन्येभ्यश्च न दत्ते स्वार्जितं धनम् ।
पुत्रार्थमिति सञ्चित्य म्रियते वेम! न ब्रुवन् ॥४२१॥

If thou consume it not thyself, nor bestow it in charity, but hoard up thy wealth for thy sons, and then die without pointing out where it is buried, all thy riches shall fall to the lot of strangers. 421.

422. दाचिन धनमुनकु दारयु गोडुकुनु, दांचबुडुटेकानि वट्टिभ्रमलु ।
भाग्यहीनुल्कुनु फलमु लभिंचुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गुप्तमर्थं सतीपुत्रा वांछन्ति भ्रम एव सः ।
वेम! भाग्यविहीनानां लभते किं फलं मनाक् ॥४२२॥

If you have buried your wealth what good can you or your son derive from it? you merely suffer anxiety regarding it. A luckless wretch can never have any real enjoyment. 422.

423. भाग्यहीनुनकुनु बरुसवेदि दोरक, नदियु निलुव दपुडे वदलुगानि।
वानतोडवच्चु वडगंड्लु निल्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

स्पर्शवेदीत्वभाग्यस्य लभेत यदि न स्थिरः ।
वृष्ट्या सहाऽऽगता वेम! तिष्ठन्ति करकाश्च किम् ॥४२३

If an unlucky fool should even find the philosopher's stone it would never remain in his hands, but vanish; it would melt away like the hailstones that come with rain. 423.

424. धनहीनुडैन तंड्रिगर्भमुन, भाग्यपुरुषु डोकडु परग बुट्टि ।
बहुळधनमु गलिगि परुल कुपकरिंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! गर्भे निर्धनस्य संजातो भाग्यवान् पुमान् ।
बहुवित्तयुतोऽन्येभ्यः करोत्युपकृतिं सदा ॥४२४॥

If one whose destiny is good be born even of a luckless father, he will attain to wealth, and by heedfully benefiting others, shall become mighty. 424.

425. इहमुनंदु बाधलेन्नैन बडवच्चु, यमुनि बाध लेक यमरवलेनु ।
परमुल व्यथलेक बद्रुकुडी नरुलार !, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमेह बाधा विविधास्सोढुं शक्याः कथंचन ।
यमबाधा तु न तथा जीवतामुन्नतां विना ॥४२५॥

Whatever pain we may suffer in this life, let us be careful to escape from the pains of hell; injure not others, O men and live for ever! 425.

426. धर्मकंटकुडु धनमुचे गर्विंचि, सकलसंपदलनु चाल बोरलि ।
कडकु दानु मेलु गानक चेडिपोवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

सर्वसम्पत्समन्वितो गर्वितो धर्मकण्टकः ।
अप्राप्यान्ते स्वयं श्रेयो वेम! प्राप्नोति नाशनम् ॥

He who values himself on his wealth and bestows none on others, revelling in riches, shall, in the end, perish and never see good. 426.

427. मत्सरंबु मदमु ममकार मणियेडु, व्यसनमुलनु दविलि मसलबोक ।
परुल कुपकरिंचि परमे नम्मुनु योगि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ममतामदमात्सर्यरूपव्यसनवर्जितः ।
योगी परं विश्वसिति वेमेहान्यहिते रतः ॥४२७॥

He who has ceased form envy, lust, and selfishness, who is not agitated by influence of any passion, who is benevolent to others and remains in the faith to the Great Spirit-he is the perfect man. 427.

428. दानधर्ममुलुनु दययु सत्यमु नीति, विनयधैर्यधुर्यवितरणमुलु ।
राजुपालिटि किवि राजयोगंबुलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

दानं धर्मं दया सत्यं नीतिर्धैर्यं वदान्यता ।
राजयोगा इमे वेम! भवेयुर्मेदिनीपतेः ॥४२८॥

Donation, alms, kindness, truth, wisdom, humility, valor resolution, liberality; these virtues if they fall to the share of a prince, constitute the quality denominated royal. 428.

429. पगलु रेयु मरचि भावंबुनु मरचि, तानु नेननियेडि तलपु मरचि ।
उंडुवानिनेंचु मुत्तमयोगिगा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! रात्रिन्दिवं भावमात्माहमिति संस्मृतिम् ।
विस्मृत्य वर्तते यस्तं त्वं विध्युत्तमयोगिनम् ॥४२९॥

The man that has attained perfection draws no distinctions between day and night, the mind and universal nature, or himself and another man. 429.

430. मंट लोहमंदु म्राकुल शिललंदु, बटमु गोडलंदु प्रतिमलंदु ।
दन्नु देलुपुकोरकु दगुल्दा परमात्म, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मृदि दारुषु लोहेषु शिलाकुड्यपटेषु च ।
प्रतिमासु तथात्मानं बोधितुं भवे ! न प्रभुः ॥४३०॥

Neither in earth nor in metal, wood or stone, painted walls or images, does that Great Spirit reside so as to be perceived. 430.

431. पुट्टिनदियु मोदलु पुरुषु डेकालंबु, पाप मेरिगि शुद्धपशुवुगाक ।
मुदिसि योगिकरणि मुद मोप्पगावले, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आरभ्य जन्मनो वेम! पापं ज्ञात्वा सदा पुमान् ।
अपशुर्जरया ग्रस्तो वेम! योगीव सञ्चरेत् ॥४३१॥

From his birth upwards let a man constantly beware of sin; let him not become degraded to a brute; but grow old in holiness and attain to bliss. 431.

432. जनुडु तेलिविनोंद जंचलिंपदु मदि, दैवमुनु देलिसिन दगुलबुद्धि ।
तिवुरु भानुजूचि तिमिरंबु निल्चुना?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

ज्ञाने प्राप्ते स्थिरं चित्तं ज्ञाते दैवे वशा मतिः ।
उदितं भास्करं वीक्ष्य वेम! तिष्ठति किं तमः? ॥४३२॥

If a man attain wisdom, his heart will not alter; if he know the deity, wisdom shall be joined to him; when the sun is seen how shall darkness remain? 432.

433. मनमुलोनिवानि मानुगा देलिसिन, नुर्विजनुलु वानि योगियंद्रु ।
नीवु निन्नेरुंग नीवेपो शिवुडवु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यस्तु विंद्याच्चित्तसंस्थमाहुस्तं योगिनं बुधाः ।
त्वयि ज्ञाते त्वया वेम! त्वमेव शिव उच्यते ॥४३३॥

He alone among the sons of men of merits the title of "saint" (Yogi) who knows the deity that dwells in his heart; know thyself, and thou shalt become the deity. 433.

434. मुष्टिवेपचेट्टु मोदलुगा प्रजलकु, वरग मूलिकलकु वत्तिकिवच्चु ।
निर्दयात्मकुंडु नीचु डेंदुन कगु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

तपस्विनिम्बाद्यंघ्रिपाश्च मूलिकाकार्यकारिणः ।
प्रजानां वेम! किं नीचः? निर्दयात्मोपयुज्यते ॥४३४॥

Even the poison-nut, the bitter margosa, and the rest are useful as drugs; but the unfeeling vile wretch is utterly unprofitable. 434.

435. कोपमुनकु नरककूपंबु जेंदुनु, कोपमुननु गुणमु कोंचे मगुनु ।
कोपमुननु ब्रतुकु कोलदियै पोवुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

क्रुधैति नारकं कूपं विनश्यति गुणः क्रुधा ।
क्रुधैव वेम! सर्वेषां जीवनं लाघवं व्रजेत् ॥४३५॥

By means of anger does hell become our lot through anger is every good quality diminished; by anger is life shortened. 435.

436. चेकोनुचुनु दनकु जेयि सागिनतलो, जेडिन प्रजल रक्ष सेयलेनि ।
तनदु सागुटेमि? तनतनुवद्दि येमि?, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

यावद्धस्तः प्रसरति तावद्गृह्णन् हतप्रजाः ।
रक्षां यदि न कुर्वीत वेम! तस्य जनिर्वृथा ॥४३६॥

When a man has attained power and dominion, if he does not succour the poor and ruined, of what profit is his influence or his existence? 436.

437. मनस्सु निल्पिनट्टि मर्मज्ञु लगुवारु, गरिम मोक्षपदमु गान्वारु।
चेट्टुवेट्ट फलमु जेकोनडा तानु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ये मनोनिग्रहचणास्ते हि मुक्तिपथंगताः।
उप्तवन्तस्तरुं वेम! न किं गृह्णन्ति तत्फलम् ॥४३७॥

Those who restrain their hearts, and know the great secret shall effectually behold the abode of bliss; shall not he who plants a tree, reap its fruit 437.

438. मंचिवारु लेरु महिमीद वेदकिन, कष्टु लैंदरैन गलरु भुविनि।
पसिडि लेदुकानि पद्डैत लेदया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न सन्ति साधवो भूमौ बहवस्सन्ति दुर्जनाः।
काञ्चनं नास्ति वेमात्र लोपः किं भस्मनो भवेत्? ॥

The good are rarely found; the wicked are as numerous as you will; as gold is more rate than dust. 438.

439. [illegible] लुड्डगानि पाशमुक्तुडु गाडु, मुक्तुडैन गानि मुनियुगाडु।
मुनियु नैनगानि मोहंबु लुड्डगदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

न पाशमुक्तो [illegible]मुक्तो न मुनिर्भवेत्।
अमुनेर्वेम! मोहास्तु नाशयान्ति हि सर्वदा ॥४३९॥

Till his lusts are quelled, no man can be freed from earthly ties; untill he is thus freed he is no hermit unless thou become an ascetic, thy lusts shall not be destroyed. 439.

440. दैवमतुल नरुलु तपवंटिवारनि, यरसि गूढतत्त्व मरयलेरु ।
इट्लु मूयबडिन नेट्लु मर्ममेरुंगु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नरा दैवपरान् वेम! मन्यन्ते स्वसमा इति ।
गूढं तत्त्वं न जानन्ति मर्मज्ञाः कथमीदृशाः ? ॥४४०॥

When men see him who is of heavenly mind, they imagine him to be like themselves, his hidden nature being imperceptible. If thus snared in delusions, how can you learn the secret. 440.

441. नीवु कलिगियुंडु नेल्वु देलियुवाडु, वसुधयंदु द्रोव वदल डेंदु ।
कालु कदल्नीक प्रक्कुन निनुजेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेम! त्वत्स्थानविन्मर्त्यो मार्गं नोज्झति सर्वशः ।
अचञ्चलपदो नूनं स्थानं तव विशेश्वरः ॥४४१॥

He who knows the abode where Thou dwellest, will walk in no earthly path; his foot shall not stumble, and soon shall he attain. 441.

442. नीवु निश्चयुंड निखिलंबु निलुवदु, निश्चियुंडु नेंडनीरुवलेनु ।
नीवु निश्चयंबु निखिलंबु मायये, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

त्वयि स्थितेऽखिलं नास्ति मृगतृष्णोपमं स्थितौ ।
त्वमेव निश्चयं वेम! निखिलं माययाऽऽवृतम् ॥४४२॥

While thou remainest eternal, nothing else shall abide; that which seems to last is fleeting as the mirage; Thou alone art real, all else is delusion.

43. पिकमु वनमुलोन विलसिल्लु बलिकिन,भंगि प्राज्ञजनुँल पलुकु गुलुकु।
काकिकूत बोलु कलुषात्मु वचनंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

परपुष्टो वने सम्यक् संकूजति यथा तथा ।
वक्त्यार्यो वेम! धूर्तस्य वाक्यं काकरुतोपमम् ॥४४३॥

Sweet as the cuckoo warbling in a garden are the charming words of the wise; but the words of sinners are vile as the cawing of a crow. 443.

444. ज्ञानुल मनियेंचि चपलात्मुलगुवारु, तेलिविलेक तम्मु देलियलेरु।
कष्ट गहनमंदु भ्रष्टुलै युंदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ज्ञानिनो वयमित्येवं मत्वा वेम! कुबुद्धयः ।
अनात्मज्ञा भवंत्यज्ञाः कष्टे तिष्ठन्ति कानने ॥

Fickle fools imagine themselves wise, void of understanding, they know not themselves; they are bewildered as in a thick forest. 444.

445. पाप पुण्यमुलनु पसुलका पेरुगुना?, घरनु बरमयोगि येरुगुगानि ।
लोनिपोंदिकगनि लोहमुल् गूर्पुमु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेत्ति योगी पापपुण्यं किं वेत्ति पशुपालकः? ।
अन्तर्योगं प्राप्य वेम! लोहसंग्रथनं कुरु ॥४४५॥

What does a hered sman know of vice and virtue? The perfect sage alcne can discriminate them. How can metals be welded unless we know their nature? 445.

446. पेद्दल वचनंबुलु प्रेमतो दा विनि, यडुलनडुवबोव ननुवु पडदु ।
पुक्कि जुचि नक्क पुलिवातमय्ल्ले, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! श्रुत्वा महद्वाक्यं तथा कर्तुं न शक्यते ।
कुर्याद्व्याघ्रमन्वीक्ष्य लिप्तजम्बुकवच्चेत् ॥४४६॥

He who studies the sayings of the ancient, but fails when he tries to practise according to them, is like a fox that streaks itself in empty imitation of a tiger. 446.

447. बुद्धियुतुनकेल पोसगनि सख्यंबु?, कार्यवादिकेल? कडुजलंबु ।
कुत्सितुनकुनेल गुरुदेवताभक्ति ?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किमसंबद्धसख्येन पुंसो वेमेह धीमतः ।
कार्यार्थिनः किं हठेन? दैवभक्त्या खलस्य किम्॥४४७॥

What has he, who is united to wisdom, to do with incongruous friendship? What has he, who speaks to the purpose, to do with circumvention? What has a hypocrite to do with faithfulness to a teacher or a deity? 447.

448. एल्लि नेडु मरिपु नेल्लुंडि यैनबु, मनसु निल्पुवाडु मनुजवाडु ।
शिवुडुभर्त कर्त चिंतिप नेमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अद्य वाश्वः परश्वो वा शिवार्पितमनास्सुधीः ।
शिवो भर्ता भवेद्वेम ! स्वयं कर्ता हि मानवः ॥४४८॥

He who learns today, tomorrow, or the next day to restrain his heart is the best of men; Siva is the lord and master, why should ye sorrow? 448.

449. एत्तिगोनुवच्चे नेति दा गोनिपोवु, पुट्टुवेळ नरुडु गिट्टुवेळ ।
धनमु लेचटिकेगु दानेगु नेचटिकि? विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

आजगाम किमानीय? किं गृह्णन् वेम! गच्छति ।
जनने मरणे गच्छेत् कुतो वित्तं? कुतस्स्वयम्? ॥४४९॥

What did he bring with him into the world when he was born? And what can he carry with him when he dies? where shall he go and where will his wealth go? 449.

450. कडुपुलोनि रोत कडुनोटि येंगिलि, गडुगवशमे ब्रह्म कोडुकुकैन ।
सत्यमुन गोत जगतिपै सिद्धिंचु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वक्त्रोच्छिष्टं कुक्षिमलं न शुध्येद्ब्रह्मजेन वा ।
यद्यस्ति सूनृतं किञ्चित् वेम! सिध्यति तद्भुवि॥४५०॥

The demigods themselves were not free from the foulness of the belly and spittle in the mouth; but if thou know the truth, it shall render thee victorious. 450.

451. आश गोसिवैसि यनलंबु जल्लार्चि, गोचि बिगियगट्टि कोप मरचि ।
आशविडिचिनेनि नरुडु दा योगिरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

छिन्नाशो वेम! शान्ताग्निर्बद्धकौपीन एव च ।
निराशीरुज्झितक्रोधः पुमान् योगीति कथ्यते ॥४५१॥

He who has cut off his lusts, and quenched their fire, who has bound his loins, crushed his anger, and given up every desire-this is the only true hermit 451.

452. गुणहीनजनुनि गुणमेंचगानेल ?, बुद्धि लेनिवानि पूजयेमि ? ।
मनमु लेनिवानि मंत्रंबु लेमया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

जनस्य गुणहीनस्य गुणानां गणनेन किम् ? ।
निर्बुद्धेः पूजया किं वा मन्त्रैः किं वेम ! दुर्मतेः ॥४५२॥

Why argue about the worth of what is worthless, why honour him who is devoid of sense? Of what use is a formula ordained by a fool? 452.

453. धर्मसत्यमुलनु दप्पक चेयनि, कर्मजीवि मेलु गानलेडु ।
निर्मल हृदयुंडु नी रूपमुन नुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

धर्मसत्यपथालम्बी यो नरो न प्रवर्तते ।
नाप्नोति स शुभं वेम ! साधुचित्तो भवत्समः ॥४५३॥

The evil heart that departs from uprightness and truth shall never see any good. He that is pure of heart shall be converted into thy form. 453.

454. चच्चुवार् लेवरो चावनिवा रेरो,चच्चि ब्रतिकियुंडु जनमु लेवरो ।
निच्चल निडिगानु विवरिंचि चूडरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

गतासवो वेम ! ये स्युः येस्युरत्नामृताजनाः ।
मृतजीवा जना ये स्युः तांस्तान् सम्यग्विमर्शय ॥४५४॥

Who are those that die? Who are the immortals? Who are those who participate both in death and immortality? Judge freely and perceive the truth: the body perishes, but the soul survives. 454.

455 चित्तशुगल योगि शिवुनिवलेने युंडु, मिथ्ययोगि युंडु मिडुतवलेनु ।
नित्युडैनयोगि नीवलेनुंडुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

शिवोपमस्साधुचित्तः कपटश्शलभोपमः ।
निश्चयात्मा महायोगी वेम! नूनं भवत्समः ॥४५५॥

The saint who possesses a religious heart shall shine as a God, but the hypocrite shall perish as a grasshopper; the steadfast saint will resemble thee. 455.

456. ओगुबागेरुगनि युत्तमूढजनंबु, लिल सुधीजनमुल नेंचुटेल्ल ।
कुक्क सिंगमु गनुगोनि मोरिगिनरीति, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

युक्तायुक्ताऽनभिज्ञो हि वेम! मूढजनस्तथा ।
साधुनिन्दां करोति श्वा मृगेन्द्रं भषते यथा ॥४५६॥

A fool who knows not rights from wrong if he passes a Judgment upon wise men, is like a dog barking against a lion. 456.

457. नेरनिजनुल्कुनु नेर्पि नेरमुलेल्ल, जक्कजेतुररय साधुजनुलु ।
ओप्पे दुर्जनमुलु तप्पुग नेंतुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

कुशलान्कुर्वते वेम! साधवोऽकुशलान्जनान् ।
न तथा दुर्जना दोषानारोपन्ति गुणेष्वपि ॥४५७॥

The good man will correct the errors and omissions of the ignorant, while the wicked man finds fault even with what is right. 457.

458. पलुगुवानिकेल परसमृद्धि दलंप?, पलुगुवानिकेल भक्तिपथमु? ।
पलुगुवानिकेल परमार्थतत्त्वंबु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

किं? धूर्तस्य परध्यां स्याद्भक्तिमार्गेण वापि किम्? ।
वेम! किं परमार्थस्य तत्त्वेनेह मनागपि ॥४५८॥

What does the miscreant care for relieving others? Can the sinner ever attain to the path of faith? What can a wicked wretch know of spiritual truth? 458.

459. उचितवंतुडैन नुद्योगपरुडौचु, सागि परियुन्न समयमुननु ।
परुलकुपकरिंचि परग रक्षिंचुनु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

औचित्यवान्नरो नित्यमुद्योगी सन् समर्थतः ।
वेमान्येभ्यश्शक्तिकाले चोपकृत्येह रक्षति ॥४५९॥

If a prudent man is in any honourable employment, let him while he is in prosperity, do good to others and relieve his neighbours. 459.

460. बंगरु बोडगन्न भामल बोडगन्न, जितमुननु जित जेयडेनि ।
वाडे परमयोगि वर्णिंप जगमंदु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कान्तां च कनकं वेम! संवीक्ष्य हृदि यो नरः ।
मोहं नाप्नोति लोकेऽस्मिन्स योगी परमो मतः ॥४६०॥

He who can look upon gold and upon the charms of women with equal indifference, shall be praised as the most perfect of men. 460.

461. कण्डकावरमुन गानड्डु मरणंबु, दनुमदमुन गानड्डु तत्त्वमिट्लु ।
भोगवांछचेत बुण्यंबु गानड्डु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

उद्धृत्या नेक्षते मृत्युं तत्त्वं तनुमदेन च ।
भोगवांछासमाक्षिप्तः पुण्यं वेम! न पश्यति ॥४६१॥

By reason of the stoutness of his body he trusts that he shall never see death; through fatness of flesh he fails of seeing the truth; by attachment to pleasure he can see no holiness. 461.

462. पेद्दिनंतफलमु पेबकुंड कपकृति, जेयकुन्न दानु जेरुपकुन्न ।
बेंड्लि जेयुनट्टि पेद्दफलंबुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

न बाधते यदि बहूंस्तस्य दानफलं भवेत् ।
न भवेद्यदि तन्नाशी वेमैत्युद्वाहकृत्फलम् ॥४६२॥

To refrain from grieving others is as meritorious as sustaining the poor: and to keep from injuring men is as good a deed as marriage. 462.

463. मेक जंकबेट्टि मेलगुचु मंदलो, भ्रमसि वेदकु गोल्लपगिदि हृदिनि।
दैव मेरुगक परदैवतमुल दल्चु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

मेषं स्वकक्षे निक्षिप्य गोपोऽन्विष्याद्यथा व्रजे ।
तथा हृत्स्थं वेम! दैवं त्यक्त्वान्यत्र भजेज्जडः ॥४६३॥

Those who roam to other lands in pilgrimage to find the God that dwells within them are like a shepherd who searches in his flock for the sheep he has under his arm. 463.

464. वेर्रिवट्टुवानि विनयंबुलधिकमुल्, चेड्डमुण्डमुसुगु चेलगिपेट्टु ।
चेडिपेकोडुकु मिगुल जेयु नाचारंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

उन्मत्तस्याऽतिविनयाः सावगुण्ठा च पुंश्चली ।
कौलटेयो वेम! सम्यगाचारं कुरुते सदा ॥४६४॥

Who behaves himself more cautiously than a madman? Who assumes more modest airs than a poor widow? and who is so strict in religious rites as the worthless? 464.

465. नोसल्लु वल्तुडौचु नोरु तोडेलौचु, मनसु भूतमुवले मलयगानु ।
शिवुनि गंटिनन्न सिग्गेट्लु कादोको, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

भक्तः फाले वृको वक्त्रे भूतं चित्ते च यो भवेत् ।
दृष्टं ब्रह्मेति तस्योक्तिर्वेम! लज्जाकरा न किम्? ॥४६५॥

His forehead is that of a worshipper; his mouth that of a wolf; and his heart that of a roaming demon; is he so shameless as to say he has learnt of the divinity? 465.

466. भूति देहमंदु बूसिन नायेना?, निष्ठ शिवुनियंदु निलुपवलयु ।
गाक भस्ममंदु गाडिद दोर्लदा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

किं देहलिप्तया भूत्या? कुर्यान्निष्ठां सदाशिवे ।
अनारतं खरो वेम! किं भस्मनि न लुण्ठति? ॥४६६॥

What are you the better for smearing your body with sacred ashes? your thoughts should be set on God alone; otherwise an ass can wallow in dirt as well as you! 466.

467. आकुलेल्ल दिन्न मेकपोतुलकेल्ल, गाकपोयेनट्ट कायसिद्धि ।
लोकुलेल्ल वेर्रिपोकिल्ळ बोदुरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

मेषाः पर्णाशिनस्तेषां कायसिद्धिर्न सिद्ध्यति ।
लोकास्सर्वे तथा वेम! कुर्वन्त्युन्मत्तचेष्टितम् ॥४६७॥

Even a goat can attain to such "corporeal perfection" as consists in living on leaves: how apt men are to fall into foolish whims! 467.

468 बोडितलल जडल बूडिदपूतल, भाषणासनमुल वेषमुलनु ।
योगि काडु लोन बागु गाकुंडिन, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जटाभिर्वेम! मुण्डैश्च भस्मलेपैश्च सर्वशः ।
भाषणासनवेषैश्च न योगी ह्यजितेन्द्रियः ॥४६८॥

Bald heads metted locks! daubing with ashes, harangues, postures, and a religious garb. No man is a saint who is not pure within. 468.

469. वेषभाष लेरिगि काषायवस्त्रमुल्, बोडिनेत्तिकलिगि पोरयुचुंडु ।
तलल बोडुलैन दलपुल बोडुला?, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेमेह मुण्डितं शीर्षं वेषभाषा दधत्यहो! ।
यदि मुण्डानि शीर्षाणि सङ्कल्पाश्चापि किं तथा? ॥४६९॥

Sanyasis acquaint themselves with particular words and vests; they wear a brick-red garb and shaven pates; on these they pride themselves; their heads look very pure, but are their hearts so? 469.

470. कालु सेयि वंचि गालिनिंडुगजेर्चि, नेलवालि मरियु निलिचिचेयु।
नासनमुखविद्य लभ्यासविद्यलु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

नमयित्वा पाणिपादं वायुपूर्णः पतन्स्थितः ।
वेमासनाद्यास्युर्विद्या अभ्यासेन कृता भुवि ॥४६०॥

You bend your legs and arms according to rule, and fill your bodies with air, holding your breath; sometimes crawling and again standing. The religious postures are mere tricks that are learnt. 470.

471. काविपंचे गट्टि कडुयोगिवलेनुंडि, वेलिकि गोकुलेल्ल विडिचिपेट्टि।
तोडरि तिरुगुवाडु दोंगसंन्यासया, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

काषायधारी योगीव स्थितः कामान् मुहुर्बहिः ।
विक्षिप्य वर्तते वेम! यस्स मायी मुनिर्ध्रुवम् ॥४७१॥

He who assumes a tinted cloak and imitates great hermits lying aside every external wish, he who pretends to walk this is the hypocritical sanyasi. 471.

472. कलियुगमुन बुद्धि कडतेरगालेक, ओडलु बडलजेसि युग्रतपमु ।
दाम्रु जेसि येमि तत्त्वंबु गंदुरो, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

जाताः कलावनुत्तीर्णाश्श्रान्तदेहा घनं तपः ।
कुर्वन्ति किं फलं तेन? किं तत्त्वं वेम! वेद्यते? ॥४७२॥

The sons of this iron age are unable to attain to heaven; they vex their bodies with austere penance, why? they are ignorant of the truth. 472.

473. इल्लु नालु विडिचि यिनुपकचलुगट्टि, वंटकंबुनीरुवांछलुडिगि ।
ऒंटिनुन्नयंत नोरुगुना तत्त्वंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

गृहान् दारान् परित्यज्य विहायान्नादिके स्पृहाम् ।
एकाकी बद्धकौपीनस्तत्त्वं वेम! लभेत किम्? ॥४७३॥

If he leaves his house and his wife, binds his loins with iron, and gives up all inclinations for meal and drink, If he chooses to live in solitude, will this gain him heaven? 473.

474. जीवलिङ्गपूज जेसिनवारिकि, शिललरूपमंदु जिंतयुन्ने ।
चेलगि मधुवुग्रोल जेदु रुचिंचुना? विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कुर्वाणस्य प्राणिपूजां चिन्ता स्यात्किं शिलादिषु ।
आस्वादिते मधुरसे तिक्तः किं वेम! रोचते? ॥

How should those who adore the living principle still honour images made of stone? who that has tasted honey will again taste poison. 474.

475. रातिप्रतिम देचि राजसंबुन नुंचि, पूजजेयु नरुड्डु बुद्धिमालि ।
भावमंदु बरमु भाविंपनेरडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

बुद्धिहीनो रजोवृत्त्या चानीयोपलविग्रहम् ।
पूजते वेम! भावे स्वे परं ज्ञातुं न पारयेत् ॥४७५॥

A man makes a stone image, and sets it up in dignity, and worships it! he is devoid of sense. He cannot comprehend the deity that dwells within him! 475.

476. वेदविद्यलेल्ल वेश्यलवंटिवि, भ्रमलबेट्टि तेटपडगनीवु ।
गुप्तविद्य योकटे कुलकांतवंटिदि, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

वेश्यातुल्या वेदविद्याः कुर्वन्ति भ्रान्तिमस्फुटाः ।
एकैव गुप्तविद्या स्यात् वेम! तुल्या कुलस्त्रिया ॥४७६॥

The books that are called the vedas are like courtezans, deluding men, and wholly unintelligible; but the hidden knowledge of God, is like an honourable wife. 476.

477. व्रतमुलेन्नियैन वट्टिचिक्कुलेकानि, आत्म चिक्कुगान नलविकावु ।
आत्मचिक्कु बापु नतडे पो घनयोगि, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

सर्वव्रतानि वेमेह! कायक्लेशकराण्यहो ! ।
न दर्शयन्त्यात्मतत्त्वं महान्योग्यात्मतत्त्ववित् ॥४७७॥

Your religious rites, however numerous, are mere entanglements, these give you no power to loose the bondage of the soul. He alone is a saint who has obtained freedom. 477.

478. नल्लबोडितलल्लु देल्लनिगोंगल्लु, ओडलुबूदिपूत लोंटिनुम्न ।
इट्टिवेषमुलिल बोट्टकोसमेलुमी, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

सम्यङ्मुण्डितशीर्षाणि कम्बलानि सितानि च ।
भस्मलेपास्तनौ वेम! तादृग्वेषाश्च कुक्षये ॥४७८॥

Shaven heads, and a dress of white woollen smearing with ashes, and disgusting bodies! Truly such habiliments are used for the sake of the belly alone. 478.

479. पुस्तकमुलु जडलु बुलितोलु बेतंबु, गक्षमाललु बदिलभलैन ।
मोतचेटेकानि मोक्षंबु लेदया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

ग्रन्था जटाः कक्षपाला वेतं च व्याघ्रचर्म च ।
भाराय केवलं वेम! मोक्षो नास्ति ततः खलु ॥४७९॥

A breviary, matted locks, a tiger skin, a staff, a reliquary, and so forth; he merely has the trouble of carrying these about; they can never effect his salvation. 479.

480. आसनमुलवल्लि यङ्गंबु विगियिंचि,ओडलु विरुचुकोनेडु योगमेलु ।
नेहिसामुकन्न जिनाकु तक्कुव, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

कृतासनः पीडिताङ्गः योगाभ्यासी नमत्तनुः ।
किञ्चिद्व्यायामकृन्मल्लात् वेम! न्यूनत्वमाप्नुयात्॥४८०

Religion that consists in contriving various postures and twisting the limbs is just one straw inferior to the exercises of the wrestler. 480.

481. कडुपु बोरगिंचि कन्नुलु मुकुलिंचि, विरविगिसियुन्न बीदयोगि ।
यमुनिबारिगोरें यतंडेमिचेयुनु?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

निमील्य नयने कुक्षिं निष्पीड्य कृपणो यतिः ।
किं कुर्याद्बद्धकायस्सन् वेम! मेषो यमान्तिके ॥४८१॥

The wretched ascetic pushes out his belly, winks his eyes and strains with all his body! He is like a sheep bound for sacrifice, and, no better! leading Yamas abode. 481.

482. इहमुविडिचि फलमुलिपुग गलवनि, महिनिबल्कुवारि मतमु कल्ल ।
इहमुलोन बरमु नेसगुट गानरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

ऐहिकं वेम! सन्त्यज्य फलमस्तीति ये जनाः ।
ब्रुवते तन्मतं मिथ्या परमस्तीह पश्यत ॥४८२॥

False is the creed of those who hold that it is profitable to renounce the present life: cannot ye see that eternal existence commences in this life. 482.

483. व्रातवेंटकानि वरमीडुदैवंबु, जेतकोलदिकानि व्रातकादु ।
व्रात कजुडु कर्त चेतकु दागर्, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

विनैव लिखितं वेम! न दत्ते वरमीश्वरः ।
विना कर्म न लेखा स्यात् कर्तात्मा लेखको विधिः ॥

The deity bestows on us that alone which is destined to us: what we gain is the result not of fate but our own conduct: Brahma is indeed the author of destiny, but we are the agents ourselves in all we do; and shall be rewarded or punished accordingly. 483.

484. 'कंटि गंटि'ननुचु गर्माधिकारंबु, वेंटबट्टि चेडुनु वेर्रिजनुडु ।
बट्टबयलुमुक्ति बाटिचि चूडडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अपश्यमिति दुर्मेधा वेम! कर्माधिकारतः ।
अनुसृत्य विनष्टस्स्यात् चित्खे मुक्तिं न पश्यति ॥४८४॥

The fool says "I know, I have learnt" he slavishly follows the creed of works. He cannot see the truth when it is plainly revealed to him 484.

485. तानु विर्मलुडैन तन गुणमंतयु, शिवुनिकीनिगुरुवु चेड्डुगुरुवु।
मुढ्डिगुर्रमेक्कि गुडितिरिगिनट्लौ, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

निर्मलोऽप्यात्मनो वेम! गुणं देवाय यो गुरुः।
न ददाति स दुर्मेधा अन्धाश्वारूढवद्भ्रमेत् ॥४८५॥

The teacher who has in his own esteem become pure, and yet has not devoted his entire heart to God is the vilest of instructors; he is like him who should attempt to ride the ring on a blind horse. 485.

486 जारपुरुषुमीद सद्भक्ति सलुपुचु, बति कि निच्चकंबु बरपुभङ्गि।
परमुकोरकु योगि पाटिंचु देहंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

पुंश्चली वेम! कुर्वन्ती जारे रक्तिं स्वभर्तरि।
मुखप्रीतिं यथा कुर्यात्तन्मुक्त्यै देहे तथा यतिः ॥४८६॥

Like a woman who fixes her heart on a strange man, treats her husband with wheedling fondness; so does the devotee nourish his body--not for its own sake, but with a view to attaining the next world. 486.

487. तनुवुलोनि जीवतत्त्व मेरुंगक, वेरे कलदटंचु वेदकनेल?।
मानुडुंड दिव्वे बट्टि वेदकनौने, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

आत्मतत्त्वं शरीरस्थं वेमाऽजानन् बहिः पृथक्।
अस्तीत्यन्वेषणेनालं किं दीपेन? स्थिते रवौ ॥४८७॥

Ignorant that the living principle exists in your body, why do you search imagining that it is to be found elsewhere! ye are like one who, while the sun shines should search with a lamp. 487,

488. चच्चुवारिगिगनि चावुनिश्चयमनि, तत्त्वमेल्ल नात्मद्लचि तेलिवि ।
नदुरुबेदुरुलेक यडरिन मक्तुंडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

म्रियमाणान् नरान्वीक्ष्य ध्रुवो मृत्युरिति स्मरन् ।
ज्ञात्वा वेमात्मनस्तत्त्वं भक्तस्स्यादकुतोभयः ॥४८८॥

He who sees that all men must die, and knowing death is certain, fixes his soul in meditation on the divine essence; who is free from fear and alarm, by the force of wisdom--this is the perfect man. 488.

489. बोम्मलाटवाडु बोम्मलनाडिंचु, भुविनि जनुलचूड बोलुपुमीर ।
तानु मोरगियुंडि दैवमाडिंचुरा, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेम! पाञ्चालिकाजीवो क्रीडां पाञ्चालिकागणैः ।
कारयिष्यति दैवं च कुर्यात्प्रच्छन्नतस्तथा ॥४८९॥

Just as a showman plays his puppets, while he lies hidden so does the deity, while he conceals himself, admirably govern men. 489.

490. वाक्कुशुद्धिलेनिवाडु चंडालुंडु, प्रेमशुद्धिलेक पेट्टुटेट्लु ।
नोसलु भक्तुडैन नोरु तोडेलया, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

यस्य नास्ति वचश्शुद्धिश्चण्डालः खलु वेम! सः ।
दानेन किं विना प्रेम्णा? फाले भक्तो मुखे वृकः ॥४९०॥

He who is devoid of purity of speech is no better than a pariar; to what end is liberality devoid of affection? he is in his forehead a worshipper, but in his mouth a wolf. 490.

491. तोलुकडुपुलोन दे डुगाडुंडग, राति गुल्ललोन राशि बोय ।
रायि देवुडैन राशुलु म्रिंगडा, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

परमे चर्मकुक्षिस्थे राशिं दृषदि कुर्वते ।
यदि देवश्शिलैव स्यात् राशिं नाश्नाति वेम! किम् ॥

While he who is alone honourable dwells with your own fleshly bodies, why should ye heap up offerings in temples made of stone. How can 'gods made of stone feed on those heaps ? 491.

492. नेरनन्नवाडु नेरजाण महिलोन, नेर्तुनन्नवाडु नेरडेपुडु ।
ऊरकुन्नवाडे युत्तमोत्तमुडु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

यो वेमाशक्तमात्मानं ब्रूते कोविद एव सः ।
न तथान्य उदासीनो भवेत्सर्वोत्तमोत्तमः ॥४९२॥

He who says, "I know nothing", is the shrewdest of all: he who says, "I am learning" is a mere talker. He who holds his peace is the wisest and the best. 492.

493. मानिनीमनोजमंदिरानन्दैक, लोलुडेलड्डूर्ध्वलोकसुखमु ।
मालवाडकुक्क मरि यन्नमेरुगुना, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

नेच्छेद्वेमाङ्गनानङ्गगेहानन्दैकलम्पटः ।
ऊर्ध्वलोकं कथं श्वाऽन्नं वेत्ति? चण्डालवाटगः ॥४९३॥

He who is devoted to sesnuat pleasures shall never know the joys of the next world. Can the dog reared by a pariar have any better food? 493,

494. एंत भूमि दिरिगि येपाटुपडुचुन्न, नंटनीक प्राप्तिंट दिरुगु।
भूमि कोत्तदैन भुक्तुलु कोत्तला?, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमाटित्वा सर्वभूमिं यततोऽपि नरस्य च।
फलं प्राप्त्यनुसारं भूः नवाप्येवं न भुक्तयः ॥४९४॥

Wherever you roam, whatever toils you undergo; your fate is unalterable and still follows you; though the land, you wander in be new to you, you remain the same. 494.

495. मनसु निल्पलेनि मायविरक्तुलु, मनसुपडुदु रोक मगुवमीद।
इट्टि व्यर्थजन्म मीत्रकुकेटिकि, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

धृत्वा कपटवैराग्यमसंयतमना नरः।
वेम! काङ्क्षति तन्वङ्गीं वृथेदृग्जन्म जीवितम् ॥४९५॥

Those false ascetics who are unable to stay their heart, let their thoughts dwell on a woman; how unprofitable is their life! to what end were they born? 495.

496. काशि नील्लुमोसि काल्लु मोगमुबाचि, येंदु सुखमुलेक येंडियेंडि।
चच्चि वेनुक मुक्ति साधिंपगलरोको, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वेमातिक्रान्तदेहेन धृत्वा काशीजलं नरः।
असुखश्शुष्कसर्वाङ्गो मृतो मुक्तिं लभेत किम्? ॥४९६॥

Though you bear about the sacred water of Benares and your feet and faces swell with the heat of travel, devoid of repose, how shall you after death attain heaven by such means. 496.

497. चदुवु जदुवनेल? संन्यासि कानेल?, षण्मतमुल जिक्कि चावनेल ।
हरुनि भजनजेसि यात्मलो देलियुडी, विश्वदाभिराम विनुर वेम!॥

किं वेदाध्ययनेन स्यात्? किं परिव्रजनेन च ? ।
किं वेम! षण्मतग्लान्या? जानीतात्मनि तं शिवम्॥४९७॥

To what end is all this reading? What is the fruit of a monkish life? Why perish entangled in the six conflicting creeds? Worship him, and know him who dwells in your heart. 497.

498. मनसुलोन बुट्टु मरिकोर्कुलन्नियु, गोर्कुलंदु मुक्ति कुदुरबडदु ।
मनसु ब्रह्ममनुचु मदि नेरुंगलेरु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

वाञ्छा मनसि जायन्ते न मुक्तिस्तासु विद्यते ।
मनो ब्रह्मेत्यजानन्तो वेम! मुह्यन्ति मानवाः ॥४९८॥

All our passions orginate in the heart: but emancipation from sin is inconsistent with these desires: can ye not see that the soul is one with the divinity? 498.

499. चदुवुलन्नि चदिवि चाल विवेकियै, गपटिकैन नेल कलुगु मुक्ति?
दालिगुंट कुक्क तलचिन चंदंबु, विश्वदाभिराम विनुर वेम! ॥

अधीताखिलशास्त्रोऽपि मुक्तिं न लभते खलः ।
यथा हसन्त्यां शयितः स्मरेच्छ्वा वेम! तत्तथा ॥४९९॥

Though he have read all that can be read, and be an acute disputant, never shall the hypocrite attain to final happiness. His mediations are like those of the dog on the dunghill. 499.

500. अन्नमधिकमैन नदियु द्राजंपुनु, अन्नमंटकुन्न नात्मनोच्चु ।
चंप नोंप बुन्न चालदा? वेरयेल, विश्वदाभिराम विनुर वेम ! ॥

अधिकं यदि हन्त्यन्नं नोचेद्ग्लानिरिहात्मनः ।
हन्तुं ग्लपयितुं वेम! शक्तमन्नं सहस्रशः ॥५००॥

Food in excess causes death, and too great abstinence endangers life food, then, is the origin of life and death. 500.

इति श्री शतावधानिभ्यां उभयभाषाप्रवीणाभ्यां गद्दाल
संस्थानास्थानकविभ्यां भागवत, भगवद्गीताद्यांध्र
पवित्रोद्ग्रन्थरचयितृभ्यां 'महात्मागान्धी' इत्यादि
संस्कृतग्रन्थकर्तृभ्यां च 'श्रीरामनृसिंहमूर्तिक'
वीति प्रतीतियुताभ्यां गन्धं श्रीराममूर्ति,
इर्रिङ्कि नरसिंहमूर्तिभ्यां प्रणीतायां
वेमगीतायां प्रथमसहस्रे आत्म
बोधामृतयोगो नाम पूर्वार्धम्
स मा प्त म् ।

S. S. P. Press, Bhatnavilli.

सदसत्पत्रिका ।

पद्यं-पंक्ति	असत्	सत्	पद्यं-पंक्ति	असत्	सत्
3- 4	विदुषां	विदुषां	157- 3	दृष्टि	दृष्टि
28- 1	विरिगेवेनि	विरिगेनेनि	160- 4	स्थिते	स्थिते:
29- 1	जीविकें	जिविक	175- 4	यति	
33- 3	जगन्यहो	जगन्त्यहो	176- 3	जना:	जना: ।
34- 3	कित्त	चित्त	182- 3	निर्मितम्	निर्मितिम्
41- 1	वेपु	वेमु	189- 3	संस्पृस्य	संस्पृश्य
41- 4	वश्य:	वश्या:	192- 1,2	मनसि	मनसु
44- 3	दर्वीमिदं	दर्वीमित	192- 3	मनस्थितम्	मनस्स्थितम्
44- 4	लघुप्रियम्	लघु प्रियम्	196- 3	भोजिन:	भोजिनी:
45- 2	जुचेलम	चेलम	198- 1	प्रोक्कुचु	प्रोक्कुचु
51- 4	एतादृश	एतादृशा	204- 1	मनुजुड्नु	मनुजुड्नु
52- 3	पार्श्वे	पार्श्वे	206- 4	मुञ्चपि	मुञ्चति
56- 1	नोक	नोक	213- 2	गोप्प	गोप्पु
97- 3	द्रुमे	द्रुमे	220- 4	कृत्रिमा वे	कृत्रिमा ॥
97- 4	वृद्धिश्च	बुद्धिश्च	228- 1	येमेरुगु	येमेरुंगु
100- 4	तादृङ्ग	तादृग्म	233- 2	वेट्टि	वेट्टियु
114- 1	कलिगि	कलिगिन	235- 3	दारिद्र्ये	दारिद्र्ये
115- 1	वेरपु	वेरवु	252- 4	मारीसङ्ग	मारी
122- 4	चीरणम्	वीरणम्	255- 4	वेमेन	वेमान
133- 3	सप्व	साप्व	261- 2	मदमुतो	मुदमुतो
139- 4	वृते	वते	262- 2	मित्त	मित्ति
150- 3	सकृदातु	सकृदातु	263- 3	न यज्ञा	नयज्ञा
155- 3	लंक		271- 2	मुक्लि	मुक्तुक

गमनिका:— 1, 2 पद्यपंक्ती, 3, 4 श्लोकपंक्ती च प्रायः ।

पद्यं-पंक्ति	असत्	सत्
281- 3	छर्म	चर्म
282- 1	चेडु	चेड्डु
287- 1	टिकिनि	टिकि
287- 1	दनकु	दनरु
289- 1	जेसिन	जेसि
302- 1	दुंडुना	वुंडेना
307- 2	बुरुधुलु	रुधुलु
309- 3	भवे इ	
311- 3	स्मतिः	
312- 2	कोरतावु	कोरगावु
312- 4	तत्स्कृपां	त्वत्स्कृपां
317- 2	भ्राकुतु	भ्राकृतु
319- 3	तरुणोपाय	तरणोपाय
326- 3	विहाय सः	विहायसः
327- 1	गोलुवु	गोलुवुनु
327- 3	मायाकारा	माया कारा
338- 3	प्रबलं	
340- 4	कमुक्षता	बुभुक्षुता
343- 3	प्रकृतिःक्षुमः	
346- 2	सनसु	मनसु
349- 1	पारवैन	मारवैव
357- 4	विमुच्यते	किमुच्यते ?
358- 3	दुःखः	दुःखं
361- 3	भुक्ता	भुक्त्वा
373- 3	परश्शुखे	परस्सुखे
377- 3	मनःकुतः	मनः! कुतः
379- 2	मोहंबु	मोहांबु
382- 1	मनसुलो	मनसुलोन
398- 2	कलिगिलेनि	कलिगिरेनि
398- 3	जगती तथा	जगतीमनु
401- 4	भक्ति	भक्ति
403- 4	प्राणिण्यु	प्राणिन्यु
409- 4	नाशासे	ना शासे
414- 1	विरलु	निरलु
417- 3	भ्रम जग	भ्रमजग
424- 1	धनहीनु	धनविहीनु
426- 3	समन्वितो	समन्वीतो
426- 3	गर्वितो	मर्वितो
429- 4	विण्युत्तम	विद्वद्युत्तम
430- 4	मवे	वेम !
435- 1	कोपमुनकु	कोपमुननु
449- 1	चवे	वचे
451- 1	मरचि	मणचि
452- 1	गुणहीन	गुणविहीन
454- 2	निबल	बिबल
480- 4	याम्	याव्
492- 1	डेपडु	डेपुडु
500- 4	सहस्रशः	सहस्रशः

ERRATTA

Verse No.	Line No.	Incorrect	Correct
8	3	form	from
26	1	brith	birth
42	2	humble-bee	bumble-bee
45	1	ding	dig
48	1	bere-born	be reborn
52	1	men	man
	3	thron	thorn
65	2	teeth but out	teeth out,but
67	2	vill	vile
70	1	show	shoe
71	3	destroyes	destroys
83	1	dig's	dog's
	3	cooked	crooked
86	3	women	woman
	4	then	than
88	1	benidiction	benediction
	,,	(teasing words)	*Delete*
	,,	one	on a
93	2	spirt	spirit
99	1	represhing	refreshing
	2	but it	but if it
100	4	venona	venom
101	3	trops	troops
110	2	perpectually	perpetually
117	2	flourcakes	flour cakes
118	1	earrings	ear-rings
119	2	he	be
128	3	brith	birth
		they	thy
132	1	classified	clarified
	2	mare	mere
	3	harbs	herbs
	4	food	meats

Verese No.	*Line No.*	*Incorrect*	*Correct*
133	3	be	the
135	3	yama	Yama
141	1	has	as
155	1	feel	fell
160	1	endued endued	endued
169	2 & 3	though Kerat by birth	*Delete*
170	1	Veman	Vemana
	4	re knew	he knew
187	3	of	or
190	3	girl as	*Delete*
		waife	wife
194	3 & 4	(by his hermitage he became Brahmin)	*Delete*
	4	is	if
198	2	Ceremoniousely	Ceremoniously
200	1	tripety	Tripety
217	1	though	through
223	3	peopil	pupil
226	2	think	thick
228	2	colf	calf
232	1	some	sons
236	2	therosy	the rosy
241	2	cupid	Cupid
247	1	huge offine	hue of fine
	3	women	woman
248	1	hassed	heated
	4	God's	god's
252	1	thouge	through
253	3	fallow	follow
254	2	shal	shall
260	1	womens	omens
263	3	vulgrrsleet	vulgar slut
264	3	fathing	farthing
266	2	three-fould	three-fold
267	3	and	*Delete*

Verese No.	*Line No.*	*Incorrect*	*Correct*
269	2	cossummate	consummate
284	1	knowss	knows
302	2	tempel	temple
310	4	endueed	endued
320	3	and	the
328	4	(tated)	(tatwa)
330	1	sucdue	subdue
	2	comport	comfort
331	1	restrain to	to restrain
334	1	fast	past
336	3	bounds	bonds
338	1	whose	who
	2	enquiring	enquire
339	2	spiciers	species
340	3	yiands	viands
350	1	unaule	unable
	2	Comport	Comfort
354	2	stram	stream
364	3	trully	truly
367	2	herelipped	hare-lipped
382	1	how	who
	3	ture	true
392	1	feelling	felling
394	2	lief	life
403	2	form	from
405	3	outsied	outside
415	3	attains	attain
427	1	form	from
433	1	of merits	merits
438	2	rate	rare
445	1	hered sman	herdsman
468	1	metted	matted
481	4	leading yamas abode	*Delete*
493	1	sensuat	sensual

శతావధానులు, ఉభయభాషా ప్రవీణులు, గద్వాల సంస్థానాస్థాన పండితులు, అగు

శ్రీరామ నృసింహమూర్తి కవుల గ్రంథములు.

1 శతావధానము :- (నూఱు గడ్డు ప్రశ్నలకు సమాధాన పద్యములు) రు. 0-50

2 మణిరత్నమాల :- నూఱు వేదాంత ప్రశ్నలు, సమాధానములతో శంకరాచార్య కృతశ్లోకములు, వానికి తెలుఁగు పద్యములు రు. 0-50

3 ఆంధ్రపుష్పబాణవిలాసము :- కాళిదాస కృతశ్లోకములు, తె॥ పద్యములు రు. 0-50

4 చాటువులు :- లోకస్వభావము నెఱిఁగించు నూఱు పద్యములు రు. 0-50

5 తెలుగీత భగవద్గీత :- (పూర్వగీత, ఉత్తరగీత) సమూలము రు. 2-00

6 యథార్థ రామాయణము :- (జీవయాత్ర) పద్యకావ్యము రు. 0-50

7 శ్రీ మదాంధ్రభాగవతము :- వ్యాసకృత సంస్కృతమూలమునకు సరియైన ఆంధ్రానువాదము. పద్యకావ్యము. రాయల్ 1/8 సైజు సుమారు 1500 పుటలు 10 వేల పద్యములతో 12 స్కంధములు 5 సంపుటములుగ ప్రచురింపఁబడినది. ప్రభుత్వానుమతి పొందినది.
5 సంపుటముల పూర్తి సెట్టు 1కి (క్యాలికో బైండ్) రు. 25-00
విడి సంపుటము (కట్ బైండ్) రు. 5-00

8 మహాభారత యుద్ధము :- నియంతృత్వము, ప్రచ్ఛన్న నియంతృత్వము, ప్రజాస్వామికము, దాని యాభాసము, సామ్య, ప్రగతి, పలాయన, భాగ్య, సామ్రాజ్య, వాదములు, శాంతి యుద్ధ ఆధ్యాత్మికాది పద్ధతులతో ఆధునిక రాచకీయ పరిస్థితులఁదెలుపు పౌరాణిక నాటకము (సరళవచన రచన) రు. 2-00

9 మహాత్మాగాంధీ :- (పరిష్కృత శ్రీ కృష్ణావతార తత్త్వము) 100 శ్లోకములు (తెలుఁగు అర్థముతో) రు. 0-50

10 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) 1000 ఆటవెలది వేమన పద్యములు, వానికి సంస్కృత శ్లోకములు రు. 2-00

11 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) ,, విషయ విభాగములతో శ్రుతి, స్మృతి పురాణేతిహాసాది పూర్వ గ్రంథోదాహరణములు కల్గిన తెలుఁగు వివరణము రు. 4-00

12 వేమగీతా (ప్రథమ సహస్రమ్) నాగరలిపి పద్యములు, శ్లోకములు. ఆంగ్ల వ్యాఖ్య రు. 6-00

శ్రీరామనృసింహ గ్రంథ రత్నమాల, తోలేరు.